

**ANADOLU GÜZEL SANATLAR LİSELERİ
MÜZİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN
ÇALGI ÇALIŞMA SÜRECİNDE
KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE
ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

Sabahat ÖZMENTEŞ

**Dokuz Eylül Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü**

145318

Danışman:

Doç. S. Çetin AYDAR

145318

**Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı İçin Öngördüğü**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

olarak hazırlanmıştır.

İzmir

2004

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü Öğrencilerinin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar Ve Çözüm Önerileri” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

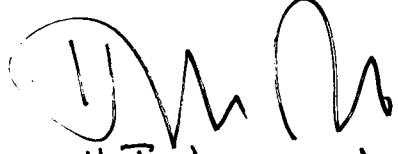
21.07.2004

Sabahat ÖZMENTEŞ

Sabahat ÖZMENTEŞ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼ę¼'ne

İşbu çalışmada, j¼rimiz tarafından G¼zel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı M¼zik
ğretmenliği Y¼KSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan (Đamıřtır).....Prof. H. Tahsin Kılıç.

¼ye.....Prof. Menderes ğener M. /

¼ye (Danışman).....Doç. S. Getin AYDAR

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen ğretim ¼yelerine ait olduğunu onaylırım.

27.10.2004

Prof. Dr. Sedef GİDENER
Enstit¼ M¼d¼r¼

YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU DÖKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ FORMU

Tez No :..... Konu Kodu :..... Üniv. Kodu:.....

Tez Yazarının

Soyadı : ÖZMENTEŞ

Adı : Sabahat

Tezin Türkçe Adı : Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü Öğrencilerinin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar Ve Çözüm Önerileri

Tezin Yabancı Dildeki Adı: The Problems Faced By The Anatolian Fine Arts High School Music Department Students In The Process Of Practicing Their Instruments And Suggestions

Tezin yapıldığı

Üniversite : DOKUZ EYLÜL Enstitü : EĞİTİM BİLİMLERİ Yıl : 2004

Diğer Kuruluşlar :

Tezin Türü :

1-Yüksek Lisans (X)

Dili: Türkçe

2-Doktora

Sayfa Sayısı:

3-Sanatta Yeterlik

Referans Sayısı:

Tez Danışmanının

Ünvanı: Doç.

Adı: S. Çetin

Soyadı: AYDAR

Türkçe Anahtar Kelimeler:

1- Çalgı Eğitimi

2- Çalgı Çalışma Süreci

3- Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri

4-

5-

İngilizce Anahtar Kelimeler:

1- Instrument Education

2- Instrument Studying Process

3- Anatolian Fine Arts Scholls

4-

5-

1- Tezimin fotokopi yapılmasına izin veriyorum.

2- Tezimden dipnot gösterilmek şartıyla bir bölümünün fotokopisi alınabilir.

3- Kaynak gösterilmek şartıyla tezimin tamamının fotokopisi alınabilir. (x)

İmza:

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Anadolu Güzel sanatlar Liseleri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunları saptamak ve bu sorunlar ile onların kişisel ve sosyo-ekonomik özellikleri arasındaki ilişkileri incelemektir.

Araştırma, İzmir'de bulunan Işıl Saygın AGSL'si ve Ümran Baradan AGSL'sinde okumakta olan 167 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Bu araştırmanın verileri araştırmacı tarafından geliştirilen Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar Envanteri aracılığı ile toplanmıştır.

Veri analizinde Ortalama, Standart sapma, Frekans, Yüzde, t-testi, Varyans Analizi, Tukey ve LSD testi kullanılmıştır.

Araştırmanın sonunda öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları konsantrasyon ile ilgili sorunlarının en yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar; yaşları, okumakta oldukları okul, sınıf, çalmakta oldukları çalgı ve anadal çalgı öğretmenlerinin cinsiyetine göre önemli farklılıklar göstermektedir.

ABSTRACT

The purpose of this research is to determine the problems faced by the Anatolian Fine Arts High School Music Department students in the process of practicing their instruments and the relationships between these problems and their individual and socio-economic conditions.

The research has been done on 167 students studying at İzmir Işıl Saygın Anatolian Fine Arts High School and Ümran Baradan Anatolian Fine Arts High School.

The data of the research has been collected through a inventory developed by the researcher on the problems faced in the process of practicing an instrument.

In the data analysis, Mean, Standard Deviation, Frequency, Percentage, T-Test, Variance Analysis, Tukey and LSD tests have been used.

As the result of this research it has been understood that the students have the biggest problem relation to concentration during the practicing of their instrument. In this process the students' problems have shown significant differences in regards to their age, school class, the choice of instrument and gender of their instrument teachers.

ÖNSÖZ

Bu araştırma Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunları saptamak ve bu sorunlar ile onların kişisel ve sosyo-ekonomik özellikleri arasındaki ilişkileri incelemek amacı ile gerçekleştirilmiştir.

Başta, gerek bu çalışmada gerekse viyola eğitiminde büyük emeği bulunan hocam değerli sanatçı ve eğitimci Sayın Doç. Çetin Aydar olmak üzere, ölçeğin geliştirilmesi aşamasında değerli tavsiyeleriyle bana yol gösteren Sayın Yrd. Doç. Dr. İrfan Yurdabakan'a, verilerin nitel çözümlemesinde önemli yardımlarını gördüğüm Sayın Yrd. Doç. Dr. Abbas Türnüklü'ye, verilerin toplanması aşamasında yardımlarını benden esirgemeyen Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri öğretmenlerine, dostlarım Aysın ve Alkan Günlü'ye, manevi desteklerini her zaman hissettiğim sevgili aileme ve çalışmalarım sırasında bana her türlü yardımı sağlayarak hoşgörülü yaklaşımıyla bana büyük motivasyon kazandıran çok sevgili eşim Gökmen Özmenteş'e en içten teşekkürlerimi, sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

YEMİN METNİ.....	i
TUTANAK	ii
TEZ VERİ GİRİŞ FORMU	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	x
KISALTMALAR.....	xiv
BÖLÜM 1	1
GİRİŞ	1
Problem Durumu	1
Müzik ve İnsan	1
Bir Eğitim Aracı Olarak Müzik	4
Müzik Eğitiminin Boyutları ve Çalgı Eğitimi.....	6
Çalgı Çalışma Süreci	11
Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri	16
İlgili Yayın ve Araştırmalar	20
Çalgı Eğitimi İle İlgili Araştırmalar	20
Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri İle İlgili Araştırmalar	24
Araştırmanın Amacı	26
Araştırmanın Önemi	26
Problem Cümlesi	27
Alt Problemler	27
Varsayımlar	29
Sınırlılıklar	30
Tanımlar	30

BÖLÜM II.....	31
YÖNTEM.....	31
Araştırmanın modeli.....	31
Evren ve örneklem.....	32
Veri toplama aracı.....	39
Verilerin toplanması.....	41
Verilerin çözümü.....	42
BÖLÜM III.....	45
BULGULAR VE YORUM.....	45
Öğrencilerin Cinsiyetleri Ve Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar.....	46
Öğrencilerin Yaşları Ve Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar.....	49
Öğrencilerin Okumakta Oldukları Okul Ve Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar.....	54
Öğrencilerin Okumakta Oldukları Sınıf Ve Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar.....	57
Öğrencilerin Çalmakta Oldukları Çalgı Ve Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar.....	61
Öğrencilerin Anadal Çalgı Öğretmenlerinin Cinsiyeti Ve Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar.....	66
Öğrencilerin Ailelerinin Gelir Düzeyleri ve Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar.....	69
Öğrencilerin Anne-Baba Öğrenim Durumu Ve Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar.....	71
Öğrencilerin Ailelerinde Müzikle Uğraşan Birey Olup Olmama Durumu ve Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar.....	78
Öğrencilerin Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'ne Girmeden Önce Çalgı Eğitimi Alıp Almama Durumu Ve Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar.....	79

Öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Çalgı Öğretmenlerinden Kaynaklanan Sorunlar.....	81
Öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar.....	83
Öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Fiziksel Sorunların Türleri.....	85
Öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Vücutlarında Fiziksel Sorunlarla Karşılaştıkları Bölgeler.....	85
Öğrencilere Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Fiziksel Sorunların Nedenleri.....	87
Öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Bilgi Ve Beceri Eksiliğinden Kaynaklanan Sorunlar.....	89
Öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar.....	90
BÖLÜM IV.....	93
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	93
ÖNERİLER.....	107
Genel Öneriler.....	107
AGSL'lerindeki Çalgı Öğretmenlerine Yönelik Öneriler.....	108
Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Fiziksel Sorunların Çözümüne Yönelik Öneriler.....	109
Okulların Fiziksel Ortamının İyileştirilmesine Yönelik Öneriler.....	109
Araştırmacılara Yönelik Öneriler.....	110
KAYNAKÇA.....	111
EKLER.....	116

TABLolar LİSTESİ

Tablo

2.1 :	Araştırmanın Evreni.....	32
2.2:	Örnekleme Giren Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları.....	33
2.3:	Örnekleme Giren Öğrencilerin Yaşlarına Göre Dağılımları.....	33
2.4:	Örnekleme Giren Öğrencilerin Okumakta Oldukları Okula Göre Dağılımları.....	34
2.5:	Örnekleme Giren Öğrencilerin Okumakta Oldukları Sınıfa Göre Dağılımları.....	34
2.6:	Örnekleme Giren Öğrencilerin Anadal Çalgılarına Göre Dağılımları.....	35
2.7:	Örnekleme Giren Öğrencilerin Anadal Çalgı Öğretmenlerinin Cinsiyetine Göre Dağılımı.....	36
2.8:	Örnekleme Giren Öğrencilerin Ailelerinin Aylık Ortalama Gelir Düzeyine Göre Dağılımları.....	36
2.9:	Örnekleme Giren Öğrencilerin Annelerinin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımları.....	37
2.10:	Örnekleme Giren Öğrencilerin Babalarının Öğrenim Durumuna Göre Dağılımları.....	38
2.11:	Örnekleme Giren Öğrencilerin Ailelerinde Müzikle Uğraşan Birey Olup Olmama Durumuna Göre Dağılımları.....	38
2.12:	Örnekleme Giren Öğrencilerin AGSL'sine Girmeden Önce Çalgı Eğitimi Alıp Almama Durumları.....	39
3.1:	AGSL'leri Müzik Bölümü Öğrencilerinin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Puan Ortalamaları (Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmalar).....	45
3.2:	Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara Yapılan t Testi Sonuçları.....	47

3.3:	Öğrencilerin Yaşlarına Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar (Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmalar).....	49
3.4:	Öğrencilerin Yaşlarına Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara Yapılan Tek Yönlü Varyans Çözümlemesi Sonuçları.....	51
3.5:	Öğrencilerin Yaşlarına Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlarına Yapılan LSD Testi Sonuçları	52
3.6:	Öğrencilerin Yaşlarına Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Fiziksel Sorunlara Yapılan LSD Testi Sonuçları.....	53
3.7:	Öğrencilerin Yaşlarına Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Konsantrasyon ile İlgili Sorunlarına Yapılan LSD Testi Sonuçları.....	54
3.8:	Öğrencilerin Okumakta Oldukları Okula Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara Yapılan t Testi Sonuçları.....	55
3.9:	Öğrencilerin Okumakta Oldukları Sınıf Ve Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar (Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmalar)	57
3.10:	Öğrencilerin Okumakta Oldukları Sınıfa Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara Yapılan Tek Yönlü Varyans Çözümlemesi Sonuçları.....	59
3.11:	Öğrencilerin Okumakta Oldukları Sınıflarına Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Çalgı Öğretmenlerinden Kaynaklanan Sorunlarına Yapılan Tukey Testi Sonuçları.....	60
3.12:	Öğrencilerin Okumakta Oldukları Sınıflara Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Konsantrasyon İle İlgili Sorunlarına Yapılan Tukey Testi Sonuçları.....	61
3.13:	Öğrencilerin Çalmakta Oldukları Çalgıya Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar (Aritmetik Ortalama Ve Standart Sapmalar).....	62
3.14:	Öğrencilerin Çalmakta Oldukları Çalgıya Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara Yapılan Tek Yönlü Varyans Çözümlemesi Sonuçları	64
3.15:	Öğrencilerin Çalmakta Oldukları Çalgıya Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlarına Yapılan LSD Testi Sonuçları.....	65

3.16:	Öğrencilerin Anadal Çalgı Öğretmenlerinin Cinsiyetine Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara Yapılan t-Testi Sonuçları.....	67
3.17:	Öğrencilerin Ailelerinin Aylık Ortalama Gelir Düzeyine Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara Yapılan Tek Yönlü Varyans Çözümlemesi Sonuçları.....	69
3.18:	Öğrencilerin Anne Öğrenim Durumuna Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar (Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmalar).....	72
3.19:	Öğrencilerin Anne Öğrenim Durumlarına Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara Yapılan Varyans Çözümlemesi Sonuçları	73
3.20:	Öğrencilerin Baba Öğrenim Durumlarına Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar (Aritmetik Ortalama Ve Standart Sapmalar).....	75
3.21:	Öğrencilerin Baba Öğrenim Durumlarına Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara Yapılan Tek Yönlü Varyans Çözümlemesi Sonuçları.....	76
3.22:	Öğrencilerin Ailelerinde Müzisyen Olup Olmama Durumuna Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara Yapılan t-Testi Sonuçları.....	78
3.23:	Öğrencilerin AGSL'sine Girmeden Önce Çalgı Eğitimi Alıp Almama Durumuna Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara Yapılan t-Testi Sonuçları.....	80
3.24:	Öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Çalgı Öğretmenlerinden Kaynaklanan Sorunlar.....	82
3.25:	Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar.....	84
3.26:	Öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Fiziksel Sorunlar.....	85
3.27:	Öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Vücutlarında Fiziksel Sorunla Karşılaştıkları Bölgeler.....	86
3.28:	Öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Fiziksel Sorunların Nedenleri	87

3.29:	Öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Bilgi ve Beceri Eksiliğinden Kaynaklanan Sorunlar.....	89
3.30:	Öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Konsantrasyon ile İlgili Sorunlar.....	91

KISALTMALAR

AGSL: Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi/leri

SEDPGK: Sanat Eğitimi Danışma ve Program Geliştirme Kurulu

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde problem durumuna, problem cümlesine, alt problemlere, tanımlara, varsayımlara ve sınırlılıklara yer verilmiştir.

Problem Durumu

Müzik ve İnsan

Müziğin ne olduğu, nasıl oluştuğu, elemanlarının ne olduğu gibi müziğin felsefik, ontolojik ve estetik boyutunu ilgilendiren sorular bir yana, müzik eğitimi araştırmaları günümüzde psikolojik, nöro-biyolojik ve sosyolojik araştırmaların ışığında ele alınmaktadır. Müzik eğitiminde özne olarak insanı, nesne olarak da müziği ele aldığımızda bu ilişki bizi “müziğe neden ihtiyaç duyulmuştur?”, “müzik insan beyni ve gelişimi üzerinde ne gibi etkiler yaratır?”, “müziğin insanın fiziksel, sosyal ve ruhsal yaşamı üzerindeki etkileri nelerdir?” gibi sorularla karşı karşıya bırakmaktadır.

Antropoloji alanında yapılan araştırmalar insanın tüm tarihi boyunca müziksel davranışlar sergilediğini ortaya çıkarmıştır. Bunun sonucunda antropoloji uzmanları müziği, insanın doğumla birlikte getirdiği bir kazanım olarak görmektedirler (Hodges, 2000:18). Bu bağlamda insanın müziksel davranışlarının ve müziğe duyduğu gereksinimin sebepleri şöyle sıralanabilir:

1. Müzik öncelikle insan için doğal bir eğlence kaynağıdır. Müzik ve hareket etkinlikleri insan gelişimini tüm yönleriyle etkiler.
2. Erken yaşlarda müzikle tanışan bireylerin müzikle beyin gelişimi ve IQ seviyelerinin olumlu yönde etkilendiği bilimsel araştırmalarla kanıtlanmıştır.

3. Ritim ve tempo müziğin temel yapı taşlarıdır. Bu temel müzikal uyarıları algılamada ve tepkide bulunmada çocukların şaşırtıcı bir şekilde yetişkinlere benzer becerilere sahip olduğu bilinmektedir. Her birey doğuştan itibaren müziksel yeteneklerle donanımlıdır ve müzik onun diğer müzik dışı yeteneklerini de geliştirmesi için bir araçtır.

4. Şarkı söyleme, ritimle hareket etme, dinleme ve çalgı çalma bireyin müzikal oluşumları öğrenmesini sağlar. Bu etkinlikler, kişinin bedensel koordinasyon, zamanlama, hafıza, konsantrasyon ve dinleme becerilerini geliştirmeye yardımcı olur. Araştırmacılar müziğin bireyin sosyal ve duygusal olgunlaşmasında, otokontrol, işpaylaşımı ve kendinin ifade becerilerinde etkileri olduğunu belirtmektedir.

5. İnsanın günlük yaşamında, yaşadığı çevrede müzik her an onunla beraberdir. Kısaca insan hayatına kattığı zenginlikle müziğin insan yaşamında temel ve vazgeçilmez bir yeri olduğu gerçektir ([http:// www.littlefolksmusic.com](http://www.littlefolksmusic.com)).

Müzik sanat dallarından biri olmakla birlikte, bireyin kendini ve becerilerini geliştirmesi için bir araçtır. Müzikle ilgilenen kişi, diğer akademik, kültürel ve sosyal alanlarda daha başarılı olmakta, kendine olan güveni artmaktadır. Lehr (1998), müzik eğitimi sürecinde öğrencilerin diğer konu ve derslerdeki başarısına dikkat çekmektedir. Lehr'e göre müzik öğrenimi sırasında müzik, öğrenciye diğer konularda başarılı olma konusunda yardım etmekle kalmaz, ayrıca öğrencinin gelişimini de başka hiçbir konu alanının yapamayacağı kadar destekler.

Müziğin bireyin varlığında ciddi bir rolü ve insan duyguları üzerinde güçlü bir etkisi vardır (Hallam, 2001a: 61). Müzik dışındaki becerilerin gelişiminde müziğin etkilerine ilişkin yapılan araştırmalar müziğin birey üzerindeki etkilerini kanıtlar niteliktedir. Örneğin ilkökul çocuklarının konsantrasyonlarının artırılması, duygusal ve davranışsal problemlerinin çözümünde onlara arka planda devamlı olarak müzik dinletmenin yararları görülmüştür (Hallam, 2001a: 62). Başka bir

araştırmada ise bir ilkokuldaki mzık dersi saatlerinin arttırılmasının öğrencilerin sosyal ilişkileri üzerinde olumlu etkileri olduğu gözlenmiştir (Hallam, 2001a: 62).

Bireysel olarak mzık, duygu ve ifadelerin çıkış noktası, insanın duygularını etkileyebilen, aynı zamanda iyileştirme gücü de bulunan bir terapi aracıdır. Mzık, bireysel ya da toplu olarak mzık ile uğraşan bireye entellektüel gelişim, ustalık ve duygusal tatmin sağlar (Hallam, 2001a: 61).

Mzık pek çok şekilde deneyimlenebilir. Dinleme, alma yada söyleme gibi bireysel etkinliklerin yanı sıra mzık, toplumda kelimelerin ötesine varan bir iletişim ve paylaşım aracıdır.

Mzık, azınlıkların, küçük grupların ve etnik kültürlerin kendilerini ifade etme aracı olarak kullanılır. Her kültürdeki insanların kendi kimliklerini yaşatmak için kullandıkları araçlardan biri müziktir. İnsan biyolojisine çok yakın olan davranışlar tüm dünyada, farklı kültürlerde meydana gelen evrensel davranışlar olarak kabul edilmektedir. Mzık tam olarak bu lt karşılamaktadır. Antropoloji ve etnomüzikoloji alanında yapılan çalışmalar müziğin önemli lde yaygınlaştığını ve kullanıldığını kanıtlamaktadır. (<http://www.musica.uci.edu/>).

Çağımızda hızla gelişen teknoloji ve popüler kültür müzikte de etkilerini göstermektedir. Popüler kültür-yaşam tarzının kilit noktası, kitleleri ve özellikle gençleri yoğun biçimde etkileyen bir eğlence aracı olarak mzık, bir sektör olarak bir çok kişiye geçim kaynağı olmakta, ekonomiyi büyük lde etkilemektedir.

Bununla beraber mzık eğitimi boyutunda müzikle ilgilenen bireyler arttıka, bu kişilerin gereksinimleri sonucu çeşitli müziksel materyallerin üretim, yapım ve satım aşaması, mzık dershanelerinde ya da özel olarak mzık dersi alan kişiler, müziğin ve mzık eğitiminin ekonomik boyutunu oluşturmaktadır. Hallam müziğin insanlara değişik iř imkanları sunduğundan bahsetmekte ve örneğin müzik endüstrisinin İngiltere'nin en önemli ekonomik yapı taşlarından biri olduğunu vurgulamaktadır (Hallam, 2001a: 62).

Bir Eğitim Aracı Olarak Müzik

Lehmann (2002) eğitimi, doğrudan ayrılmama, insan kapasitesini, yeteneklerini geliştirme ve hayat kalitesini yükseltme çabası olarak tanımlar.

Nitelikli bir toplumun oluşturulmasında özellikle önemi olan yaratıcı kişiliklerin geliştirilmesinde müzik eğitimi en etkili araçlardan biridir (Bilen, 1995:8). Müzik eğitiminin bireyler üzerinde önemli etkileri bulunmaktadır. Levinowitz, müziğin, bir çok ülkede çocukların eğitiminde önemli bir rolü olduğunu söylemektedir (Levinowitz, 1999: 17).

Müziğin eğitimsel ve bireysel işlevleri günümüzde farklı araştırma dalları ve teknikleriyle yürütülmektedir. Hodges, son yıllarda insan beyni hakkında bir bilgi patlamasına tanıklık ettiğimize ve yeni görüntüleme tekniklerinin beyin bilimcilerle insan beyninin birkaç yıl öncesine dek görüntülenemeyen bölgelerini görüntüleyebilme olanakları tanıdığına dikkati çekmiştir (Hodges, 2000:18). Müziğin ve müzik eğitiminin insan beyninde gerçekleşme sürecine ilişkin nöromüzikal alanda yapılan araştırma bulguları şu önermeleri ortaya çıkarmıştır:

- İnsan beyni müziğe tepkide bulunma ve katılma yeteneğine sahiptir.
- Beynin müziksel işlevleri doğumla birlikte başlar ve yaşam boyu devam eder.
- Erken yaşta başlayan ve devam eden müzik eğitimi beyin müziksel işlevlerinin düzenlenmesine katkıda bulunur.
- Beynin müziksel işlevleri beyinde geniş bir alana yayılmış kapsamlı bir sinir sisteminden oluşmakla beraber özelleşmiş bölgelere de sahiptir:
  - Bilişsel Ögeler
  - Duyuşsal Ögeler
  - Motor Ögeler (Hodges, 2000:18).

Müzik ve insan beyni arasındaki ilişkilerin incelendiği araştırmalar sonucunda insanın çok erken yaşlardan itibaren müziksel beceriler gösterdiği ve bu becerilerin doğru düzenlemeler ve uygulamalar ile geliştirilebileceği sonucuna varılmıştır.

Farklı kültürlerdeki küçük yaştaki çocukların müziğe verdikleri davranışsal tepkilerin gözlemi üzerine dayanan müziksel algılama ile ilgili araştırmalar, bebeklerin müziksel içgüdülere sahip olduğunu ve gelişimlerinin ilk yıllarında müziği anlamlı bir iletişim aracı olarak kullandıklarını açığa çıkarmıştır (Fox , 2000: 24).

Electroencephalogram (EEG) adlı beyin görüntüleme yöntemi ile yapılan araştırmalar müzik eğitiminin çocuklar üzerindeki yararlarını çok daha somut veriler halinde sunmaktadır. 1996 yılında yapılan “Küçük Çocuklarda Beyin Gelişimi” isimli konferansta varılan hipotezler müzik eğitimi bağlamında şöyle yorumlanmıştır:

- Müzik eğitiminin etkileri, insan gelişiminin sadece genel yönünü etkileme doğrultusundan çok, insan beyninin işleyişi üzerinde de oldukça çarpıcı ve belirgin olabilir.
- Müzik eğitim programları okul öncesi eğitime odaklanmalıdır.
- İnsan beyni olağanüstü bir değişim yeteneğine sahiptir. Ancak zamanlama çok önemlidir. Erken yaşlar bir çocuğun müzik eğitimi en önemli dönemdir.
- Okul öncesi dönem ve ilköğretim çağındaki müzik eğitimi deneyimleri çocuğun müziksel gelişiminde önemlidir.
- Beyin ve çocuk gelişim uzmanlarının son on yılda elde ettikleri önemli sayıdaki kanıt, erken yaşlarda alınan müzik eğitiminin yararına ve etkilerine dikkati çekmektedir (Flohr, Miller, Debeus, 2000: 28).

Drapper ve Gayle (1987) müziğin çocuklar üzerindeki etkilerini şu şekilde sınıflandırmışlardır:

Müzik eğitimi sayesinde çocukların;

- Kendilerini ifade etme ve yaratıcılıkları

- Hareket ve ritmik yetenekleri
- Estetik duyguları
- Kültürel birikimleri
- Dil becerileri
- Bilişsel ve analitik düşünme becerileri
- Sosyal becerileri gelişir (<http://holmusic.topcities.com>).

Müzik eğitiminin insan beyni ve gelişimi üzerindeki etkilerine ilişkin araştırmalar arttıkça, müzik öğretmenlerinin müzik eğitim programlarını etkili bir biçimde düzenlemelerinin gereği de artmaktadır. Scott'a göre müzik eğitiminin genç bireyler üzerindeki etkisinin ne kadar farkında olursak müzik eğitimcileri olarak bütün bireylere ulaşmaya o kadar ihtiyaç duyarız (Scott, 1999:19).

Müzik Eğitiminin Boyutları ve Çalgı Eğitimi

Müzik eğitiminin boyutları, ses eğitimi, müziksel işitme eğitimi, müzik beğenisi eğitimi, yaratıcılık eğitimi ve çalgı çalma eğitimi olarak ele alınmaktadır (Bilen, 1995: 14).

Çalgı eğitimi, müzik eğitiminin boyutlarından biridir. Bir çalgıyı öğrenme süreci, çalgıyı çalma becerisini gösterebilmek için bir takım becerilerin sistematik olarak kazanılmasından oluşmaktadır (Schleuter, 1997: 120).

Çalgıdaki teknik beceriler üst düzey beceriler olarak adlandırılmakta ve çalgıdan müzikal bir ses ve kendine özgü ifade elde edebilmek, önceden ya da doğuştan gelen müzikal yeteneklerle mümkün olabilmektedir.

Schleuter, her çalgının değişik teknik ve kendine özgü yetenekler gerektirdiğini fakat genel olarak çalgı çalma tekniklerinin, duruş, tutuş, yay kullanma, el pozisyonu, nefes, dilin kullanımı, ses kalitesi, bilek, kol ve parmakların durumu, entonasyon ve vibratodan oluştuğunu belirtmektedir (Schleuter, 1997: 120). Bütün çalgılar için gerekli olan temel teknikler şunlardır:

- Çalgıyı çalarken doğru bir duruşa sahip olunmalıdır.
- Çalgı çalarken el, kol ve parmaklar doğru pozisyona sahip olmalıdır.
- Çalgının tonu kaliteli ve kendine özgü olmalıdır.
- Entonasyon temiz olmalıdır (Schleuter, 1997: 198).

Çalgı çalışma sürecinde majör ve minör gam çalışmaları çalgı tekniğinin gelişmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Gam çalışırken unutulmaması gereken nokta, büyük bir sabırla çalışılması gerektiğidir. Bordo'ya göre bazı çalgı eğitimcilerinin yaklaşımları sayesinde öğrenciler gamları çalmaktan nefret eder hale gelebilmektedirler. Gamlar hergün düzenli olarak çalışılmalıdır. Gamların çalışılmasında zaman sınırlı tutulursa öğrenciler sıkılmayacaklardır. Her çalışmada gamların değişik şekillerde çalınması yararlı olabilir (Bordo, 1994: 90).

Çalgı eğitimi, müzik eğitiminin diğer boyutlarıyla, özellikle işitme eğitimiyle bağlantılı olarak ele alınabilir. Çalgı eğitiminin işitme eğitimiyle paralel olarak yürütülmesi bir çok açıdan önem taşımaktadır.

Çalgı eğitiminde öğrenci, öncelikle dinlemeyi öğrenmelidir. Byo, çalgı öğrencileri için dinlemenin öneminden bahsetmekte ve müzik yapmanın en önemli şartının öncelikle dinlemeyi öğrenmek olduğunu belirtmektedir (Byo, 1990: 43). İster toplu olarak ister bireysel olarak müzik yaparken öğrenci, önce kendi çalgısını, daha sonra kendisine eşlik eden ya da birlikte müzik yaptığı diğer çalgıcıları dinlemelidir. Öğrenciler çalgılarını çalarken aktif çalgıcılar oldukları kadar aktif dinleyiciler de olmalıdırlar.

Müziği öğrenirken, deneyimlerken ve geliştirirken müziği iyi dinleyebilmek en temel unsurdur ve dikkatli müzik dinleyicileri yetiştirebilmek müzik eğitiminin önemli hedeflerinden biridir (Sims, 1990: 38). Cavner ve Gould'a göre müziği dinleme sadece müziği öğrenmenin önemli bir parçası olarak kalmaz, ayrıca bütün müzikal ifadelerin oluşabilmesi için temel bir etkidir. Bununla beraber performans,

doğaçlama, besteleme, düzenleme, eşikleme gibi etkinlikler açısından kritik bir önem taşır (Cavner, Gould, 2003: 19).

“.....Çalışmanın hangi aşamasında olursa olsun, her iki elin teknik sorunları, tınının niteliği, yorum, aklın plan ve kontrolünü, kulak dikkatli ve sürekli bir şekilde tamamlamalı, çıkarılan ses daima denetlenmelidir. Kulak her zaman, bir şeyin iyi ya da kötü olduğu konusunda karar veren en yüksek yargıçtır. Fakat, kimi çalıcılarda kulağın bu görevi aksamaktadır. Çıkarılan sesin nasıl duyulması (dinlenmesi) gerektiği bilinmemektedir. Tarafsız bir işitme yapılmamakta, kişilerin duymak istedikleri ve duymayı umdukları, gerçekte duydukları yerine geçmektedir. Bu çalgıcıların bir kayıt yapma olanakları bulursa, kendilerini dinledikten sonra mutlaka şaşıracaklardır. Kulağı, dinleyenlerin algılayacağı gibi tarafsız duymaya alıştırmak, aldatıcı ve yanıltıcı olan öznel (tarafli) duymaktan kurtarmak gerekmektedir. Başarılı bir çalışma yapmanın ön koşulu, çaldığını dürüst ve tarafsız olarak dinleyebilmektir.....” (Galaman, 2002a: 47).

Çalgı eğitiminde işitme eğitimi, tonal duygu yeteneğini geliştirmede önemli bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Scheleuter, doğru bir işitme eğitimi ve ton duygusunu genel birkaç madde altında toplamıştır:

- Çalınan bir eserin majör ya da minör olup olmadığını anlayabilmek
- Bir melodinin tonallığını kestirebilmek
- Bir melodi çalındığında melodinin geri kalanını ifade edebilmek
- Bir parçayı çalmadan nasıl çalınacağını (çalındığı zaman eserin nasıl duyulacağını) anlayabilmek
- Bir parçanın ritmik kalıplarını tanımak (Scheleuter, 1997: 44).

İşitme eğitiminde öğrenciye verilecek doğru bir ritim duygusu da çalgı eğitimi açısından yararlı olarak kabul edilmektedir. Ritim duygusu yeterince gelişmemiş öğrencinin çalgısını da tatmin edici düzeyde çalamayacağı açıktır. Çalgısını çalarken ritmi yanlış okuyan, karmaşık ritim kalıplarını çalmakta zorlanan, bu pasajları çalabilmek için ayaklarını vurma ya da vücutla sayma yoluna giden öğrenciler, çalgı eğitiminde karşılaşılan bir sorun olarak kendini gösterebilmektedir.

Ritmik akış, müzikal seslerin düzenleyicisidir. Öğrenciler işitme eğitiminde belli bir ton duygusu kazandıkları kadar ritmik yönden yeterli olacak şekilde eğitilmelidirler (Schleuter, 1997: 79).

Müzik eğitiminin bir başka boyutu da ses eğitimidir. Ses, müziği ifade edebilmenin temel aracıdır. Gelişmişlik bakımından hangi düzeyde olursa olsun ülkelerin müzik ders programlarında müzik yapılan araçların en başında insan sesi yer almaktadır (Bilen, 1995: 14).

Çalgı eğitiminde öğrencinin bir eseri müzikal anlamda yorumlayabilmesi için öncelikle o müziği yeterince özümsemesi gerekmektedir. Parçanın gerektirdiği müzikaliteyi anlamamış olan öğrencinin parçayı doğru ve müzikal olarak çalması oldukça güç görünmektedir. Bu aşamada öğrencinin parçayı çalmadan önce şarkı olarak söylemesi, parça içindeki cümleleri, nüansları ve parçanın karakteristik özelliklerini daha iyi anlaması ve özümsemesi açısından yararlı olabilir.

Riviere, özellikle yaylı çalgı eğitiminin gelişmiş bir kulak yardımıyla olabileceğini çünkü çalan kişinin sesleri basacağı yerlerin belli olmadığını, buna bağlı olarak da yanlış ses çıkma olasılığının yüksek olduğunu vurgulamaktadır. Yaylı çalgı öğrencilerinin entonasyon hatalarının azaltılması, müzikal ve tonal algılarının geliştirilmesi açısından çalgı derslerine şarkı söyleme etkinliklerinin katılmasını önermektedir (Riviere, 1996: 36).

Şarkı söyleme etkinliği, öğrencilerin işitme becerilerinin gelişmesine, nota okumalarına, temel müzik bilgilerini öğrenmelerine ve uygulamalarına yardım eder. Birçok eğitimciye göre şarkı söyleme, öğrencinin müzik anlayışını ve estetik duyarlılığını geliştiren bir araçtır. Robinson, çalgı eğitiminde özellikle orkestra ve bandalarda ses ve şarkının işlevlerine dikkat çekmiştir. Robinson'a göre çalgı eğitimiyle beraber ses eğitiminin fazladan zaman gerektirdiği doğru olmakla birlikte şarkı söylemeyi doğru biçimde öğrenen öğrenci, kendi müzikal problemlerini kolaylıkla çözebilen bağımsız öğrenciler olmaktadır. Örneğin; bir trio'da kendi partisinde devamlı hata yapan bir öğrencinin notaları doğru biçimde ezgisel olarak

söyleyebilmesi ve bir yardıma ihtiyaç duymadan sorununu çözebilmesi gruba büyük bir zaman tasarrufu ve verim kazandıracaktır (Robinson, 1996: 17).

Müzik eğitiminin bir diğer önemli boyutu da yaratıcılık eğitimi olarak ele alınmaktadır.

Graham, çalgı eğitiminde eğitimcinin bir eserin nasıl yorumlanması gerektiğini araştırırken, yorumlamayı sadece parmak numaraları ve nüansları öğretmek olarak görmemesi, gerekli yerlerde öğrenciyi kendi yaratıcılık ve düşüncelerini ortaya çıkarabilmesi için cesaretlendirmesi gerektiğini söylemektedir (Graham, 1998: 24).

Eğitimciler, çalgı eğitiminde çalgı derslerinin büyük bir kısmını teknik becerileri öğretmeye ayırmaktadırlar. Bu beceriler çalgı eğitiminde büyük önem taşımakla birlikte buna paralel olarak yaratıcılığa da önem verilmesi, çalgı eğitim sürecine dahil edilmesi gerekmektedir.

Çalgı çalmanın niteliğini, teknik beceriler kadar parçayı çalan kişinin esere kattığı yorumlar da belli etmektedir. Örneğin bir konsere gittiğimizde yada bir eserin kaydını dinlediğimizde çalan kişinin bir çok özelliklerinin yanında yorumundaki yaratıcılığa da dikkat ederiz. Graham'a göre, çalgı eğitimcileri yaratıcılık konusunu gözden kaçırmaktadırlar. Çalgı derslerinde çalgı öğretmenleri genellikle öğrencilere yorum adına kendi istediklerini yapmalarını söyleyip hiçbir yaratıcı düşünceyi göz önüne almamaktadırlar (Graham, 1998: 24).

Graham bunun değiştirilmesi gerektiğini söylemektedir. Çalgı derslerinde öğrenciler ve öğretmenler parçanın gerektirdiği yorumu derste tartışmalı ve uygulamaya koymalıdır. Bu uygulamanın sonunda öğrenciler çalgıdaki yaratıcılığı daha iyi keşfedebilirler. Ancak bu hedefi başarıyla yerine getirebilmek için çalgı eğitiminde teknik eğitimin ve yaratıcılığın iyi dengelenmesi gerekmektedir (Graham, 1998: 24).

Teknik ve yorumun çalgı çalışmanın iki amacını oluşturduğunu söyleyen Galamian'a göre yorum, çalgı eğitiminin en yüce ereği ve vazgeçilmez temelidir. Teknik, sanatsal yorumun gerçekleşmesine hizmet eden sadece bir araçtır. Bunun ötesinde eğer çalıcı seslendirişini gerçekten sağlam temeller üzerine kurmak istiyorsa, müziğin anlamını kavraması, yaratıcı fantaziye (hayal gücü) sahip olması, yapıta kişisel, duygusal ve sezgisel bir tavırla yaklaşabilmesi gerekmektedir (Galamian, 2002b: 26).

Galamian çalgıda yorum ve yaratıcılık üzerine şunları söylemiştir:

“.....Gerçek anlamda sanatsal bir yorumlama öğretilemez. Çünkü kişisel yaratıcı davranış, sanatçıya özgüdür. İkinci elden, öğretmenden kaynaklanan bir yorumu gerçek sanat olarak kabul edemeyiz. Bunun için de bir öğretmenin kendi yorumunu bütün öğrencilerine uygulamadaki dayatması doğru değildir. Öğrenci, gelişimindeki ilk basamaklarda, öğretmeni tarafından kendi kararlarını alabilmesi için yöreklendirilmelidir. Amaç öğrenciyi kendi ayakları üzerinde durabilmesi yönünde eğitmektir. Papağan metodu ile böyle bir sonuca ulaşılamaz. Kreisler'in bir zamanlar dediği gibi “çok ders yapmak, az ders yapmak kadar tehlikeli olabilir....” (Galamian, 2002b:27)

“....Her öğrenciden, (teknik olanakları sınırsız olsa bile) kendini olgun bir sanatçı yapacak denli yaratıcı fantaziye sahip olması beklenemez. Bir genelleme yaparak öğrencileri etkin (aktif) ve edilgin (pasif) olarak iki gruba ayırabiliriz. Yaratıcı fantezi etkin olanların içinde doğuştan vardır. Bu tip öğrenciler öğretmeni heveslendirir ve gerçek sanatçılar olarak yetiştirilebilir. Buna karşılık edilgin öğrenciler öğretmenin ya da başka birinin gösterdiklerinden dışarı çıkamazlar. Bu durumda en iyi öğretmen bile olmayan bir şeyi geliştiremez. Tutuşturacak gereç yoksa ateşi yakamazsınız. Edilgin öğrenciler hiçbir zaman kendi ayakları üzerinde duramazlar. Onlara hep dayanabilecekleri ya da öykünebilecekleri birileri gerekecektir. Çok becerikli zanaatçılar olabilirler ama gerçek sanatçı olmaları olanaklı değildir. Kimi öğrencide ise müzikal kişiliğin gelişmesi uzun sürer. Öğretmenin bu gelişimi sabırla desteklemesi gerekir. Müzikal kişiliği ve fantazi gücü yavaş gelişen bir öğrenciyi, “umutsuz” diyerek boşlamak yanlış olur.....” (Galamian, 2002b: 28).

Çalgı Çalışma Süreci

Çalgı eğitiminde öğrencinin çalgısını çalışma sürecinin önemi büyüktür. Özellikle çalgısında ileri bir seviyeye gelmeyi arzulayan öğrenciler için çalışmak özel olarak ele alınması gereken bir durumdur. Çalgıda iyi bir başarı elde edebilmek için çalışma süresinin ne kadar olması gerektiği ile ilgili çeşitli düşünceler

bulunmaktadır. Örneğin Galamian, her öğrencinin sert bir programa bağlı katı çalışma saatleri belirlenerek çalışmasını istemenin fazla anlamı olmadığından bahsetmektedir. Bu görüşle beraber çalgıda başarılı olmayı, çalışmanın yoğunluğuna bağlayan ve çalgıda saatlerce sınırsız çalışmanın önemini vurgulayarak bunu tavsiye eden görüşler de bulunmaktadır (Jorgensen, 2002: 105).

Çalgı çalışma süresi açısından bir başka görüş de çalışmada beyinsel yoğunlaşmanın önemini altını çizerek çalgı çalışma süresine bir sınır getirilebileceğini savunur (Appelbaum ve Appelbaum'dan aktaran Jorgensen, 2002: 106). Bütün bu görüşler çalgıyı bireysel olarak ve ileri düzeyde çalma çabası içindeki öğrenciler için geliştirilmiştir.

İleri çalgı eğitiminde öğrenciler, çalgı becerilerinde olduğu kadar çalgılarını nasıl çalışmalarını gerektiği konusunda da uzmanlaşmalıdırlar. Bu becerinin doğuştan gelen mi ya da sonradan elde edilebilir bir yetenek mi olduğu konusunda devamlı olarak tartışmalar süregelmiştir (Gagne, Sloboda ve Howe'dan aktaran Jorgensen, 2002: 106). Çalgı başarısında yetenek ya da doğuştan gelen kazanımların etkili olduğu tartışmaları bir sonuca ulaşmamakla beraber yapılan genetik araştırmaları müzikte başarıya genlerin niteliğinin yön verdiğini açıklamaktadır (Jorgensen, 2002: 107).

Geçtiğimiz yüzyılda özellikle çalgı eğitiminin yüksek performans ve değişik alanlarında çalışmanın yoğunluğu ve kalitesinin başarı için temel etken olduğu ile ilgili araştırmalar yapılmıştır (Ericsson, Krampe ve Teschromer'den aktaran Nielsen, 2001: 155).

Nielsen (2001:156), öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde ne şekilde çalıştıklarını ve kendi kendilerine ne derece öğrenebildiklerini bilmenin eğitimciler açısından karşılaşılan bir takım problemlerin çözülmesi açısından yararlı olduğunu söylemektedir.

Çalışma sırasında öğrencinin öz-düzenlemesi (self regulation) çalgı eğitiminin etkililiği açısından önem kazanmaktadır. Zimmerman'a (1994) göre öz-düzenleme, bireysel çalışma sırasında kişinin beyinsel, güdüsel ve davranışsal olarak aktif olmasıdır. Borkowski ve Mutrukrishna ise çalgı eğitiminde öz-düzenlemeyi, çalışma stratejisi belirleme, kendi kendini dinleme, kendi hatalarını bulabilme ve düzeltme olarak tanımlar (Nielsen, 2001: 156).

Çalgı eğitimcileri, çalgı eğitimi sürecinde öğrencilerini çalışmalarını için teşvik etmekte ve eğer çalışmazlarsa umutsuzluğa kapılmaktadırlar. Ama kaç öğrenci nasıl çalışması gerektiğini bilmektedir? Çalgı eğitimcileri açısından iki çalgı dersi arasında bağımsız bir öğrenmenin gerçekleşmesi oldukça arzu edilen bir durum olmakla beraber, öğrenci açısından kimi zaman diğer ödevlerine eklenmesi gereken gereksiz bir yük olarak gözükebilmektedir.

İki çalgı dersi arasında geçen çalgı çalışma sürecinin öğrenci açısından etkili ve eğlenceli geçmesi bir çalgıyı çalmada önem taşımakla beraber, öğrenci, kendini çalgısında başarıya götürecektir güdüyü sağlamayı öğrenmelidir. Davidson, Howe ve Sloboda bir çalgıyı senelerce çalabilmek ve çalgıda başarılı olabilmek için öğrenci de yeterli güdü (motivasyon) bulunması gerektiğine dikkati çekmiştir (Pitts, Davidson, Mcpherson, 2000: 45).

Hallam çalgıda etkili çalışmayı “sonunda istenilen sonuca mümkün olan en kısa zamanda ulaşılan çalışma” olarak tanımlar. Hallam'a göre öğretmenler etkili çalışma konusunda özellikle çalgı eğitiminin başlangıcında öğrenciler için bir model oluşturmalıdır. Her öğrencinin kendine özgü çalışma biçimi olsa da, etkili çalışma öğrenilmesi gereken bir beceridir. Müzisyenler “öğrenmeyi öğrenmelidirler” (Pitts, Davidson, Mcpherson, 2000: 46).

Bir çalgıyı uzun süreli çalışmanın çalgıda uzmanlaşabilmek açısından belirleyici bir önemi olduğuna ilişkin araştırma bulgularına ulaşılmıştır. Çalgı başarısında öğrencinin çalgıyı nasıl çalıştığına önemiyle beraber, öğrencinin önceki

müzikal deneyimleri ve bilgileri de çalgı çalışmanın kalitesi açısından belirleyici özellikler olarak kendini göstermektedir (Hallam, 2001b: 7).

Mcpherson, gözleme dayanan çalışmasında, bireysel çalgı çalışma sırasında beyinsel olarak tam konsantrasyonla çalışan öğrencilerin diğer öğrencilere göre başarıyı daha kolay yakaladıklarını ve bu öğrencilerin kendilerini değerlendirme ve geliştirmede yüksek beceri gösterdiklerini bulmuştur (Pitts, Davidson, Mcpherson, 2000: 46).

Çalgıda yüksek bir seviye ve başarı elde edebilmek için öncelikle nasıl çalışmak gerektiğini öğrenmek gerekmektedir. Bu bağlamda çalgı öğretmenlerine çalışma becerilerini ve yöntemlerini doğru biçimde öğretmek gibi bir görev düşmektedir. Öğrencilerin çalgı derslerinden ayrı olarak çalışma becerilerini kazanma ve bağımsız öğrenciler olmalarını sağlama, çalgı eğitim sürecini çalgı derslerinin ötesine yaymaktır.

Çalgıda ustalığa giden yolun büyük özveri ve sabır gerektirdiğini vurgulayan Galamian, çalgı çalışma üzerine şu önerilerde bulunmuştur:

“...Eğer iyi sonuç elde edilemiyorsa çok çalışmanın bir anlamı yoktur. Çünkü, iyi ya da kötü çalışma diye bir şey vardır. Ne yazık ki kötü çalışma alışkanlığı çok daha yaygındır. Bir çalgıcı için yeteneğini en iyi bir biçimde kullanmaktan daha yararlı bir şey olamaz. Minimum zamanda maximum yarar sağlamak...Bunun için bir öğretmenin en önemli becerilerinden biri olan, iyi çalışma sanatını öğrencilere öğretmesi gerekir. Çalışma, dersin bir devamıdır. Öğretmenin yokluğunda öğrenci kendini onun yerine koyup, belirli ödevler edinerek kendi denetimini sağlamalıdır. Sadece hataları işaretleyip onların düzeltilmesi için, öğrencinin yalnız çalışmasında izlemesi gereken yolu öğretmeyen bir öğretmen, çok önemli sayılabilecek bu görevini aksatmış olur. Öğrenciye her şeyden önce, tam bir yoğunlaşma (konsantrasyon) içinde çalışma gerekliliği anlatılmalıdır. Çoğunlukla parmak ve ellerin otomatik olarak işleyip, aklın başka alanlara kaydığı, sonu gelmeyen yinelenmeler yapıldığı olur. Amaç ve kontrolün olmadığı bu tür bir çalışma, zaman ve güç yitirilmesi sonucunu doğurur. Böyle bir çalışma istenilen sonucu getirmediği gibi zararlı da olabilir. Hatalar yinelenedikçe kulak da yanlış seslere karşı duyarsızlaşır. Kulağın ve aklın yapılan işte olmadığı bir çalışma tarzının yerleşmesi durumunda, düşünce ve kulağı uyanık tutmak çok büyük bir irade gücüne mal olur. Eğer dikkat azalması fazla yorgunluktan kaynaklanıyorsa, bu durumda çalışma süresi ve materyali başka türlü zamanlanabilir...” (Galamian 2002a: 41)

Teknik ve yorumun çalışmanın iki amacını oluşturduğunu ve çalışmalarda zamanı akıllı kullanmanın önem taşıdığını belirten Galamian'a göre çalışma da şöyle bir sıralama olabilir.

1- Oluşturma süreci: Bu süreç içinde her türlü teknik sorunla uğraşılır. Bu süreç, gamları, benzer temel alıştırmaları, etüt ve repertuarın (dağarın) teknik sorunlarını kapsar. Her türlü teknik çalışma için önkoşul, zihnen yapılan hazırlıktır. Bu şu demektir: Aklımız her zaman fiziksel sorunların önünde yer alır. Daha sonra eyleme geçmek için aklın önderliği gerekir. Her türlü teknik çalışmada geçerli çok önemli bir kurala dikkat etmek gerekir: Teknik bir sorun çözümlendiğinde, onu durmadan yinlemenin bir anlamı yoktur, dinlendirmeye bırakarak bir sonraki soruna geçilmelidir. Artık çalışmayı gerektirmeyecek şeylerin üzerinde durmayı alışkanlık haline getirmek zaman kaybetmekten başka bir şey değildir (Galamian, 2002a: 43).

2- Yorumlama Süreci: Bu aşamada ise yapıyla ilgili kişisel görüşün belirlenmesi, müzikal ifadeye önem verilmesi, bir cümlecğin, giderek daha boyutlu bir parçanın ve nihayet bölümlerin inandırıcı bir bütünlük içinde olması gerekmektedir. “Oluşturma” sürecinde hiçbir hata düzeltilmeden geçilemez. Fakat yorumlama sürecinde küçük bir yanlış ya da temiz olmayan bir ses için, her seferinde çalış (seslendirme) kesilmemelidir. Öğretmen gerektiğinde öğrencisini önce çalıştığı eserin bölümlerini, daha sonra bütün bir eseri kesintisiz çaldırarak, bu doğrultuda yetiştirmelidir. Önemli bir hata yapılmış olsa bile, öğrencinin bağlantıyı olabildiğince çabuk yakalaması beklenir (Galamian, 2002a: 45).

“....“Oluşturma” ve “seslendirme” süreçlerinin yanlış kullanımı, öğrencileri başka yanlışlara da sürükler. Kimi öğrenciler oluşturma sürecinden başlayarak, çalışma zamanlarını sürekli konser veriyormuşçasına çalarak geçirirler. Böylelikle müzikal bütünlükten daha emin olacaklarına inanırlar. Ama bilinmelidir ki bu durumda zor pasajların üstesinden gelinmemiş ve genel teknik de donatısız bırakılmıştır. Bir de bunun tersi sadece oluşturma sürecine saplanıp kalan öğrenci tipi vardır. En kolay ölçüyü bile, toparlayıp bütünü görmeyen, parçalara ayırarak çalma alışkanlığındadırlar. Bu tip öğrenciler kompozisyonu yaşayan bir sanat yapıtı olamaktan çıkarıp, teknik çalışmalar toplamı durumuna sokarlar. Ayrıntılara daldıklarından, yapıtın bütünü görmeye yetisinden yoksun kalırlar. Abartılı olarak müziği parçalara ayırma eğilimindeki

öğrencinin önce küçük, giderek daha uzun parçaları çalmaya zaman ayırması, sonunda onları birleştirmesi uygun olur....” (Galiamian, 2002a: 46)

3- Seseendirme Süreci: Bir konser verileceği zaman, önceki iki aşamadan sonra uygulanır. Bu boyuta gelindiğinde yapıt hiç durmadan, mümkünse eşlikli olarak seslendirilir. Bu arada dinleyicilerin varlığı da beyinde canlandırılmalıdır. (Galiamian, 2002a: 42)

Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri

Anadolu Güzel Sanatlar Lise’leri (AGSL) Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü’ne bağlıdır. Okul 1987’de düzenlenen Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 33. maddesine dayanarak açılmıştır. 33. madde şöyledir:

“Güzel Sanatlar alanlarında özel ilgi ve yetenekleri beliren çocukları küçük yaşlardan itibaren geliştirmek üzere temel eğitim ve orta öğretim seviyesinde ayrı okullar açılabilir veya ayrı yetiştirme önlemleri alınabilir. Özellikleri dolayısıyla bunların kuruluş, işleyiş ve yetiştirme ile ilgili esasları ayrı bir yönetmelikle düzenlenir.” ([http:// www. meb.gov.tr/mevzuat/yedi.htm](http://www.meb.gov.tr/mevzuat/yedi.htm))

AGSL’lerinin genel amacı;

1. Güzel sanatlar alanında yetenekli öğrencilerin yaratıcı yapısı ve yorumcu yeteneklerini geliştirmek amacıyla, öğrencileri araştırmacı ve geliştirici çalışmalara yönlterek, uygulamalar yapabilecek kişiler olarak yetiştirmek,
2. Öğrencilerin ulusal ve evrensel, tarihi ve çağdaş sanat eserlerini tanımaları ve anlamalarına yardımcı olmaktır.

AGSL’leri öncelikle güzel sanatlarla ilgili yüksek öğretim kurumlarının bulunduğu yerlerde açılır. Bu okullar, ilköğretim üzerine bir yıl hazırlık sınıfı ve en az üç yıl öğretim süresi olan yatılı, gündüzlü ve karma eğitim yapan okullardır. Okulların resim ve müzik alanlarının her birine bir öğretim yılında alınacak öğrenci sayısı 24’ü geçemez.

Okulun amacı öğrencilerin;

1. Güzel sanatlar alanında ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim ve öğretim görmelerini,
2. Özel yetenek gerektiren yüksek öğretim programlarına hazırlanmalarını,
3. Yabancı dil öğrenmelerini,
4. Alanlarında araştırmacılığa yönelmelerini, yetenekleri doğrultusunda yorum ve uygulamalar yapabilen, yaratıcı ve üretken kişiler olarak yetişmelerini,
5. Milli ve milletlerarası sanat eserlerini tanımlarını ve yorumlamalarını sağlamaktır. ([http:// www. meb.gov.tr/mevzuat/yedi.htm](http://www.meb.gov.tr/mevzuat/yedi.htm))

AGSL'lerinde halen bu amaçlar doğrultusunda eğitim ve öğretime devam edilmektedir.

Yanık'a göre Türkiye'de AGSL'leri açma gerekliliği şu şekilde olmuştur: Üniversitelerde Güzel Sanatlar Eğitimi veren fakültelere kaynak oluşturacak nitelikte öğrenci yetiştirme konusunda orta öğretim programlarını yetersiz bulan Milli Eğitim Bakanlığı, ülke kültürünün ve sanatının kaynağını oluşturmada önemli bir etken olabilecek sanat eğitimi ağırlıklı liselerin kurulmasına ihtiyaç olduğunu fark etmiştir. Gelişen ve değişen topluma uyum sağlayabilecek çağdaş insan tipinin yetiştirilmesi için sanat eğitiminin önemi düşüncesi AGSL'lerinin kurulması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır (Yanık, 2003: 20).

“...Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri'nin açılmasındaki amaç, ortaöğretim çağında yetenekli ve sanata ilgili öğrencilere sanat eğitimi veren kurumlar oluşturmaktır. O dönemde en iyi kültür ve yabancı dil eğitimi veren Anadolu Liselerine sanat dersleri eklenerek öğrenci, kendi yaş grubu sorumluluğu içinde Güzel Sanatlar Eğitimi veren Fakültele hazırlanmış olacaktır. Özetlenirse sanat eğitimi veren ideal bir orta eğitim düzeyinde okul hedeflenmiştir....” (Yanık, 2003; 23).

Variş, eğitimin dört ana ögesinin öğrenci, öğretmen, çevre ve içeriğin oluşturduğunu belirtmektedir (Taşpınar, 1994: 11).

Bu öğelerin en önemlilerinden biri öğretmendir. AGSL'leri Müzik Bölümlerinde, kendi alanlarında gerek teknik, gerekse müzikal anlamda donanımlı öğretmenlere ihtiyaç vardır. Söz konusu okullarda görev yapmakta olan öğretmenler, 3 sene zorunlu öğretmenlik hizmetlerini tamamlamak koşuluyla, açılan merkezi sınavda yeterli görülürlerse göreve atanmaktadırlar.

Bu sınavlar tek aşamalı olmakla beraber bu aşamada öğretmenlerden, tek sesi, iki sesi, üç ses ve dört sesteki oluşan akorları, modal ve tonal ezgileri ve çalınan ritimleri tekrar etmeleri, verilen bir solfej parçasını deşifre etmeleri, çalgılarında yeterli bir seviyede bir eser çalmaları istenmektedir.

Öğretmenlerin AGSL'lerinde göreve başlamadan önce 3 sene ilköğretim okulları ve liselerde zorunlu hizmet yapmaları bazı sorunları da beraberinde getirebilmektedir. 3 sene boyunca söz konusu okullarda görev yapan öğretmen anadal (brans) çalgısı ile yeterince ilgilenememekte ve kimi zaman çalgı becerisini yitirebilmektedir. Görev yaptığı süre boyunca aynı zamanda çalgısını çalışmak öğretmen için büyük bir azim ve özveri gerektirmektedir. Bu gibi sorunların çözüme ulaşabilmesi için çalışma ve projeler devam etmektedir.

Eğitimin bir diğer önemli ögesi ise "öğrenci" dir. AGSL'leri müzik bölümü öğrencileri iki aşamalı bir yetenek sınavını kazanarak bu okullara girmeye hak kazanırlar.

Bu sınavlarda genel olarak şöyle bir yol izlenmektedir: Birinci aşamada öğrencilerden piyanoda çalınan tek sesi, iki sesi ve üç sesli akorları, 8 ölçülük modal ve tonal ezgileri söylemesi ve ritim kalıplarını tekrar etmesi istenir. İlk sınavda yeterli puanı alan öğrenci ikinci sınava girmeye hak kazanır.

İkinci aşamada yine öğrencilerden piyanoda çalınan tek ses, iki ve üç sestem oluşun akorları, 8 ölçülük modal ve tonal ezgileri söylemesi ve ritim kalıplarını tekrar etmesi istenir. Buna ek olarak öğrenciden sesine uygun bir şarkı söylemesi ve herhangi bir çalgıda bir parça çalması istenir. Değerlendirme sonucunda en yüksek puandan başlayarak adayların sıralaması yapılır.

AGSL'leri müzik bölümlerinde "müzik alanı" ve "genel bilgi alanı" na ait dersler bulunmaktadır.

AGSL'leri Müzik Bölümleri'nde sanat eğitime yönelik düzenlemeler, yönetmelikte belirlenen esaslar çerçevesinde sürdürülmektedir. Bu okullar için hazırlanmış yönetmeliklerin, sanat eğitimi programlarının hazırlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi konusunda çalışmalar yapma ve Milli Eğitim Bakanlığı'na önerilerde bulunma görevi "Sanat Eğitimi Danışma ve Program Geliştirme Kurulu'na" verilmiştir (Taşpınar, 1994: 12).

Sanat Eğitimi Danışma ve Program Geliştirme Kurulu (SEDPGK), her bölüm için ayrı olmak üzere okul müdürünün başkanlığında ilgili bölümün alan dersi öğretmenlerinin katılımıyla oluşturulur. Her okulun çalışmalarına yön vermek, yüksek öğrenim kurumlarıyla işbirliği konusunda yardımcı olmak ve sanat eğitiminin temel felsefesi, amaç ve ilkeleri ile genel kapsam ve geliştirilmesi konusunda rehberliklerde bulunmak üzere; okulun bulunduğu ildeki üniversitelere bağlı Güzel Sanatlar Fakülteleri, Eğitim Fakülteleri ve Devlet Konservatuvarlarının ilgili bölümlerinin öğretim elemanları arasından, üçer üyenin kurul toplantılarına danışman olarak katılımları sağlanır (Taşpınar, 1994: 13).

İlgili Yayın ve Araştırmalar

Çalgı Eğitimi İle İlgili Araştırmalar

Müzik ve çalgı öğreniminde güdünün arttırılması ve derslerin sağlıklı bir biçimde devam ettirilmesi için öğrencilerin öğrenmedeki doyumlarının (satisfaction) çok önemli olduğunun altının çizildiği bir araştırmada bireysel çalgı derslerindeki öğrencilerin, müzik dersi doyumlarını etkileyen değişkenler öğrencilerin bakış açısıyla incelemiştir.

Araştırmada, bireysel çalgı ve müzik öğreniminin gelişimine yardım etmek amacı ile öğrencilerin bireysel derslerden doyum düzeylerinin geçerli ve güvenilir yollarla ölçülmesi hedeflenmiştir. Yaşları 9 ile 12 arasında değişen 568 çocuk araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Bu çocukların %34'ü piyano, %19'u keman, %9'u flüt, %9'u viyolonsel, %6'sı klarinet, %6'sı saksafon çalmaktadırlar. Öğrencilere 34 maddeden oluşan müzik dersi doyum ölçeği uygulanmıştır.

Bulgulardan öğrencilerin genel anlamda bireysel çalgı derslerinden memnun oldukları, çalışma süresindeki eğlencenin, çalışma, müzik ve çalgıdan zevk alma açısından iki önemli etken olduğu sonucuna varılmıştır. (Rife Nöra, Shnek, Zachary, 2001)

Jorgensen (2002: 105) çalgı çalışma süresi ile çalgı başarısı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Bu bağlamda yaşları 20 civarında olan ve çalgılarında uzmanlaşma yoluna gitmiş konservatuar öğrencileri ile çalışmıştır. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı araştırmada çalışma zamanı ile çalgı başarısı arasında ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Hallam, (2001b: 7) öğrencilerin kişisel özelliklerini dikkate alarak, çalışma sürecinde kullandıkları yöntemler ile çalgıdaki uzmanlıklarının gelişimini incelemiştir. Araştırmanın örneklemini, yaşları 6 ile 18 arasında değişen ve her biri çalgılarında farklı seviyelerde olan 55 yaşlı çalgı öğrencisi oluşturmuştur.

Bu öğrencilere seviyelerine uygun küçük bir parça verilmiş ve 10 dakika boyunca bu parçayı çalışmaları, daha sonra bütün olarak çalmaları istenmiştir. Öğrencilerin çalışma ve çalma süreçleri videoya kaydedilmiştir. Bununla birlikte aynı öğrencilerle, parçayı nasıl çalıştıkları ile ilgili görüşmeler yapılmış, sorular sorulmuştur. Video kaset kayıtları birbirinden bağımsız iki jüri tarafından izlenmiş, değerlendirilmiş ve puanlama çalgı çalmanın değişik boyutları göz önüne alınarak yapılmıştır.

Araştırmanın bulguları etkili çalışmanın öğrencilerin kendilerini dinleme ve yanlışlarını düzeltme becerilerine göre değiştiğini göstermiştir. Bulgulara göre etkili çalışmanın gelişimi, kişinin çalgıdaki seviyesine göre de yükselbilmektedir (Hallam, 2002b: 7).

Bir diğer araştırmada ise ileri seviyedeki iki çalgı öğrencisinin çalgılarını çalışma sürecindeki öğrenme yöntemleri ve özdüzenleme teknikleri araştırılmıştır. Oldukça ileri seviyedeki bir parçayı çalışmaları istenen öğrencilerle çalışmaları bittikten sonra görüşmeler yapılmış ve ayrıca bu çalışmalar video kasetlere kaydedilmiştir.

Bulgular, öğrencilerin kapsamlı bir özdüzenleme becerileri olduğunu, bu becerilerin onların öğrenme ve performansları üzerinde olumlu etkileri olduğunu ortaya çıkarmıştır. Öğrenciler çalışma süresince kendilerine belirli hedefler koymuşlar, kendi oluşturdukları bir plan çerçevesinde çalışmışlar, kendi kendilerine öğrenme becerileri göstermişler, belli bir hedef doğrultusunda bu hedeften dışarı çıkmadan çalışmışlar ve kendilerini bu hedefe ulaşmak için yoğunlaştırmışlardır. Bununla birlikte kendi koydukları hedef doğrultusunda ne derece yeterli çalıştıkları ile ilgili olarak kendilerini değerlendirmişlerdir.

Çalışma sonucunda bu öğrencilerin öz-düzenleme konusunda yüksek derecede beceriye sahip oldukları anlaşılmıştır (Nielsen, 2001: 155).

Öğrencilerin çalgıdaki gelişimini sağlamak için çalgı dersleri dışında onları çalışmaya özendiren ve bu konuda yoğun çaba harcayan çalgı öğretmenleri için çalgı çalışmanın öneminin çok belirgin olduğunun altının çizildiği bir başka araştırmada, çalgıya başlangıç aşamasında olan öğrencilerin çalışma süresince kullandıkları bilişsel stratejiler, onların çalışmalarını etkileyen, çevre, güdü ve yetenek gibi değişkenleri göz önüne alınarak incelenmiştir.

Üç çalgı öğrencisi ile çalışılan bu araştırma bir örnek olay çalışmasıdır. Öğrencilerin çalışma stratejileri ve müziksel gelişimdeki etkililiklerinin araştırıldığı bu çalışmada, öğretmen ve ebeveyn etkileri de göz önüne alınarak etkili çalışmanın ne olduğu ile ilgili olarak tartışılmıştır (Pitts, Davidson, Mcpherson, 2000: 45).

Stabley (2000) 39 hafta süren çalışmasında oda müziği çalışmalarının 6. ve 7. sınıf orkestra öğrencilerinin entonasyon ve müziğe yönelik tutumları üzerindeki etkilerini araştırmıştır. Çalışmada iki 6. sınıf bulunmaktadır. Bir 6. sınıf orkestra dersinde iken aynı süre içinde diğer 6. sınıf öğrencileri hem büyük oda müziği hem de küçük oda müziği grupları ile çalışmışlardır. 7. sınıf öğrencilerinin yarısı orkestra ile çalışırken diğer yarısı küçük oda müziği gruplarıyla çalışmışlardır.

Oda müziği çalışması süresinde öğrenciler daha çok kendileri çalışmışlar, öğretmenleri onlara çok az müdahale etmiştir. Çalışmada orkestra grupları kontrol, küçük ve büyük orkestra grupları ise deney grubu olarak adlandırılmışlardır. Deney sonunda gruplara tutum ölçeği ve entonasyon testi uygulanmıştır.

Çalışmanın ilk iki haftasında deneklere Gordon Müzik Yeteneği Ölçeği (Gordon's Music Aptitude Profile) uygulanmış ve gruptaki öğrencilerin müzik yetenekleri arasında önemli bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır. Çalışmanın son iki haftasında öğrencilere Comody Entonasyon Testi (1998) (Comody Intonation Test) yapılarak entonasyon becerileri ölçülmüş ve müziğe ilişkin tutumlarını ölçmek için Zom Müzik Tutum Ölçeği (1969) (Zom Music Attitude Inventory) kullanılmıştır.

Araştırmanın sonucunda deney grubundaki öğrencilerin entonasyon testinden kontrol grubuna oranla önemli ölçüde yüksek puan aldıkları görülmüştür. ($p=.003$) Bu da oda müziği çalışmalarının, öğrencilerin çalgı eğitimlerinde entonasyonlarına olumlu etkileri olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte araştırmanın sonuçları deney ($p=.245$) grubundaki öğrencilerin kontrol ($p=.004$) grubundaki öğrencilere oranla müziğe ilişkin tutumlarının daha yüksek olduğunu ortaya çıkarmıştır. Sonuçlar müzik eğitiminde oda müziği çalışmalarının öğrencilerin müziğe yönelik tutumlarını olumlu yönde geliştirdiğini göstermektedir.

Lyne, (1991) başlangıç yaylı çalgı eğitimini incelemek ve tanımlamak üzere yaptığı araştırmasında Orff ve Kodaly yaklaşımlarının Hollanda yaylı çalgı tekniği ile birleşiminin etkilerini incelemiştir. Bununla beraber karşılaştırmalı veri analizinden elde edilen sonuçlar, buluş, anlayış ve gelişim açısından yeni bir yaylı çalgı pedagojisinin belirlediğini ortaya çıkarmıştır.

Araştırmaya 6 ortaokul düzeyinde yaylı çalgıya başlangıç aşamasında bulunan okul katılmıştır. Verilerin toplanması aşamasında nitel araştırma teknikleri kullanılmıştır.

Araştırma bir öğretim modeli ortaya çıkarmıştır. Bu öğretim modeli, öğretmen ödüllendirmesi, karar ve yaklaşımını içermektedir. Öğrencilerin öğrenme alanları, çalgı teknikleri, müzikal anlayışları ve çalgılarına ve derse karşı motivasyonları olarak saptanmıştır. Araştırmanın ilk sorusu öğrencilerin buldukları düzey ile olmaları gereken düzeyin karşılaştırılması olmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerinden beledikleri düzeyin onların öğretmelik deneyimi ve çalgıdaki ustalığına göre değiştiği gözlenmiştir.

Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri İle İlgili Araştırmalar

Haykır'ın (2003) AGSL öğrencilerinin karşılaştıkları sorunları belirlemek, bu okullardaki öğrenci, öğretmen ve okul yöneticilerinin görüş, öneri ve beklentilerini saptayarak çözüm önerileri getirmeyi amaçladığı araştırması tarama modelindedir. Bu çalışmada, öğrenci, öğretmen ve okul yöneticilerine anket ile çeşitli sorular yöneltilmiştir. Araştırmanın evrenini Türkiye'deki AGSL'leri oluşturmuştur. Örneklemi ise Ankara, Balıkesir, Denizli, Isparta, İzmir (Kemalpaşa) ve Muğla illerinde bulunan AGSL'leri oluşturmuştur.

Araştırmanın sonucunda öğrencilerin sorunları; Yöneticilerin tutum ve davranışları, kaynak sorunu, okulun fiziki yapısı ve donanım eksikliği, okulun sahip olduğu ortam ve çevre, ders programlarının öğrenci yaratıcılığı açısından yetersizliği, yüksek öğretim programları konusunda karşılaşılan sorunlar, okulun sosyal faaliyetlerinin yetersizliği gibi sorunlar olarak belirlenmiştir.

AGSL'de sanat eğitime yakışan bir ortamın ve şartların kurulması ve nitelikli bir eğitimin olmasının bu liselere daha fazla ödenek ayrılması ile mümkün olabileceğinin belirtildiği bu çalışmada, öğretmenlerin ücretlerinin arttırılmasının önemli olduğu, bu sayede öğretmenlerin kişisel olarak kendilerini geliştirebilecekleri olanaklara kavuşabilecekleri, bu durumun da eğitim ve öğretime doyurucu bir nitelik kazandıracığı vurgulanmıştır.

Yanık (2003) çalışmasında, AGSL'leri bünyesinde bulunan Sanat Eğitimi Danışma ve Program Geliştirme Kurulu'nun (SEDPGK) önemi ve işlerliğini saptamayı amaçlamıştır. Bu bağlamda, güzel sanatlar eğitimi veren yüksek öğretim kurumları ile AGSL'lerinin, sanat eğitiminin bütünselliği açısından işbirliği içinde olması gerektiği ve bunu sağlayacak birimin de SEDPGK olduğu belirtilmiştir.

Tarama modelindeki bu çalışmada örneklemi, Ankara, Bursa, Eskişehir, İzmir (Buca) Kütahya ve Bolu illerinde bulunan AGSL'leri öğretmen ve yöneticileri oluşturmuştur. Veriler kapalı ve açık uçlu sorulardan oluşan anketler ve görüşmeler

aracılığı ile toplanmıştır. Bununla birlikte öğretim üyeleri ile görüşmeler yapılarak kurulun işlerliği, önceki ve günümüz uygulamaları hakkında bilgilere ulaşılmıştır.

SEDPGK'nın önemi ve işlerliğinin sorgulandığı bu araştırma ile kurul tanıtılmış, AGSL'lerindeki durumunu ortaya konmuştur. AGSL'lerinin günümüzdeki durumu, bu okullardaki sanat eğitiminin ne durumda bulunduğu, sanat eğitiminde küçük yaşta branşlaşmanın sağlayacağı yararlar gibi konular tartışılmıştır.

Taşpınar araştırmasında, (1994) Türkiye'de AGSL'leri Müzik Bölümlerinden müzik alanına yönelik beklentileri ve gelişmeleri ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Araştırmanın evrenini 1993-1994 öğretim yılı Türkiye'de altıncı dönem öğrencisi bulunan AGSL'leri müzik öğretmenleri ile bu bölümlerdeki altıncı dönem öğrencilerinin tümü oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Araştırma sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır.

1. Araştırma kapsamındaki sanat (müzik) dersi öğretmenlerinin önemli bir çoğunluğu alanlarına yönelik "akademik" ve hizmetiçi eğitim" çalışmalarına katılmak istemektedirler.
2. Sanat (müzik) dersi öğretmenlerine duyulan sayısal ihtiyacın giderilmesinde yeni düzenlemelere gerek duyulmaktadır.
3. Bu okulların sanat (müzik) dersi öğretmenlerinin sanat eğitiminin gereğine uygun olarak yeniden branşlara ayrılmaları konusunda beklentileri bulunmaktadır.
4. Öğrencilerin AGSL'leri müzik bölümlerine yönelmelerinde müzik öğretmenlerinin onları etkileme oranının yeterli olmadığı görülmektedir.
5. Öğrencilerin önemli bir çoğunluğu mezuniyetleri sonrası öğrenimlerini müzik alanında sürdürmek istemektedirler.

6. Sanat eğitimi programlarının, üniversitelerin “müzik eğitimcisi”, “müzik sanatçısı”, “müzik bilimcisi”, ve “müzik teknolojüğü” yetiştiren bölümlerine öğrenci hazırlamaya yönelik olması istenmektedir.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, İzmir’de bulunan AGSL’leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgılarını çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunları saptamak ve bu sorunlar ile onların kişisel ve sosyo-ekonomik özellikleri arasındaki ilişkileri incelemektir.

Araştırmanın Önemi

Problem durumunda anlaşıldığı üzere, çalgı çalışma sürecinin niteliği son yıllarda araştırmacıların üzerinde yoğunlaştığı konulardan biri olmuştur. Çalgı öğrenmede kişinin çalgıyı nasıl çalıştığı, çalgı çalışma sürecini ne şekilde değerlendirdiği ve bu süreçten aldığı verim, çalgı eğitiminin niteliğini belirleyen bir etkidir.

Çalgı çalışma sürecinde öğrenci, çalışmasını olumsuz yönde etkileyebilecek ve engelleyebilecek sorunlarla karşılaşabilir. Öğrencilerin çalgı çalışma sürecini en iyi şekilde değerlendirebilmeleri ve çalgılarını etkili bir biçimde öğrenebilmeleri için karşılaştıkları bu sorunların araştırılması, saptanarak çözüm önerileri getirilmesine gereksinim vardır.

Türkiye’de AGSL’leri güzel sanatlar eğitimi veren yüksekokullara nitelikli öğrenci hazırlama konusunda önem taşımaktadır. AGSL’lerindeki çalgı eğitiminin sağlıklı bir biçimde sürdürülebilmesi, öğrencilerin devam edecekleri yüksekokullardaki çalgı eğitiminin kalitesini belirleyen bir unsurdur. Bu açılarından önem taşıyan AGSL’lerindeki çalgı eğitiminde, öğrencilerin çalgı çalışmalarını olumsuz yönde etkileyecek sorunları üzerine yapılan araştırmalara ulaşılabilindiği kadarıyla rastlanmamıştır.

Yapılan araştırmanın etkili ve verimli çalgı çalışma model ve yöntemlerinin geliştirilmesine yön vermesi, ülkemiz ve AGSL'lerindeki çalgı eğitimindeki olası ve benzer sorunların çözümüne ışık tutması, ilgili alanyazına ve bu alanda yapılacak bilimsel araştırmalara katkı sağlaması umulmaktadır.

Problem Cümlesi

İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar nelerdir? Bu sorunlar onların kişisel değişkenlerine ve sosyo ekonomik durumlarına göre önemli farklılık göstermekte midir?

Alt Problemler

1. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar, onların cinsiyetlerine göre önemli farklılıklar göstermekte midir?
2. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar, onların yaşlarına göre önemli farklılıklar göstermekte midir?
3. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar, onların okumakta oldukları okula göre önemli farklılıklar göstermekte midir?
4. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar, onların okumakta oldukları sınıfa göre önemli farklılıklar göstermekte midir?

5. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar, onların çalmakta oldukları çalgıya göre önemli farklılıklar göstermekte midir?
6. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar, onların anadal çalgı öğretmenlerinin cinsiyetine göre önemli farklılıklar göstermekte midir?
7. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar, onların ailelerinin aylık ortalama gelir düzeylerine göre önemli farklılıklar göstermekte midir?
8. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar, onların anne-baba öğrenim durumuna göre önemli farklılıklar göstermekte midir?
9. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar, onların ailelerinde müzikle uğraşan başka birey olup olmama durumuna göre önemli farklılıklar göstermekte midir?
10. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar, onların Anadolu Güzel Sanatlar Lisesine girmeden önce çalgı eğitimi alıp almama durumuna göre önemli farklılıklar göstermekte midir?
11. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları çalgı öğretmenlerinden kaynaklanan sorunlar nelerdir?
12. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları okuldaki çalışma ortamından kaynaklanan sorunlar nelerdir?
13. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencileri çalgı çalışma sürecinde hangi tür fiziksel sorunlarla karşılaşmaktadırlar?

14. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencileri çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları fiziksel sorunlar vücutlarının hangi bölgesinde sorunla karşılaşmaktadırlar?

15. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerine göre çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları fiziksel sorunların nedenleri nelerdir?

16. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları bilgi ve beceri eksikliklerinden kaynaklanan sorunlar nelerdir?

17. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları konsantrasyon ile ilgili sorunlar nelerdir?

Varsayımlar

1. Öğrencilerin tüm sorulara verdikleri yanıtlar var olan durumu yansıtmaktadır.

Sınırlılıklar

1. Bu araştırma İzmir ilinde bulunan AGSL'leri Hazırlık, 9, 10 ve 11. sınıflarda okumakta olan öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar ile sınırlıdır.

2. Araştırma kapsamındaki çalgılar keman, viyola, viyolonsel, flüt, gitar ve ud-bağlama-kanun çalgıları ile sınırlıdır.

Tanımlar

Anadal Çalgı: AGSL'leri öğrencilerinin biraşlara ayrılarak öğrenmekle yükümlü oldukları keman, viyola, viyolonsel, flüt, gitar ve benzeri çalgılardır.

Çalgı Öğretmeni: AGSL'lerinde keman, viyola, viyolonsel, flüt, gitar ve benzeri çalgıları belirli bir müfredat içerisinde öğreten öğretmenlerdir.

Okuldaki Çalışma Ortamı: AGSL'lerinde çalgı öğrenmek ve çalışmak için oluşturulan ortamdır.

Fiziksel Sorunlar: Çalgıyı çalışma biçiminden kaynaklanan ve vücudun belirli bölgelerinde görülen ağrı, kasılma, uyuşma ve benzeri türde sorunlardır.

Bilgi Ve Beceri Eksikliği: Çalgı çalmayı olumsuz yönde etkileyen, öğrencinin kişisel donanım ve/veya özelliklerinden kaynaklanan eksikliklerdir.

Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar: Çalgı çalışma sürecinde öğrencilerin dikkati çalgı üzerinde toplama konusundaki sorunlarıdır.

BÖLÜM II

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama aracı, verilerin toplanması ve elde edilen verilerin çözümlenmesi açıklanmıştır.

Araştırmanın Modeli

Araştırma, genel tarama modelindedir. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile, evrenin tümü yada ondan alınacak bir grup, örnek yada örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2002: 79).

Genel tarama modelleri ile tekil yada ilişkisel taramalar yapılabilir. Çoğu araştırmalarda hem tekil hem de ilişkisel taramalara olanak verilecek düzenlemelere gidilir (Karasar,2002: 79). Bu araştırmada hem tekil hem de ilişkisel tarama modelleri bir arada kullanılmıştır.

Değişkenlerin, tek tek, tür ya da miktar olarak oluşumlarının belirlenmesi amacı ile yapılan araştırma modellerine, tekil tarama modelleri denir (Karasar, 2002:79). Araştırmada öğrencilere ait değişkenler, ayrı ayrı betimlenmeye (tanıtılmaya) çalışılmıştır.

İlişkisel tarama modelleri, iki veya daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2002:81). Bu araştırmada öğrencilerin kişisel ve sosyo-ekonomik özelliklerine ait değişkenleri ile onların çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar arasındaki ilişkilere bakılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2003-2004 öğretim yılında Işıl Saygın AGSL'sinde (İzmir, Buca) ve Ümran Baradan AGSL'sinde (İzmir, Kemalpaşa) Hazırlık, 9, 10 ve 11. sınıflarda öğrenim görmekte toplam 183 öğrenci oluşturmuştur. Evrenin çok büyük olmaması, ulaşmada güçlük bulunmaması ve daha güvenilir verilerin elde edilebilmesi nedeniyle, anket ile veri toplama işlemi için ayrıca bir örneklem seçilmemiş, evrenin tümüyle çalışma yoluna gidilmiştir.

Araştırmanın evreni ile ilgili sayısal bilgiler Tablo 2.1'de verilmiştir.

Tablo 2.1 : Araştırmanın Evreni

Evren	Evreni oluşturan	Araştırmaya katılan	Değerlendirme dışı bırakılan	Değerlendirmeye alınan
Öğrenciler	183	174	7	167

Tablo 2.1'de de görüldüğü gibi evreni oluşturan 183 öğrenciden 174'ü araştırmanın veri toplama aracı olan Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar Envanteri'ni yanıtlayarak araştırmaya katılmışlardır. Ancak yapılan inceleme sonucu bu öğrencilerden 7'sinin envanteri tam ya da doğru olarak yanıtlayamadığı belirlenmiştir. Bu nedenle 7 öğrenciden toplanan bilgiler değerlendirme dışı bırakılmıştır. Sonuç olarak değerlendirmeye, 167 öğrenciden toplanan veriler alınmıştır.

Örnekleme giren öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımları Tablo 2.2'de gösterilmektedir.

Tablo 2.2: Örnekleme Giren Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Cinsiyet	N	%
Kız	115	68,9
Erkek	52	31,1
Toplam	167	100

Tablo 2.2’de görüldüğü gibi öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımında çoğunluğu %68,9 oranında kız öğrenciler oluşturmaktadır. Erkek öğrencilerin ise %31,1 ile kız öğrencilerden azınlıkta kaldıkları görülmektedir.

Örnekleme giren öğrencilerin yaşlarına göre dağılımları Tablo 2.3’te gösterilmektedir.

Tablo 2.3: Örnekleme Giren Öğrencilerin Yaşlarına Göre Dağılımları

Yaş	N	%
14	18	10,8
15	41	24,6
16	35	21,0
17	46	27,5
18	20	12,0
19 ve üstü	7	4,2
Toplam	167	100

Tablo 2.3 incelendiğinde öğrencilerin yaşlarına göre dağılımlarında çoğunluğu %27,5 oranıyla 17 yaşındaki öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir. En düşük yüzdeli grup ise % 4,2 ile 19 ve üstü yaşındaki öğrencilerdir.

Örnekleme giren öğrencilerin okumakta oldukları okula göre dağılımları Tablo 2.4'te gösterilmektedir.

Tablo 2.4: Örnekleme Giren Öğrencilerin Okumakta Oldukları Okula Göre Dağılımları

Okumakta Olunan Okul	N	%
Ümran Baradan AGSL	80	47,9
Işıl Saygın AGSL	87	52,1
Toplam	167	100

Tablo 2.4 incelendiğinde Işıl Saygın AGSL'sinde okumakta olan öğrencilerin %52,1 oranıyla çoğunlukta oldukları görülmektedir. Ümran Baradan AGSL'sindeki öğrencilerin ise oranı %47,9'dur.

Örnekleme giren öğrencilerin okumakta oldukları sınıfa göre dağılımları Tablo 2.5'te gösterilmektedir.

Tablo 2.5: Örnekleme Giren Öğrencilerin Okumakta Oldukları Sınıfa Göre Dağılımları

Okunmakta Olan Sınıf	N	%
Hazırlık	55	32,9
9	38	22,8
10	40	24,0
11	34	20,4
Toplam	167	100

Tablo 2.5'te görüldüğü gibi hazırlık sınıfında okumakta olan öğrenciler % 32,9 oranı ile en yüksek çoğunluğa sahiptir. En düşük yüzdeli grubu ise % 20,4 ile 11. sınıftaki öğrencilerin oluşturdukları görülmektedir.

Örnekleme giren öğrencilerin anadal çalgılarına göre dağılımları Tablo 2.6'da gösterilmektedir.

Tablo 2.6: Örnekleme Giren Öğrencilerin Anadal Çalgılarına Göre Dağılımları

Çalgı	N	%
Keman	69	41,3
Viyola	25	15,0
Viyolonsel	23	13,8
Flüt	23	13,8
Gitar	21	12,6
Diğer (Ud,bağlama,kanun)	6	3,6
Toplam	167	100

Tablo 2.6'ya göre öğrencilerin çalgılarına göre dağılımlarında çoğunluğu %41,3 ile keman çalan öğrenciler oluşturmaktadır. En düşük yüzdeli grubu ise % 3,6 ile diğer (ud, bağlama, kanun) çalgıları çalan öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir.

Örnekleme giren öğrencilerin anadal çalgı öğretmenlerinin cinsiyetine göre dağılımları Tablo 2.7'de gösterilmektedir.

Tablo 2.7: Örneklemeye Giren Öğrencilerin Anadal Çalgı Öğretmenlerinin Cinsiyetine Göre Dağılımı

Anadal Çalgı Öğretmenlerinin Cinsiyeti	N	%
Kadın	60	35,9
Erkek	107	64,1
Toplam	167	100

Tablo 2.7'ye göre anadal çalgı öğretmenin cinsiyeti erkek olan öğrenciler % 64,1 oranı ile çoğunluğa sahiptir. Anadal çalgı öğretmenin cinsiyeti kadın olan öğrencilerin ise %35,9 oranında oldukları görülmektedir.

Örneklemeye giren öğrencilerin ailelerinin aylık ortalama gelir düzeyine göre dağılımları Tablo 2.8'de gösterilmektedir.

Tablo 2.8: Örneklemeye Giren Öğrencilerin Ailelerinin Aylık Ortalama Gelir Düzeyine Göre Dağılımları

Ailelerin Aylık Ortalama Gelir Düzeyi	N	%
500 milyon ve daha az	26	15,6
500-1 milyar	74	44,3
1-1.5 milyar	40	24,0
1.5-2 milyar	14	8,4
2 milyar ve üstü	13	7,8
Toplam	167	100

Tablo 2.8 incelendiğinde ailesinin aylık ortalama gelir düzeyi 500-1 milyar lira olan öğrencilerin %44,3 oranı ile en yüksek çoğunluğa sahip oldukları görülmektedir. En düşük yüzdeli grup ise %7,8 oranı ile aylık ortalama gelir düzeyi 2 milyar ve üstü olan öğrencilerdir.

Örnekleme giren öğrencilerin annelerinin öğrenim durumuna göre dağılımları Tablo 2. 9’da gösterilmektedir.

Tablo 2.9: Örnekleme Giren Öğrencilerin Annelerinin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımları

Anne Öğrenim Durumu	N	%
İlkokul	15	9
Ortaokul	12	7,2
Lise	80	47,9
Üniversite	54	32,3
Yüksek Lisans	6	3,6
Toplam	167	100

Tablo 2.9’a göre anne öğrenim durumu lise olan öğrenciler %47,9 oranı ile en yüksek çoğunluğa sahiptirler. Anne öğrenim durumu yüksek lisans seviyesindeki öğrencilerin ise %3,6 oranı ile en düşük yüzdeli grup oldukları görülmektedir.

Örnekleme giren öğrencilerin babalarının öğrenim durumuna göre dağılımları Tablo 2.10’da gösterilmektedir

Tablo 2.10: Örnekleme Giren Öğrencilerin Babalarının Öğrenim Durumuna Göre Dağılımları

Baba Öğrenim Durumu	N	%
İlkokul	9	5,4
Ortaokul	13	7,8
Lise	52	31,1
Üniversite	80	47,9
Yüksek Lisans	13	7,8
Toplam	167	100

Tablo 2.10 incelendiğinde baba öğrenim durumu üniversite seviyesinde olan öğrencilerin %47,9 oranı ile en yüksek çoğunluğa sahip oldukları görülmektedir. En düşük yüzdeli grubu ise % 5,4 oranı ile baba öğrenim durumu ilkokul olan öğrenciler oluşturmaktadır.

Örnekleme giren öğrencilerin ailelerinde müzikle uğraşan birey olup olmama durumuna göre dağılımları Tablo 2.11’de gösterilmektedir.

Tablo 2.11: Örnekleme Giren Öğrencilerin Ailelerinde Müzikle Uğraşan Birey Olup Olmama Durumuna Göre Dağılımları

Ailede Müzikle Uğraşan Birey Olup- Olmama Durumu	N	%
Evet	68	40,7
Hayır	99	59,3
Toplam	167	100

Tablo 2.11’de görüldüğü gibi ailelerinde müzikle uğraşan birey olup-olmama durumunda öğrencilerin çoğunluğunun %59,3 oranıyla ailesinde müzikle uğraşan birey yoktur. Ailesinde müzikle uğraşan birey olan öğrencilerin oranının ise %40,7 olduğu görülmektedir.

Örnekleme giren öğrencilerin AGSL’sine girmeden önce çalgı eğitimi alıp almama durumuna göre dağılımları Tablo 2.12’de gösterilmektedir.

Tablo 2.12: Örnekleme Giren Öğrencilerin AGSL’sine Girmeden Önce Çalgı Eğitimi Alıp Almama Durumları

AGSL’sine Girmeden Önce Çalgı Eğitimi Alıp Almama Durumu	N	%
Evet	85	50,9
Hayır	82	49,1
Toplam	167	100

Tablo 2.12 incelendiğinde AGSL’sine girmeden önce çalgı eğitim almış olan öğrencilerin %50,9 ile çoğunluğa sahip oldukları görülmektedir. AGSL’sine girmeden önce çalgı eğitimi almamış öğrencilerin oranı ise %49,1’dir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılmak üzere likert tipi ölçek araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğe temel olması bakımından önce Ümran Baradan Anadolu Güzel Lisesi’nde 9, 10 ve 11. sınıf okumakta olan toplam 62 öğrenciye çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar ile ilgili kompozisyonlar yazdırılmıştır. Kompozisyonlardan elde edilen verilerden 71 adet cümle seçilmiştir.

Bu cümleler Buca Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda görev yapan iki piyano öğretim görevlisi, Güzel Sanatlar Lisesi'nde görev yapan iki piyano, bir flüt, bir bağlama, bir koro olmak üzere toplam beş çalgı öğretmeni, Dokuz Eylül Devlet Konservatuarı'nda görev yapan bir viyola öğretim üyesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü'nde görev yapan bir profesör ve araştırma görevlisi tarafından incelenmiştir.

Alınan uzman görüşleri doğrultusunda bazı cümlelerde değişiklikler yapılmış ve bazı cümleler ölçekten çıkarılmıştır. Ölçeğin güvenirlik çalışması Aydın ilinde bulunan Yüksel Yalova AGSL'sinde yapılmıştır. Ölçeğe madde ayırıcılık gücü indeksi .40'ın üzerindeki maddeler alınmıştır. Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nde geçerliğin düşeceği endişesiyle madde ölçek korelasyonu .28 olan maddeler de ölçeğe alınmıştır.

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar Envanteri, 51 maddeden oluşan Likert tipi dereceleme ölçeği olup bununla birlikte 2 kapalı, 5 açık uçlu soru içermektedir. Envanter 5 ayrı alt ölçeği içermektedir.

Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği 15 soru, Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği 8 soru, Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Fiziksel Sorunlar Ölçeği 8 soru, Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Bilgi ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği 7 soru, Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar Ölçeği ise 13 sorudan oluşmaktadır.

Her ölçeğin sonunda o konuyla ilgili daha detaylı bilgi elde edebilmek amacı ile açık uçlu sorular sorulmuştur. Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Fiziksel Sorunlar Ölçeğinin sonunda ayrıca iki kapalı uçlu soru bulunmaktadır.

Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı .89, Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı .74, Çalgı Çalışma Sürecinde

Karşılaşılan Fiziksel Sorunlar Ölçeği'nin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı .87, Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Bilgi Ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı .77 ve Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar Ölçeği'nin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı .90 olarak hesaplanmıştır. 52 sorudan oluşan ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ise .93 olarak bulunmuştur.

Geliştirilen ölçekte maddeler, öğrencilerin yanıtlamaları için beş seçenekli olarak düzenlenmiştir. Bunlar en olumludan en olumsuz doğru uzanan ve her öğrencinin kendi durumuna göre işaretleyeceği “ bana tamamen uygun”, “bana oldukça uygun”, “bana biraz uygun”, “bana uygun değil”, “bana hiç uygun değil” seçeneklerini kapsamaktadır.

Bunların yanı sıra bu araştırma da gerekli olan, öğrencilerin kişisel ve sosyo-ekonomik özelliklerini belirleyebilmek için ölçeğin başına sorular eklenmiştir. Bu sorularda sıralanan bağımsız değişkenler şöyledir; Cinsiyet, yaş, okumakta olunan okul, okumakta olunan sınıf, anadal çalgı, anadal çalgı öğretmenin cinsiyeti, ailenin ortalama gelir düzeyi, anne öğrenim durumu, baba öğrenim durumu, ailede müzikle uğraşan başka birey olup olmama durumu, AGSL'sine girmeden önce çalgı eğitimi alıp almama durumudur.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar Envanteri, araştırmanın evrenini oluşturan öğrencilerin bulunduğu İzmir'de bulunan Işıl Saygın AGSL'si (Buca) ve Ümran Baradan AGSL'sinde (Kemalpaşa) uygulanmıştır.

Uygulama 2003-2004 öğretim yılının birinci yarısında gerçekleşmiştir. Öğrencilerin sınıflarında, ders sırasında, ders öğretmeninden izin alınarak yapılan uygulamalarda araştırmacıya okul öğretmenleri yardımcı olmuşlardır. Veri toplama aracı örnekleme giren öğrencilerden, envanterin uygulandığı gün okulda bulunanlara

uygulanmıştır. Uygulama sırasında öğrencilerin envanter ile ilgili sordukları sorular araştırmacı tarafından yanıtlanarak daha anlaşılır olması sağlanmıştır.

Uygulamalarda öğrencilere yanıtlama süresi bakımından bir sınırlılık getirilmemekle birlikte, genel olarak envanterin uygulaması 20-25 dakika sürmüştür.

Verilerin Çözümü

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar Envanteri aracılığıyla toplanan verilerin çözümüne geçmeden önce, verilerin işlenmesiyle ilgili işlemler yapılmıştır. Bu amaçla ilk olarak, araştırmaya katılan öğrencilerin envanterdeki maddelere ilişkin yanıtlarını içeren yanıt kağıtları tek tek elden geçirilmiş, gerektiği biçimde işaretlenmemiş az sayıda yanıt kağıdı değerlendirme dışında bırakılmıştır. Bu işlemden sonra değerlendirmeye alınan yanıt kağıtlarına 1'den başlayarak numara verilmiştir. Daha sonra ölçeği oluşturan her maddeye ayrı ayrı puanlar verilmiştir. Maddeler şu şekilde puanlanmıştır:

Bana Hiç Uygun Değil	1 Puan
Bana Uygun Değil	2 Puan
Bana Biraz Uygun	3 Puan
Bana Oldukça Uygun	4 Puan
Bana Tamamen Uygun	5 Puan

Bunlara ek olarak öğrencilerin kişisel bilgileri de sayısallaştırılmıştır. Daha sonra bütün veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve çözümlenmelerin yapılmasına hazır duruma getirilmiştir.

Veri toplama aracı ile elde edilen ve bilgisayara aktarılan veriler, araştırmanın amacı kapsamında yanıtları aranan sorulara yanıt bulmak amacı ile uygun biçimde çözümlenmiştir. Bununla ilgili olarak, öğrencilerin envanterin kapsadığı alt ölçeklerdeki (boyutlar) sorunlarının düzeyini belirlemek için her ölçeğe ait puan ortalamaları ile puan dağılımlarının standart sapmaları hesaplanmıştır.

Öğrencilerin kişisel ve sosyo-ekonomik özelliklerine göre sorunlarında önemli farklılıklar olup olmadığının sınılanması amacı ile ikili karşılaştırmalarda t testinden, ikiden çok grup karşılaştırmaları için tek yönlü varyans çözümlemesinden yararlanılmıştır. Yapılan istatistiksel çözümlemelerde anlamlılık düzeyi 0.05 olarak belirlenmiştir. Tek yönlü varyans çözümlemesi sonucunda değişkenler arasındaki önemli farklılıkların kaynağının belirlenmesi amacı ile Tukey ve LSD testleri uygulanmıştır.

Araştırmanın istatistiksel çözümlemeleri, SPSS 11.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. SPSS, veri çözümlemesi için geliştirilmiş çeşitli istatistiksel çözümlemeleri içeren bir paket programdır. SPSS, Statistical Package for Social Sciences kelimelerinin baş harflerinden oluşmaktadır (Tavşancıl, 2002: 177).

Araştırmada sorulan açık uçlu sorulardan elde edilen yanıtlar frekanslar halinde tablolarla sunulmuştur. Açık uçlu sorulardan elde edilen veriler nitel araştırma analiz yöntemlerinden içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2000; 162).

İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize ederek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2000; 162). İçerik analizinde şu aşamalar takip edilir:

1. Verilerin kodlanması
2. Temaların bulunması
3. Verilerin kodlara ve temalara göre organize edilmesi ve tanımlanması
4. Bulguların yorumlanması (Yıldırım ve Şimşek, 2000; 174).

Verilerin analizinde öncelikle veriler, verilerden çıkarılan kavramlara göre kodlanmış ve sınıflandırılmıştır. Daha sonra bu verileri daha genel düzeyde açıklayabilen ve kodları belli kategoriler altında toplayan temalar bulunmuştur. Bu

aşamadan sonra veriler ortaya çıkan kodlar ve temalara göre düzenlenmiş ve tanımlanmıştır. Son aşamada ise sunulan bulgular yorumlanmıştır.

Elde edilen veriler sayısallaştırılmıştır. Bunun için kelime ve cümle sıklıkları hesaplanmıştır. Araştırmada güvenirliğin sağlanması için ham verilerden belirli bir miktar alınıp, bir hafta arayla iki defa kodlanmıştır. Bu işlemde aynı kelime, cümle ya da paragrafın aynı kategoriye kodlanıp kodlanmadığına bakılmıştır. Kategorilerin uyuru %86 olarak bulunmuştur. Keeves ve Sowden yüzde seksen düzeyindeki güvenirliğin yeterli olduğunu belirtmektedir (Keeves ve Sowden'den aktaran Türnüklü: 2000).

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın bulguları her bir alt problemle ilişkili olarak açıklanmış ve yorumlanmıştır.

Araştırmanın alt problemlerine geçmeden önce öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar Envanteri'nin kapsadığı ölçeklerden aldıkları puanların ortalamaları ve standart sapmaları bulunmuştur. İlgili veriler Tablo 3.1'de sunulmuştur.

Tablo 3.1: AGSL'leri Müzik Bölümü Öğrencilerinin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Puan Ortalamaları (Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmalar)

Ölçek	X	SS
Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar	28,64	10,94
Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar	22,61	6,36
Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Fiziksel Sorunlar	21,68	7,50
Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Bilgi Ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar	16,33	5,59
Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar	34,67	11,38

Tablo 3.1 incelendiğinde öğrencilerin Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nden aldıkları puanların aritmetik ortalaması 28,64'tür. Öğrencilerin

okuldaki çalışma ortamından kaynaklanan sorunlarının aritmetik ortalaması ise 22,61'dir. Öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Fiziksel Sorunlar Ölçeği'nden aldıkları puanların ortalaması 21,68, Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Bilgi ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nden aldıkları puanların ortalaması 16,33, Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar Ölçeği'nden aldıkları puanların ortalaması ise 34,67 olarak bulunmuştur.

Elde edilen verilere göre öğrencilerin konsantrasyon ile ilgili sorunların en yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Verilere göre öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Bilgi ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nden aldıkları puanların en düşük seviyede olduğu gözlenmektedir.

Öğrencilerin Cinsiyetleri Ve Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar

Araştırmanın birinci alt problemi şöyledir: İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar, onların cinsiyetlerine göre önemli farklılıklar göstermekte midir?

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlarda önemli farklılıkların olup olmadığının anlaşılması amacıyla Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar Envanteri'ndeki her bir ölçeğe ilişkin puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre çözümlenmeleri yapılmıştır. Bu çözümlenmeler arasındaki farklar t testi ile sınanmıştır. İlgili bulgular Tablo 3.2'de sunulmuştur.

Tablo 3.2: Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara Yapılan t Testi Sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	N	X	S	SD	T	Önem Denetimi
Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar	Kız	115	28,33	11,06	165	-0,55	Fark Önemsiz
	Erkek	52	29,34	10,75			
Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar	Kız	115	22,86	6,63	165	0,73	Fark Önemsiz
	Erkek	52	22,07	5,75			
Fiziksel Sorunlar	Kız	115	21,66	7,54	165	-0,56	Fark Önemsiz
	Erkek	52	21,73	7,49			
Bilgi ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar	Kız	115	16,21	5,65	165	-0,40	Fark Önemsiz
	Erkek	52	16,59	5,48			
Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar	Kız	115	34,15	11,29	165	-0,86	Fark Önemsiz
	Erkek	52	35,80	11,62			

Tablo 3.2' ye göre birçok ölçekte erkek öğrencilerin puan ortalaması kız öğrencilerden yüksek görünmektedir. Ancak yine de her iki cinsten öğrencilerin puan ortalaması birbirine oldukça yakındır.

Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nde, Tablo 3.2'de görüldüğü gibi kız öğrencilerin puan ortalaması 28,33, erkek öğrencilerin puan ortalaması ise 29,34 olarak bulunmuştur. Bu ortalamalar arasındaki 1,01 puanlık fark, t testinde .05 oranında anlamlı bulunmamıştır. Bu sonuca göre erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre çalgı öğretmenleriyle daha fazla sorun yaşadıkları, bununla birlikte öğrencilerin çalgı öğretmenlerinden kaynaklanan sorunlarının onların cinsiyetlerine göre önemli farklılık göstermediği anlaşılmıştır.

Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nde kız öğrencilerin puan ortalaması 22,86 erkek öğrencilerin puan ortalaması ise 22,07 olarak hesaplanmıştır. Ortalamalar arasındaki fark t testinde .05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Bu sonuca göre öğrencilerin okuldaki çalışma ortamından kaynaklanan sorunları onların cinsiyetlerine göre önemli farklılık göstermemektedir.

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Fiziksel Sorunlar Ölçeği'nde erkek öğrencilerin puan ortalaması 21,73, kız öğrencilerin puan ortalaması ise 21,66 olarak hesaplanmıştır. İki puan ortalaması arasındaki farkın birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Puan farkı 0,06'dır. Bu fark t testinde .05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Buna göre öğrencilerin çalışma sürecinde karşılaştıkları fiziksel sorunlar onların cinsiyetlerine göre önemli farklılık göstermemektedir.

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Bilgi ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nde erkek öğrencilerin puan ortalaması 16,59 ve kız öğrencilerin puan ortalaması ise 16,21 olarak hesaplanmıştır. Bu değerden erkek ve kız öğrencilerin 0,37 puan ortalamaları farkına sahip oldukları anlaşılmaktadır. Bu fark t testine göre .05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Bu sonuca göre öğrencilerin bilgi ve beceri eksikliğinden kaynaklanan sorunları cinsiyetlerine göre önemli farklılık göstermemektedir.

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar Ölçeği'nde erkek öğrencilerin puan ortalaması 35,80 ve kız öğrencilerin puan ortalaması ise 34,15 olarak hesaplanmıştır. Aradaki puan farkı t testine göre .05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Bu sonuca göre öğrencilerin bilgi ve beceri eksikliğinden kaynaklanan sorunları cinsiyetlerine göre önemli farklılık göstermemektedir.

Öğrencilerin Yaşları ve Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar

Araştırmanın ikinci alt problemi şöyledir: İzmir’de bulunan AGSL’leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar, onların yaşlarına göre önemli farklılıklar göstermekte midir?

Bu problemin sınanmasına geçmeden önce öğrencilerin yaşlarına göre ölçeklerden aldıkları puanların ortalama ve standart sapmaları hesaplanmıştır. İlgili bulgular Tablo 3.3’te verilmiştir.

Tablo 3.3: Öğrencilerin Yaşlarına Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar (Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmalar)

Ölçek	Yaş	N	X	SS
Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar	14	18	29,16	16,38
	15	41	27,04	9,79
	16	35	28,74	11,57
	17	46	29,80	8,87
	18	20	28,80	11,39
	19 ve üstü	7	28,14	11,30
Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar	14	18	22,33	4,33
	15	41	20,70	6,45
	16	35	23,97	6,61
	17	46	22,36	6,28
	18	20	25,75	6,05
	19 ve üstü	7	20,42	7,45
Fiziksel Sorunlar	14	18	18,33	5,60
	15	41	19,65	7,50
	16	35	23,31	7,27
	17	46	23,69	7,12
	18	20	22,70	9,08
	19 ve üstü	7	17,85	5,01

Tablo 3.3: Devam

Ölçek	Yaş	N	X	SS
Bilgi Ve	14	18	14,66	6,19
Beceri	15	41	15,41	4,75
Eksikliğinden	16	35	16,62	6,53
Kaynaklanan	17	46	17,50	5,45
Sorunlar	18	20	16,60	5,44
	19 ve üstü	7	16,14	4,59
Konsantrasyon	14	18	27,38	11,85
ile İlgili	15	41	32,53	10,32
Sorunlar	16	35	34,68	11,69
	17	46	38,52	10,36
	18	20	36,85	13,07
	19 ve üstü	7	34,28	6,18

Tablo 3.3 incelendiğinde 17 yaşındaki öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları çalgı öğretmenlerinden, bilgi ve beceri eksikliklerinden kaynaklanan, fiziksel ve konsantrasyon sorunlarının en yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. 14 yaşındaki öğrenciler bilgi ve beceri eksikliği ile konsantrasyon sorunlarını en az yaşayan öğrencilerdir. 19 yaş ve üzerindeki öğrenciler okuldaki çalışma ortamından kaynaklanan ve fiziksel sorunlarının en düşük seviyede olduğu gözlenmektedir.

Öğrencilerin yaşlarına göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar Envanteri'ndeki ölçeklerden aldıkları puan ortalamaları arasındaki farkların önemli olup olmadığını sınamak amacı ile grup ortalamaları arasında tek yönlü varyans çözümlemesi yapılmıştır. İlgili bulgular Tablo 3.4'te verilmiştir.

Tablo 3.4: Öğrencilerin Yaşlarına Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara Yapılan Tek Yönlü Varyans Çözümlemesi Sonuçları

Ölçek	VK	KT	KO	SD	F	P
Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar	Gruplararası	173,77	34,75	5	0,28	Fark Önemsiz
	Gruplarıçi	19728,38	122,53	161		
	Toplam	19902,15		166		
Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar	Gruplararası	447,83	89,56	5	2,30	Fark Önemli
	Gruplarıçi	6283,64	39,02	161		
	Toplam	6731,47		166		
Fiziksel Sorunlar	Gruplararası	772,62	154,52	5	2,90	Fark Önemli
	Gruplarıçi	8587,55	53,33	161		
	Toplam	9360,18		166		
Bilgi ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar	Gruplararası	151,94	30,38	5	0,97	Fark Önemsiz
	Gruplarıçi	5041,28	31,31	161		
	Toplam	5193,22		166		
Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar	Gruplararası	1919,41	383,88	5	3,15	Fark Önemli
	Gruplarıçi	19609,47	121,79	161		
	Toplam	21528,88		166		

Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nde Tablo 3.4'te de görüldüğü gibi tek yönlü varyans çözümlemesi sonucu elde edilen F değeri 0,28'dir. Bu değer .05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Buna göre öğrencilerin yaşlarına göre çalgı öğretmenlerinden kaynaklanan sorunlar önemli farklılıklar göstermemektedir.

Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nden tek yönlü varyans çözümlemesi sonucu elde edilen F değeri 2,30'dur. Tablodaki F değeri ise 2,26'dır. Hesaplanan F değeri tablodaki F değerinden büyük olduğu için öğrencilerin yaşlarına göre okuldaki çalışma ortamlarından kaynaklanan sorunlarının önemli farklılıklar gösterdiği anlaşılmaktadır (F:2,30,p<.05).

Bu farklılıkların kaynağının belirlenmesi amacı ile LSD testi uygulanmıştır. İlgili bulgular Tablo 3.5'te verilmiştir.

Tablo 3.5: Öğrencilerin Yaşlarına Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlarına Yapılan LSD Testi Sonuçları

Yaş	14	15	16	17	18	19 ve üstü
14						
15			Fark önemli*		Fark önemli*	
16						
17					Fark önemli*	
18						
19 ve üstü						

*($p < .05$)

LSD testi sonuçlarına göre 15 yaşındaki öğrenciler ile 16 ve 18 yaşındaki öğrencilerin, 17 yaşındaki öğrenciler ile 18 yaşındaki öğrencilerin okuldaki çalışma ortamından kaynaklanan sorunları önemli farklılıklar göstermektedir.

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Fiziksel Sorunlar Ölçeği'ne yapılan tek yönlü varyans çözümlemesi sonucu elde edilen F değeri 2.90'dır. Tablodaki F değeri ise 2,26'dır. Hesaplanan F değeri tablodaki F değerinden büyük olduğu için öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaşılan fiziksel sorunları yaşlarına göre önemli farklılıklar göstermektedir (F:2,90, $p < .05$).

Bu farklılıkların kaynağını belirlemek amacı ile LSD testi yapılmıştır. İlgili bulgular Tablo 3.6'da verilmiştir.

Tablo 3.6: Öğrencilerin Yaşlarına Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Fiziksel Sorunlara Yapılan LSD Testi Sonuçları

Yaş	14	15	16	17	18	19 ve üstü
14			Fark önemli*	Fark önemli*	Fark önemli*	
15				Fark önemli*		
16						
17						
18						
19 ve üstü						

*($p < .05$)

LSD testi sonuçlarına göre 14 yaşındaki öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları fiziksel sorunlar ile 16 ve 17 ve yaşındaki öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları fiziksel sorunlar arasında önemli farklılıklar vardır. Ayrıca 15 yaşındaki öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları fiziksel sorunlar ile 17 yaşındaki öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları fiziksel sorunlar arasında önemli farklılıklar vardır.

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Bilgi Ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nden elde edilen F değeri 0,97'dir. Bu değer .05 düzeyinde anlamlı değildir. Buna göre öğrencilerin bilgi ve beceri eksikliklerinden kaynaklanan sorunlar onların yaşlarına göre önemli farklılıklar göstermemektedir.

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar Ölçeği'nden elde edilen F değeri 3.15 olarak bulunmuştur. Tablodaki F değeri ise 2,26'dır. Hesaplanan F değeri tablodaki F değerinden büyüktür. Bu sonuca göre öğrencilerin konsantrasyon ile ilgili sorunları onların yaşlarına göre oldukça önemli farklılıklar göstermektedir (F:3,15,p<.05).

Bu farklılıkların kaynağının belirlenmesi amacı ile LSD testi uygulanmıştır. İlgili bulgular Tablo 3.7’de verilmiştir.

Tablo 3.7: Öğrencilerin Yaşlarına Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Konsantrasyon ile İlgili Sorunlarına Yapılan LSD Testi Sonuçları

Yaş	14	15	16	17	18	19 ve üstü
14			Fark önemli*	Fark önemli*	Fark önemli*	
15				Fark önemli*		
16						
17						
18						
19 ve üstü						

*($p < .05$)

LSD testi sonuçlarına göre 14 yaşındaki öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları konsantrasyon sorunları ile 16, 17 ve 18 yaşındaki öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları konsantrasyon sorunları önemli farklılık göstermektedir. Ayrıca 15 yaşındaki öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları konsantrasyon sorunları ile 17 yaşındaki öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları konsantrasyon sorunları önemli farklılıklar göstermektedir.

Öğrencilerin Okumakta Oldukları Okul ve Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar

Araştırmanın üçüncü alt problemi şöyledir: İzmir’de bulunan AGSL’leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar, onların okumakta oldukları okula göre önemli farklılıklar göstermekte midir?

Öğrencilerin okumakta oldukları okul ile Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar Envanteri’ndeki ölçeklerden aldıkları puan ortalamaları

arasında önemli farklılıkların olup olmadığına bakmak amacı ile t testi uygulanmıştır. İlgili veriler Tablo 3.8’de verilmiştir.

Tablo 3.8: Öğrencilerin Okumakta Oldukları Okula Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara Yapılan t Testi Sonuçları

Ölçek	Okul	N	X	S	SD	T	Önem Denetimi
Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar	ÜBAGSL	80	29,87	10,37	165	1,40	Fark Önemsiz
	ISAGSL	87	27,51	11,39			
Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar	ÜBAGSL	80	24,53	5,79	165	3,90	Fark Önemli
	ISAGSL	87	20,85	6,39			
Fiziksel Sorunlar	ÜBAGSL	80	21,80	7,88	165	0,19	Fark Önemsiz
	ISAGSL	87	21,57	7,19			
Bilgi ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar	ÜBAGSL	80	16,65	4,80	165	0,70	Fark Önemsiz
	ISAGSL	87	16,04	6,24			
Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar	ÜBAGSL	80	35,16	11,27	165	0,53	Fark Önemsiz
	ISAGSL	87	34,21	11,53			

Tablo 3.8’deki değerlere göre, Ümran Baradan AGSL’si öğrencilerinin envanteri oluşturan ölçeklerin tümünden aldıkları puan ortalamalarının, Işlay Saygın AGSL’si öğrencilerinin puan ortalamalarından yüksek olduğu görülmektedir.

Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği’nde Ümran Baradan AGSL’si öğrencilerinin puan ortalaması 29,87 olarak bulunmuştur. Işlay Saygın AGSL’si öğrencilerinin puan ortalaması ise 27,51’dir. İki okuldaki öğrencilerin ortalamaları arasındaki fark 2,35’dir. Bu fark t testinde .05 düzeyinde anlamlı değildir. Bu sonuca göre öğrencilerin çalgı öğretmenlerinden kaynaklanan sorunları okumakta oldukları okula göre önemli farklılık göstermemektedir.

Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nde, Ümran Baradan AGSL'si öğrencilerinin puan ortalaması 24,53 olarak bulunmuştur. Işıl Saygın. AGSL'si öğrencilerinin puan ortalaması ise 20,84'tür. Bu ortalamalar arasındaki fark 3,68'dir. Hesaplanan t değeri 3,90'dır. Tablodaki t değeri ise 3,30'dur. Bu durumda hesaplanan t değeri tablodaki t değerinden büyüktür. Bu sonuca göre öğrencilerin çalgı okuldaki çalışma ortamından kaynaklanan sorunları okumakta oldukları okula göre önemli farklılıklar göstermektedir. (t:3,90,p<.001)

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Fiziksel Sorunlar Ölçeği'nde, Ümran Baradan AGSL'si öğrencilerinin puan ortalaması 21,802'dir. Işıl Saygın. AGSL'si öğrencilerinin puan ortalaması ise 21,57 olarak hesaplanmıştır. Aradaki puan farkı t testinde .05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Buna göre öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları fiziksel sorunlar onların okumakta oldukları okula göre önemli farklılık göstermemektedir.

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Bilgi ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nde, Ümran Baradan. AGSL'si öğrencilerinin puan ortalaması 16,65'tir. Işıl Saygın. AGSL'si öğrencilerinin puan ortalaması ise 16,04 olarak hesaplanmıştır. Aradaki 0,60 puanlık fark t testinde .05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Buna göre öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları bilgi ve beceri eksikliklerinden kaynaklanan sorunlar, onların okumakta oldukları okula göre önemli farklılık göstermemektedir.

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar Ölçeği'nde, Ümran Baradan AGSL'si öğrencilerinin puan ortalaması 35,16'dır. Işıl Saygın. AGSL'si öğrencilerinin puan ortalaması ise 34,21'dir. İki ortalama arasındaki 0.94 puanlık fark t testinde .05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Bu sonuçta öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları konsantrasyon ile ilgili sorunlar onların okumakta oldukları okula göre önemli farklılık göstermemektedir.

Öğrencilerin Okumakta Oldukları Sınıf ve Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar

Araştırmanın dördüncü alt problemi şöyledir: İzmir’de bulunan AGSL’leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgılarını çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar, onların okumakta oldukları sınıfa göre önemli farklılıklar göstermekte midir?

Öğrencilerin okumakta oldukları sınıf ile Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar Envanteri’ndeki ölçeklerden aldıkları puan ortalamaları arasında önemli farklılıkların olup olmadığına bakmak amacı ile t testi uygulanmıştır. İlgili veriler Tablo 3.9’da sunulmuştur.

Tablo 3.9: Öğrencilerin Okumakta Oldukları Sınıf Ve Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar(Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmalar)

Ölçek	Sınıf	N	X	SS
Çalgı	Hazırlık	55	28,89	12,27
Öğretmeninden	9	38	26,18	10,53
Kaynaklanan	10	40	32,80	10,08
Sorunlar	11	34	26,11	8,79
Okuldaki	Hazırlık	55	21,87	5,44
Çalışma	9	38	22,71	7,56
Ortamından	10	40	23,80	7,58
Kaynaklanan	11	34	22,32	7,19
Sorunlar				

Tablo 3.9: Devam

Ölçek	Sınıf	N	X	SS
Fiziksel Sorunlar	Hazırlık	55	19,65	6,47
	9	38	22,34	8,00
	10	40	22,92	7,01
	11	34	22,76	8,63
Bilgi Ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar	Hazırlık	55	15,90	5,33
	9	38	15,47	5,80
	10	40	18,30	5,16
	11	34	15,67	5,94
Konsantrasyon ile İlgili Sorunlar	Hazırlık	55	31,78	11,25
	9	38	33,89	10,97
	10	40	37,97	10,37
	11	34	36,32	12,33

Tablo 3.9'a göre bütün ölçeklerden aldıkları puanların en yüksek puanlar olması nedeniyle 10. (Lise 2) sınıftaki öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde en fazla sorun yaşayan öğrenciler oldukları ortaya çıkmıştır. Hazırlık sınıfındaki öğrencilerin ise okuldaki çalışma ortamından, bilgi ve beceri eksikliğinden kaynaklanan, fiziksel ve konsantrasyon ile ilgili sorunlarının en düşük düzeyde olduğu anlaşılmıştır.

Öğrencilerin okumakta oldukları sınıfa göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar Envanteri'ndeki ölçeklerden aldıkları puan ortalamaları arasındaki farkların önemli olup olmadığını sınamak amacı ile grup ortalamaları arasında tek yönlü varyans çözümü yapılmıştır. İlgili bulgular Tablo 3.10'da verilmiştir.

Tablo 3.10: Öğrencilerin Okumakta Oldukları Sınıfa Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara Yapılan Tek Yönlü Varyans Çözümlemesi Sonuçları

Ölçek	VK	KT	KO	SD	F	Önem Denetimi
Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar	Gruplararası	1141,17	380,39	3	3,30	Fark Önemli
	Gruplarıçi	18760,98	115,09	163		
	Toplam	19902,15		166		
Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar	Gruplararası	89,70	29,90	3	0,73	Fark Önemsiz
	Gruplarıçi	6641,76	40,74	163		
	Toplam	6731,47		166		
Fiziksel Sorunlar	Gruplararası	344,29	114,76	3	2,08	Fark Önemsiz
	Gruplarıçi	9015,88	55,31	163		
	Toplam	9360,18		166		
Bilgi ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar	Gruplararası	207,36	69,12	3	2,26	Fark Önemsiz
	Gruplarıçi	4985,86	30,58	163		
	Toplam	5193,22		166		
Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar	Gruplararası	1011,50	337,17	3	2,69	Fark Önemli
	Gruplarıçi	20517,37	125,87	163		
	Toplam	21528,88		166		

Tablo 3.10’da görüldüğü gibi Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği’ne yapılan tek yönlü varyans çözümlemesi sonucu elde edilen F değeri 3,30’dur. Tablodaki F değeri ise 2,60’dır. Hesaplanan F değeri tablodaki F değerinden büyüktür. Bu sonuca göre öğrencilerin çalgı öğretmenlerinden kaynaklanan sorunları onların yaşlarına göre önemli farklılıklar göstermektedir (F:3,30,p<.05).

Bu farklılıkların kaynağını belirlemek amacıyla yapılan Tukey testi sonuçları Tablo 3.11’de verilmiştir.

Tablo 3.11: Öğrencilerin Okumakta Oldukları Sınıflarına Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Çalgı Öğretmenlerinden Kaynaklanan Sorunlarına Yapılan Tukey Testi Sonuçları

Sınıf	Hazırlık	9 (Lise 1)	10 (Lise 2)	11 (Lise 3)
Hazırlık				
9 (Lise 1)			*Fark Önemli	
10 (Lise 2)				*Fark Önemli
11 (Lise 3)				

*(p<.05)

Tukey testi sonuçlarına göre 9. ve 10. sınıftaki öğrencilerin, 10. ve 11. sınıftaki öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları çalgı öğretmenlerinden kaynaklanan sorunları önemli farklılıklar göstermektedir.

Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'ne yapılan tek yönlü varyans çözümlemesi sonucu elde edilen F değeri 0,73'tür. Bu değer .05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Buna göre öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları okuldaki çalışma ortamından kaynaklanan sorunları onların sınıflarına göre önemli farklılık göstermemektedir.

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Fiziksel Sorunlar Ölçeği'ne yapılan tek yönlü varyans çözümlemesi sonucunda elde edilen F değeri 2,08'dir. Bu değer .05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Bu sonuca göre öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları fiziksel sorunlar onların sınıflarına göre önemli farklılık göstermemektedir.

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Bilgi Ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'ne yapılan tek yönlü varyans çözümlemesi sonucu elde edilen F değeri 2,26'dır. Bu değer .05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Bu sonuca göre öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları bilgi ve beceri

eksikliklerinden kaynaklanan sorunlarının onların sınıflarına göre önemli farklılık göstermediği anlaşılmaktadır.

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar Ölçeği'ne yapılan tek yönlü varyans çözümlemesi sonucunda elde edilen F değeri 2,260'tır. Bu değer değer .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Buna göre öğrencilerin konsantrasyon ile ilgili sorunları onların yaşlarına göre önemli farklılıklar göstermektedir. Bu farkların kaynağının belirlenmesi amacı ile Tukey testi yapılmıştır. İlgili bulgular Tablo 3.12'de verilmiştir.

Tablo 3.12: Öğrencilerin Okumakta Oldukları Sınıflara Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Konsantrasyon İle İlgili Sorunlarına Yapılan Tukey Testi Sonuçları

Sınıf	Hazırlık	9 (Lise 1)	10 (Lise 2)	11 (Lise 3)
Hazırlık				
9 (Lise 1)				
10 (Lise 2)	*Fark Önemli			
11 (Lise 3)				

*(p<.05)

Tukey testi sonuçlarına göre hazırlık ve 10. sınıfta okuyan öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları konsantrasyon ile ilgili sorunları önemli farklılık göstermektedir.

Öğrencilerin Çalmakta Oldukları Çalgı ve Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar

Araştırmanın beşinci alt problemi şöyledir: İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar, onların çalmakta oldukları çalgıya göre önemli farklılıklar göstermekte midir?

Bu problemin çözümüne geçmeden önce öğrencilerin çalmakta oldukları çalgıya göre çalgı çalışma sürecinde karşılaşılan sorunlar envanterindeki ölçeklerden aldıkları puanların ortalama ve standart sapmaları hesaplanmıştır. İlgili bulgular tablo 3.13'te verilmiştir.

Tablo 3.13: Öğrencilerin Çalmakta Oldukları Çalgıya Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar (Aritmetik Ortalama Ve Standart Sapmalar)

Ölçek	Çalgı	N	X	SS
Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar	Keman	69	30,50	12,88
	Viyola	25	23,48	7,07
	Viyolonsel	23	26,73	9,26
	Flüt	23	27,95	8,83
	Gitar	21	32,57	10,44
	Diğer (ud,bağlama,kanun)	6	25,00	6,60
Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar	Keman	69	23,99	6,57
	Viyola	25	20,52	6,02
	Viyolonsel	23	22,30	5,10
	Flüt	23	23,43	7,26
	Gitar	21	21,47	6,87
	Diğer (ud,bağlama,kanun)	6	24,50	2,25
Fiziksel Sorunlar	Keman	69	22,24	7,60
	Viyola	25	21,76	8,88
	Viyolonsel	23	21,60	8,69
	Flüt	23	20,26	5,96
	Gitar	21	20,95	6,76
	Diğer (ud,bağlama,kanun)	6	23,16	4,07

Tablo 3.13: Devam

Ölçek	Çalgı	N	X	SS
Bilgi ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar	Keman	69	17,37	5,28
	Viyola	25	15,24	6,52
	Viyolonsel	23	15,56	6,34
	Flüt	23	15,30	4,47
	Gitar	21	16,23	6,03
	Diğer (ud,bağlama,kanun)	6	16,16	3,46
Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar	Keman	69	35,52	12,13
	Viyola	25	29,88	11,11
	Viyolonsel	23	36,08	12,61
	Flüt	23	36,60	10,21
	Gitar	21	34,66	7,61
	Diğer (ud,bağlama,kanun)	6	32,00	12,69

Tablo 3.13 incelendiğinde gitar çalan öğrencilerin çalgı öğretmenlerinden kaynaklanan sorunlarının, ud-bağlama-kanun çalan öğrencilerin okuldaki çalışma ortamından kaynaklanan ve fiziksel sorunlarının, keman öğrencilerinin bilgi ve beceri eksikliğinden kaynaklanan sorunlarının ve flüt öğrencilerinin konsantrasyon ile ilgili sorunlarının en yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Viyola öğrencilerinin, çalgı öğretmenlerinden okuldaki çalışma ortamından, bilgi ve beceri eksikliğinden ve konsantrasyon ile ilgili sorunlarının en düşük düzeyde olduğu gözlenmiştir. Flüt öğrencileri, çalgı çalışma sürecinde fiziksel sorunları en az yaşayan çalgı grubu olarak bulunmuştur.

Öğrencilerin çalmakta oldukları çalgıya göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar Envanteri'ndeki ölçeklerden aldıkları puan ortalamaları arasındaki farkların önemli olup olmadığını sınamak amacı ile grup ortalamaları

arasında tek yönlü varyans çözümlemesi yapılmıştır. İlgili bulgular Tablo 3.14'te verilmiştir.

Tablo 3.14: Öğrencilerin Çalmakta Oldukları Çalgıya Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara Yapılan Tek Yönlü Varyans Çözümlemesi Sonuçları

Ölçek	VK	KT	KO	SD	F	P
Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar	Gruplararası	1404,13	280,82	5	2,44	Fark Önemli
	Gruplariçi	18498,02	114,89	161		
	Toplam	19902,15		166		
Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar	Gruplararası	217,53	43,50	5	1,07	Fark Önemsiz
	Gruplariçi	6513,93	40,45	161		
	Toplam	6531,47		166		
Fiziksel Sorunlar	Gruplararası	93,10	18,62	5	0,32	Fark Önemsiz
	Gruplariçi	9267,07	57,55	161		
	Toplam	9360,18		166		
Bilgives Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar	Gruplararası	143,29	28,65	5	0,91	Fark Önemsiz
	Gruplariçi	5049,92	31,36	161		
	Toplam	5193,22		166		
Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar	Gruplararası	799,05	159,81	5	1,24	Fark Önemsiz
	Gruplariçi	20729,82	128,75	161		
	Toplam	21528,88		166		

Tablo 3.14'te görüldüğü gibi Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'ne yapılan tek yönlü varyans çözümlemesi sonucunda elde edilen F değeri 2,44'tür. Tablodaki F değeri ise 2,26'dır. Hesaplanan F değeri tablodaki F değerinden büyük olduğu için öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları çalgı öğretmeninden kaynaklanan sorunları onların çalmakta oldukları çalgıya göre önemli farklılık göstermektedir (F:2,44,p<.05).

Bu farklılıkların kaynağının belirlenmesi amacı ile LSD testi yapılmıştır. İlgili bulgular Tablo 3.15'te verilmiştir.

Tablo 3.15: Öğrencilerin Çalmakta Oldukları Çalgıya Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlarına Yapılan LSD Testi

Çalgı	Keman	Viyola	Viyolonsel	Flüt	Gitar	Diğer (ud,bağlama,kanun)
Keman		Fark Önemli*				
Viyola						Fark Önemli*
Viyolonsel						
Flüt						
Gitar						
Diğer (ud,bağlama,kanun)						

*(P<.05)

LSD testi sonuçlarına göre keman öğrencileri ile viyola öğrencileri, ud, bağlama ve kanun öğrencileri ile viyola öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları çalgı öğretmenlerinden kaynaklanan sorunları önemli farklılık göstermektedir.

Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nden elde edilen F değeri 1,07'dir. Bu değer .05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Buna göre öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları okuldaki çalışma ortamından kaynaklanan sorunları onların çalmakta oldukları çalgıya göre önemli farklılık göstermemektedir.

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Fiziksel Sorunlar Ölçeği'nden elde edilen F değeri 0,32'dir. Bu değer , .05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Buna göre öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları fiziksel sorunlar, onların çalmakta oldukları çalgıya göre önemli farklılık göstermemektedir.

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Bilgi Ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nden elde edilen F değeri 0,91'dir. Bu değer .05 düzeyinde anlamlı değildir. Bu sonuca göre öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları bilgi ve beceri eksikliğinden kaynaklanan sorunlar, onların çalmakta oldukları çalgıya göre önemli farklılık göstermemektedir.

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar Ölçeği'nden elde edilen F değeri 1,24'tür. Bu değer .05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Buna göre öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları konsantrasyon ile ilgili sorunlar onların çalmakta oldukları çalgıya göre önemli farklılık göstermemektedir.

Öğrencilerin Anadal Çalgı Öğretmenlerinin Cinsiyeti ve Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar

Araştırmanın altıncı alt problemi şöyledir: İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar, onların anadal çalgı öğretmenlerinin cinsiyetine göre önemli farklılıklar göstermekte midir?

Öğrencilerin anadal çalgı öğretmenlerinin cinsiyeti ile Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar Envanteri'ndeki ölçeklerden aldıkları puan ortalamaları arasında önemli farklılıkların olup olmadığına bakmak amacı ile t testi uygulanmıştır. İlgili bulgular Tablo 3.16'da sunulmuştur.

Tablo 3.16: Öğrencilerin Anadal Çalgı Öğretmenlerinin Cinsiyetine Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Çalıştıkları Sorunlara Yapılan t Testi Sonuçları

Ölçek	Anadal Çalgı Öğretmeninin Cinsiyeti	N	X	S	SD	T	Önem Denetimi
Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar	Kadın	60	27,16	8,65	165	-1,31	Fark Önemsiz
	Erkek	107	29,47	12,00			
Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar	Kadın	60	23,56	5,95	165	1,44	Fark Önemsiz
	Erkek	107	22,08	6,55			
Fiziksel Sorunlar	Kadın	60	20,95	6,79	165	-0,94	Fark Önemsiz
	Erkek	107	22,09	7,88			
Bilgi Ve Beceri Eksikiliğinden Kaynaklanan Sorunlar	Kadın	60	15,30	4,98	165	-1,80	Fark Önemli
	Erkek	107	16,91	5,85			
Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar	Kadın	60	34,45	11,22	165	-0,18	Fark Önemsiz
	Erkek	107	34,79	11,52			

Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nde anadal çalgı öğretmenin cinsiyeti erkek olan öğrencilerin puan ortalaması 29,47 ile anadal çalgı öğretmenin cinsiyeti kadın olan öğrencilerin puan ortalamasından (27,16) yüksektir. Aradaki puan farkı 2,31'dir. Bu fark t testinde .05 düzeyinde anlamlı değildir. Buna göre öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları çalgı öğretmeninden kaynaklanan sorunlar onların anadal çalgı öğretmenlerinin cinsiyetine göre önemli farklılık göstermemektedir.

Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'ne göre anadal çalgı öğretmenin cinsiyeti kadın olan öğrencilerin ölçekteki puan ortalaması 23,56'dır. Anadal çalgı öğretmenin cinsiyeti erkek olan öğrencilerin puan

ortalaması ise 22,08'dir. Aradaki 1,48 puanlık fark t testinde .05 düzeyinde anlamlı değildir. Buna göre öğrencilerin okuldaki çalışma ortamından kaynaklanan sorunları anadal çalgı öğretmenlerinin cinsiyetine göre önemli farklılık göstermemektedir.

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Fiziksel Sorunlar Ölçeği'nde, anadal çalgı öğretmenin cinsiyeti erkek olan öğrencilerin 22,09 puanlık ortalama ile anadal çalgı öğretmenin cinsiyeti kadın olan öğrencilerden (20,95) yüksek olduğu görülmektedir. Aradaki 1,14 puanlık fark t testinde .05 düzeyinde anlamlı değildir. Buna göre öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları fiziksel sorunlar anadal çalgı öğretmenlerinin cinsiyetine göre önemli farklılık göstermemektedir.

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Bilgi ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nde anadal çalgı öğretmenin cinsiyeti erkek olan öğrencilerin puan ortalaması 16,91, anadal çalgı öğretmenin cinsiyeti kadın olan öğrencilerin puan ortalaması ise 15,30'dur. Hesaplanan t değeri -1,80'dir. Tablodaki t değeri ise 1,64'dür. Hesaplanan t değeri tablodaki t değerinden büyük olduğu için öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları bilgi ve beceri eksikliği sorunları anadal çalgı öğretmenin cinsiyetine göre önemli farklılık göstermektedir (t:-1,80,p<0,05).

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar Ölçeği'nde anadal çalgı öğretmenin cinsiyeti erkek olan öğrencilerin puan ortalaması 34,45, anadal çalgı öğretmenin cinsiyeti kadın olan öğrencilerin puan ortalaması ise 34,79 olarak hesaplanmıştır. Aradaki 0,34 puanlık fark t tesinde .05 düzeyinde anlamlı değildir. Buna göre öğrencilerin çalışma sürecinde konsantrasyon ile ilgili sorunları onların anadal çalgı öğretmenlerinin cinsiyetine göre önemli farklılık göstermemektedir.

Öğrencilerin Ailelerinin Gelir Düzeyleri ve Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar

Araştırmanın yedinci alt problemi şöyledir: İzmir’de bulunan AGSL’leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgılarını çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar, onların ailelerinin aylık ortalama gelir düzeyine göre önemli farklılıklar göstermekte midir?

Öğrencilerin ailelerinin aylık ortalama gelir düzeyine göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar Envanteri’ndeki ölçeklerden aldıkları puan ortalamaları arasındaki farkların önemli olup olmadığını sınamak amacı tek yönlü varyans çözümlemesi yapılmıştır. İlgili bulgular Tablo 3.17’de verilmiştir.

Tablo 3.17: Öğrencilerin Ailelerinin Aylık Ortalama Gelir Düzeyine Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara Yapılan Tek Yönlü Varyans Çözümlemesi Sonuçları

Ölçek	VK	KT	KO	SD	F	Önem Denetimi
Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar	Gruplararası	462,28	115,57	4	0,94	Fark Önemsiz
	Gruplariçi	19439,87	119,99	162		
	Toplam	19902,15		166		
Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar	Gruplararası	127,83	31,95	4	0,78	Fark Önemsiz
	Gruplariçi	6603,63	40,76	162		
	Toplam	6731,47		166		
Fiziksel Sorunlar	Gruplararası	247,24	61,81	4	1,09	Fark Önemsiz
	Gruplariçi	9112,93	56,25	162		
	Toplam	9360,18		166		
Bilgi Ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar	Gruplararası	72,44	18,11	4	0,57	Fark Önemsiz
	Gruplariçi	5120,78	31,61	162		
	Toplam	5193,22		166		
	Gruplariçi	21365,96	131,88	162		
	Toplam	21528,88		166		

Tablo 3.17: Devam

Ölçek	VK	KT	KO	SD	F	Önem Denetimi
Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar	Gruplararası	162,92	40,73	4	0,30	Fark Önemsiz
	Gruplariçi	21365,96	131,88	162		
	Toplam	21528,88		166		

Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nden elde edilen F değeri 0,94 olarak bulunmuştur. Tek yönlü varyans çözümlemesi sonucu bu değer anlamlı bulunmamıştır. Bu sonuca göre öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları öğretmenden kaynaklanan sorunları onların ailelerinin aylık ortalama gelir düzeyine göre önemli farklılık göstermemektedir.

Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nden elde edilen F değeri 0,78'dir. Bu değer tek yönlü varyans çözümlemesi sonucu anlamlı bulunmamıştır. Bu sonuçta öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları okuldaki çalışma ortamından kaynaklanan sorunları onların ailelerinin aylık ortalama gelir düzeyine göre önemli farklılık göstermemektedir.

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Fiziksel Sorunlar Ölçeği'nden elde edilen F değeri 1,09'dur. Bu değer tek yönlü varyans çözümlemesine göre anlamlı değildir. Bu sonuca göre öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları fiziksel sorunlar onların ailelerinin aylık ortalama gelir düzeyine göre önemli farklılık göstermediği anlaşılmıştır.

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Bilgi ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nde tek yönlü varyans çözümlemesi sonucu elde edilen F değeri 0,57'dir. Bu değer .05 düzeyinde anlamlı değildir. Buna göre öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları bilgi ve beceri eksikliğinden kaynaklanan sorunlar, onların ailelerinin aylık ortalama gelir düzeyine göre önemli farklılık göstermemektedir.

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar Ölçeği'nden tek yönlü varyans çözümlemesi ile elde edilen F değeri 0,30'dur. Bu değer .05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Buna göre öğrencilerin konsantrasyon ile ilgili sorunları onların ailelerinin aylık ortalama gelir düzeyine göre önemli farklılık göstermemektedir.

Öğrencilerin Anne-Baba Öğrenim Durumu ve Onların Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar

Araştırmanın sekizinci alt problemi şöyledir: İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar, onların anne-baba öğrenim durumuna göre önemli farklılıklar göstermekte midir?

Bu problemin çözümünde öğrenciler anne ve baba öğrenim durumlarına göre ayrı ayrı değerlendirilmiş ve Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar Envanteri'ndeki ölçeklerden aldıkları puanların ortalamalarında önemli farklar olup olmadığına bakmak amacı ile tek yönlü varyans çözümlemesi uygulanmıştır.

Öğrencilerin anne öğrenim durumlarına göre çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunların ortalama ve standart sapmaları Tablo 3.18'de sunulmuştur.

Tablo 3.18: Öğrencilerin Anne Öğrenim Durumuna Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar (Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmalar)

Ölçek	Anne Öğrenim Durumu	N	X	SS
Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar	İlkokul	15	26,07	7,36
	Ortaokul	12	28,92	13,93
	Lise	80	27,96	9,58
	Üniversite	54	29,81	12,77
	Yükseklisans	6	33,16	12,36
Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar	İlkokul	15	22,73	5,18
	Ortaokul	12	21,00	5,95
	Lise	80	22,61	6,43
	Üniversite	54	22,85	6,83
	Yükseklisans	6	23,50	6,02
Fiziksel Sorunlar	İlkokul	15	24,53	7,44
	Ortaokul	12	20,75	7,37
	Lise	80	21,23	7,10
	Üniversite	54	21,14	8,11
	Yükseklisans	6	27,16	5,67
Bilgi ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar	İlkokul	15	15,60	5,51
	Ortaokul	12	14,91	4,85
	Lise	80	16,77	5,31
	Üniversite	54	15,77	6,03
	Yükseklisans	6	20,16	6,17
Konsantrasyon ile İlgili Sorunlar	İlkokul	15	37,60	12,91
	Ortaokul	12	32,41	11,23
	Lise	80	33,78	9,92
	Üniversite	54	35,18	13,00
	Yükseklisans	6	39,00	11,69

Tablo 3.18'e göre anne öğrenim durumu yüksek lisans olan öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar Envanteri'nin kapsadığı bütün ölçeklerden en yüksek puanı aldıkları görülmektedir. Anne öğrenim durumu ortaokul olan öğrencilerin fiziksel, bilgi-beceri eksikliği, okuldaki çalışma ortamı ve konsantrasyon ile ilgili sorunlarının, anne öğrenim durumu ilkokul olan öğrencilerin ise çalgı öğretmenlerinden kaynaklanan sorunlarının en düşük seviyede olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerin anne öğrenim durumlarına göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar Envanteri'ndeki ölçeklerden aldıkları puan ortalamaları arasında önemli farklılıkların olup olmadığının belirlenmesi amacı ile tek yönlü varyans çözümlemesi uygulanmıştır. İlgili bulgular Tablo 3.19'da verilmiştir.

Tablo 3.19: Öğrencilerin Anne Öğrenim Durumlarına Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara Yapılan Varyans Çözümlemesi Sonuçları

Ölçek	VK	KT	KO	SD	F	Önem Denetimi
Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar	Gruplararası	334,43	83,60	4	0,69	Fark Önemsiz
	Gruplariçi	19567,71	120,78	162		
	Toplam	19902,15		166		
Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar	Gruplararası	39,23	9,80	4	0,23	Fark Önemsiz
	Gruplariçi	6692,23	41,31	162		
	Toplam	6731,47		166		
Fiziksel Sorunlar	Gruplararası	344,06	86,01	4	1,54	Fark Önemsiz
	Gruplariçi	9016,11	55,65	162		
	Toplam	9360,18		166		
Bilgi Ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar	Gruplararası	152,58	38,14	4	1,22	Fark Önemsiz
	Gruplariçi	5040,63	31,11	162		
	Toplam	5193,22		166		
Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar	Gruplararası	378,83	94,70	4	0,72	Fark Önemsiz
	Gruplariçi	21150,05	130,55	162		
	Toplam	21528,88		166		

Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nden Tablo 3.19'de görüldüğü gibi elde edilen F değeri 0,69'dur. Bu değer .05 düzeyinde anlamlı değildir. Bu sonuca göre öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları çalgı öğretmeninden kaynaklanan sorunları onların annelerinin öğrenim durumuna göre önemli farklılık göstermemektedir.

Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nden elde edilen F değeri 0,23'tür. Bu değer .05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Bu sonuca göre öğrencilerin okuldaki çalışma ortamından kaynaklanan sorunları onların anne öğrenim durumuna göre önemli farklılık göstermemektedir.

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Fiziksel Sorunlar Ölçeği'nden elde edilen F değeri 1,54'tür. Bu değer .05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Buna göre öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları fiziksel sorunları onların anne öğrenim durumuna göre önemli farklılık göstermemektedir.

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Bilgi ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nden elde edilen F değeri 1,22 'dir. Bu değer .05 düzeyinde anlamlı değildir. Buna göre öğrencilerin bilgi ve beceri eksikliğinden kaynaklanan sorunları onların anne öğrenim durumlarına göre önemli farklılık göstermemektedir.

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar Ölçeği'nden elde edilen F değeri 0,72'dir. Bu değer .05 düzeyinde anlamlı değildir. Bu sonuca göre öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları konsantrasyon ile ilgili sorunları onların anne öğrenim durumlarına göre önemli farklılık göstermemektedir.

Öğrencilerin baba öğrenim durumlarına göre çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunların ortalama ve standart sapmaları Tablo 3.20'de sunulmuştur.

Tablo 3.20: Öğrencilerin Baba Öğrenim Durumlarına Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar (Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmalar)

Ölçek	Baba Öğrenim Durumu	N	X	SS
Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar	İlkokul	9	27,00	6,80
	Ortaokul	13	26,84	6,01
	Lise	52	27,40	10,90
	Üniversite	80	29,36	10,85
	Yükseklisans	13	32,15	16,78
Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar	İlkokul	9	21,44	4,47
	Ortaokul	13	22,69	5,20
	Lise	52	22,30	6,69
	Üniversite	80	22,82	6,67
	Yükseklisans	13	23,30	5,86
Fiziksel Sorunlar	İlkokul	9	21,88	7,38
	Ortaokul	13	21,76	9,22
	Lise	52	22,40	7,96
	Üniversite	80	21,07	7,08
	Yükseklisans	13	22,30	7,31
Bilgi Ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar	İlkokul	9	15,88	5,27
	Ortaokul	13	16,15	4,79
	Lise	52	17,17	5,61
	Üniversite	80	15,81	5,63
	Yükseklisans	13	16,69	6,52
Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar	İlkokul	9	38,00	7,46
	Ortaokul	13	35,61	13,59
	Lise	52	35,13	12,09
	Üniversite	80	33,73	11,07
	Yükseklisans	13	35,30	11,22

Tablo 3.20 incelendiğinde baba öğrenim durumu yüksek lisans olan öğrencilerin çalgı öğretmeninden ve okuldaki çalışma ortamından kaynaklanan sorunları, baba öğrenim durumu ilkököl olan öğrencilerin ise konsantrasyon ile ilgili sorunları en yüksek düzeyde bulunmuştur. Öğrencilerin baba öğrenim durumlarına göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar Envanteri'ndeki ölçeklerden aldıkları puan ortalamaları arasında önemli farklılıkların olup olmadığının belirlenmesi amacı ile tek yönlü varyans çözümü uygulanmıştır. İlgili bulgular Tablo 3.21'de verilmiştir.

Tablo 3.21: Öğrencilerin Baba Öğrenim Durumlarına Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara Yapılan Tek Yönlü Varyans Çözümü Sonuçları

Ölçek	VK	KT	KO	SD	F	Önem Denetimi
Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar	Gruplararası	197,49	49,37	4	0,37	Fark Önemsiz
	Gruplarıçi	21331,39	131,67	162		
	Toplam	21528,88		166		
Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar	Gruplararası	27,08	6,77	4	0,16	Fark Önemsiz
	Gruplarıçi	6704,38	41,38	162		
	Toplam	6731,47		166		
Fiziksel Sorunlar	Gruplararası	347,76	86,94	4	0,72	Fark Önemsiz
	Gruplarıçi	19554,39	120,70	162		
	Toplam	19902,15		166		
Bilgi Ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar	Gruplararası	69,94	17,48	4	0,22	Fark Önemsiz
	Gruplarıçi	123936,68	76,52	162		
	Toplam	12466,63		166		
Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar	Gruplararası	62,14	15,53	4	0,27	Fark Önemsiz
	Gruplarıçi	9298,03	57,39	162		
	Toplam	9360,18		166		

Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nden Tablo 3.21'de görüldüğü gibi elde edilen F değeri 0,37'dir. Bu değer .05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Bu sonuca göre öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları çalgı öğretmenlerinden kaynaklanan sorunları onların baba öğrenim durumuna göre önemli farklılık göstermemektedir.

Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nden elde edilen F değeri 0,16 olarak hesaplanmıştır. Bu değer .05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Bu sonuca göre öğrencilerin okuldaki çalışma ortamından kaynaklanan sorunları onların baba öğrenim durumuna göre önemli farklılık göstermemektedir..

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Fiziksel Sorunlar Ölçeği'nden elde edilen F değeri 0,72'dir. Bu değer .05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Bu sonuca göre öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları fiziksel sorunları onların baba öğrenim durumuna göre önemli farklılık göstermemektedir.

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Bilgi ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nden elde edilen F değeri 0,22'dir. Bu değer .05 düzeyinde anlamlı değildir. Bu sonuca göre öğrencilerin bilgi ve beceri eksikliğinden kaynaklanan sorunları onların baba öğrenim durumlarına göre önemli farklılık göstermemektedir.

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Konsantrasyon İle ilgili Sorunlar Ölçeği'nden elde edilen F değeri 0,27'dir. Bu değer .05 düzeyinde anlamlı değildir. Bu sonuca göre öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları konsantrasyon ile ilgili sorunları onların baba öğrenim durumlarına göre önemli farklılık göstermemektedir.

Öğrencilerin Ailelerinde Müzikle Uğraşan Birey Olup Olmama Durumu ve Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar

Araştırmanın dokuzuncu alt problemi şöyledir: İzmir’de bulunan AGSL’leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar, onların ailelerinde müzikle uğraşan başka birey olup olmama durumuna göre önemli farklılıklar göstermekte midir?

Bu problemin çözümüne yönelik olarak öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar Envanteri’ndeki her ölçeğe ilişkin puan ortalamalarına yapılan t testi sonuçları Tablo 3.22’de verilmiştir.

Tablo 3.22: Öğrencilerin Ailelerinde Müzisyen Olup Olmama Durumuna Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara Yapılan T Testi Sonuçları

Ölçek	Ailede Müzisyen Olup Olmama Durumu	N	X	SS	SD	T	Önem Denetimi
Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar	Evet	68	28,48	10,81	165	-0,15	Fark Önemsiz
	Hayır	99	28,75	11,09			
Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar	Evet	68	34,88	9,57	165	-0,89	Fark Önemsiz
	Hayır	99	33,66	7,99			
Fiziksel Sorunlar	Evet	68	21,25	6,78	165	-0,61	Fark Önemsiz
	Hayır	99	21,97	7,98			
Bilgi Ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar	Evet	68	15,89	5,56	165	-0,83	Fark Önemsiz
	Hayır	99	16,63	5,61			
Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar	Evet	68	33,64	11,08	165	-0,96	Fark Önemsiz
	Hayır	99	35,37	11,59			

Tablo 3.22 incelendiğinde, Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar, Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Fiziksel Sorunlar, Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılan Bilgi Ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar, Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar Ölçeklerinde, ailesinde müzikle uğraşan birey olmayan öğrencilerin puan ortalaması daha yüksek olarak bulunmuştur. Çalgı Çalışma Sürecinde Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Ölçeğinde ise ailesinde müzikle uğraşan birey olan öğrenciler olmayanlara göre daha yüksek puan almışlardır. Yapılan t testi sonucunda, ailede müzikle uğraşan birey olup olmama durumuna göre oluşturulan gruplar arasında istatistiksel yönden önemli bir fark bulunamamıştır.

Öğrencilerin Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'ne Girmeden Önce Çalgı Eğitimi Alıp Almama Durumu ve Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar

Araştırmanın onuncu alt problemi şöyledir: İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar, onların AGSL'sine girmeden önce çalgı eğitimi alıp almama durumuna göre önemli farklılıklar göstermekte midir?

Bu problemin çözümüne yönelik olarak öğrencilerin AGSL'sine girmeden önce çalgı eğitimi alıp almama durumuna göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar Envanteri'ndeki ölçeklere ilişkin puan ortalamalarına yapılan t testi sonuçları Tablo 3.23'te verilmiştir.

Tablo 3.23: Öğrencilerin AGSL'sine Girmeden Önce Çalgı Eğitimi Alıp Almama Durumuna Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara Yapılan t Testi Sonuçları

Ölçek	AGSL'sinden Önce Çalgı Eğitimi Alma Durumu	N	X	S	SD	T	Önem Denetimi
Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar	Evet	85	28,95	12,06	165	0,36	Fark Önemsiz
	Hayır	82	28,32	9,71			
Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar	Evet	85	23,11		165	1,03	Fark Önemsiz
	Hayır	82	22,09	6,53			
Fiziksel Sorunlar	Evet	85	21,21	7,10	165	-0,82	Fark Önemsiz
	Hayır	82	22,17	7,91			
Bilgi Ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar	Evet	85	15,96	5,25	165	-0,87	Fark Önemsiz
	Hayır	82	16,71	5,92			
Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar	Evet	85	33,58	11,20	165	-1,25	Fark Önemsiz
	Hayır	82	35,79	11,53			

Tablo 3.23'e göre AGSL'sine girmeden önce çalgı eğitimi alan öğrenciler, Çalgı Çalışma Öğretmeninden Kaynaklanan ve Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Ölçekleri'den diğer gruba oranla daha yüksek puan almışlardır. Bu sonuç çalgı eğitimi alan öğrencilerin almayanlara göre çalgı öğretmenlerinden ve okul çalışma ortamından daha çok sorun yaşadıklarını göstermektedir.

AGSL'sine girmeden önce çalgı eğitimi almayan öğrencilerin ise çalgı Eğitiminde Karşılaşılan Fiziksel, Bilgi ve Beceri Eksikliğinden ve Konsantrasyon İle

İlgili Sorunlar Ölçekleri'deki puan ortalamaları çalgı eğitimi alan öğrencilere göre daha yüksek olarak hesaplanmıştır.

İki gruptaki öğrencilerin puan ortalamaları arasındaki farklılıkların önemli olup olmadığını sınamak amacıyla yapılan t testi sonucunda hiçbir ölçekte, AGSL'sine girmeden önce çalgı eğitimi alıp almama durumu ile ilgili olarak oluşturulan grupların puan ortalamaları arasında istatistiksel yönden önemli bir farklılık bulunmamıştır. Bu sonuca göre öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar AGSL'sine girmeden önce çalgı eğitimi alıp-almama durumlarına göre önemli farklılık göstermemektedir.

Öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Çalgı Öğretmenlerinden Kaynaklanan Sorunlar

Araştırmanın onbirinci alt problemi şöyledir: İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları çalgı öğretmenlerinden kaynaklanan sorunlar nelerdir?

Bu problemde, öğrencilerin sorulan açık uçlu soruya verdikleri yanıtlar içerik analizi yöntemleriyle çözümlenmiş ve frekanslar halinde sunulmuştur. Çalgı öğretmeninden kaynaklanan sorunlar öğrencilerin kişisel görüşlerine bağlı kalınarak incelenmiştir. Çalgı öğretmeninden kaynaklanan sorunlar öncelikle, öğretmenlerin öğrencilere yönelik olumsuz davranışlarından kaynaklanan sorunlar, okul yönetimi ile ilgili sorunlar, öğretmenlerin akademik yetersizliğinden kaynaklanan sorunlar olarak sınıflandırılmış, daha sonra ayrı ayrı olmak üzere Tablo 3.24'te sunulmuştur.

Tablo 3.24: Öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Çalgı Öğretmenlerinden Kaynaklanan Sorunlar

<i>Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar</i>	<i>f</i>
Öğretmenlerin Öğrencilere Yönelik Olumsuz Davranışlarından Kaynaklanan Sorunlar	
İlgisiz Davranma	3
Başka Öğrencilerle Kıyaslama	2
Derste Çok Konuşma	2
Anlayışsız Olma	1
Surat Asma	1
Desteklememe	1
Gereksiz Bağırma	1
Hep Aynı Bilgileri Anlatma	1
Küçümseme	1
Kişisel Problemlerle İlgilenmeme	1
Motive Etmeme	1
Soğuk Davranma	1
Okul Yönetimi İle İlgili Sorunlar	
Her Sene Aynı Öğretmenle Çalışmama	7
Öğretmenlerin Sayıca Yetersiz Oluşu	1
Öğretmenlerin Akademik Yetersizliğinden Kaynaklanan Sorunlar	
Müzikal Anlamda Bir Gelişim Çabası İçinde Olmama	1
Diğer Sorunlar	
Farklı Öğretmenlerle Çayıırken Bir Öğretmenin Tekniğinin Diğerine Uymaması	5

Çalgı öğretmenlerinin öğrencilere yönelik olumsuz davranışlarından kaynaklanan sorunları ilgisiz davranma, başka öğrencilerle kıyaslama, derste çok konuşma, anlayışsız olma, surat asma, desteklememe, gereksiz bağırma, hep aynı

bilgileri anlatma, küçümseme, kişisel problemlerle ilgilenmeme ve motive etmeme olarak bulunmuştur.

Öğrencilerin yönetim ile ilgili sorunlarının her sene aynı öğretmenle çalışmama ve çalgı öğretmenlerinin sayıca yetersiz oluşu şeklinde olduğu gözlenmektedir.

Çalgı öğretmenin akademik yetersizliğinden kaynaklanan sorunları ise müzikal anlamda bir gelişim çabası içinde olmama ve çalgı ve müzik konusunda yeterli bilgiye sahip olmama şeklinde belirlenmiştir.

Öğrencilerin karşılaştığı bir başka sorun ise değişik çalgı öğretmenlerinin tekniklerinin birbirine uymayışı şeklindedir.

Öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar

Araştırmanın onikinci alt problemi şöyledir: İzmir’de bulunan AGSL’leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları okuldaki çalışma ortamından kaynaklanan sorunlar nelerdir?

Bu problemde öğrencilerin sorulan açık uçlu soruya verdikleri yanıtlar içerik analizi yöntemleyle çözümlenmiş ve frekanslar halinde sunulmuştur. Okuldaki çalışma ortamından kaynaklanan sorunlar öncelikle, çalgı çalışma odalarından, okulda çalgı çalışmaya ayrılan süreden ve diğer öğrencilerden kaynaklanan sorunlar olmak üzere sınıflandırılmıştır. İlgili veriler Tablo 3.25’te sunulmuştur.

Tablo 3.25: Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar

<i>Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar</i>	f
Çalgı Çalışma Odalarından Kaynaklanan Sorunlar	
Çalgı Çalışma Odalarının Kış Mevsiminde Soğuk Olması	13
Çalgı Çalışma Odalarının Sayıca Yetersiz Olması	7
Çalgı Çalışma Odalarının Küçük Olması	7
Çalgı Çalışma Odalarının Ses Geçirmesi	5
Çalgı Çalışma Odalarının Havasız Olması	3
Okulda Çalgı Çalışmaya Ayırılan Sürenin Yetersizliğinden Kaynaklanan Sorunlar	
Diğer Derslerin Yoğun Olmasından Dolayı Çalışamama	9
Çalgı Dersi Saatlerinin Yetersiz Oluşu	3
Diğer Öğrencilerden Kaynaklanan Sorunlar	
Diğer Öğrencilerin Çalışma Sırasında Rahatsız Etmeleri	3
Diğer Öğrencilerin Birbirlerinin Teknikleri ile İlgili Olumsuz Yorumları	3

Tablo 3.25'te görüldüğü çalgı çalışma odalarından kaynaklanan sorunlar, çalgı çalışma odalarının kış mevsiminde soğuk olması, sayıca yetersiz, küçük ve havasız olması, ses geçirmesi şeklinde bulunmuştur

Okulda çalışmaya ayrılan sürenin yetersizliğinden kaynaklanan sorunlar ise diğer derslerin yoğun olmasından dolayı çalışamama ve çalgı dersi saatlerinin yetersiz oluşu gibi sorunlardır.

Diğer öğrencilerden kaynaklanan sorunlar ise, çalışma sırasında öğrencilerin diğer öğrenciler tarafından rahatsız edilmeleri ve yine öğrencilerin birbirlerinin teknikleri ile ilgili olumsuz yorumları şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Fiziksel Sorunların Türleri

Araştırmanın onüçüncü alt problemi şöyledir: İzmir’de bulunan AGSL’leri Müzik Bölümü öğrencileri çalgı çalışma sürecinde hangi tür fiziksel sorunlarla karşılaşmaktadırlar?

Bu problemde, öğrencilerin sorulan kapalı uçlu soruya verdikleri yanıtlar çözümlenmiş, frekanslar ve yüzdeler halinde Tablo 3.26’da sunulmuştur.

Tablo 3.26: Öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Fiziksel Sorunlar

Fiziksel Sorunlar	f	%
Ağrı	90	54
Kasılma	92	55
Sıkma	41	25
Uyuşma	19	12

Tablo 3.26’ye göre çalgı çalışma sürecinde öğrencilerin % 54’ü ağrı, % 55’i kasılma, %25’i sıkma, %12’si uyuşma türünde fiziksel sorunlarla karşılaşmaktadır. Araştırma bulgularından öğrencilerin fiziksel sorunları oldukça yoğun olarak yaşadıkları anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Vücutlarında Fiziksel Sorunlarla Karşılaştıkları Bölgeler

Araştırmanın ondördüncü alt problemi şöyledir: İzmir’de bulunan AGSL’leri Müzik Bölümü öğrencilerine göre çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları fiziksel sorunlar vücutlarının hangi bölgesinde olmaktadır?

Bu problemde öğrencilerin sorulan kapalı uçlu soruya verdikleri yanıtlar çözümlenmiş, frekanslar ve yüzdeler halinde Tablo 3.27’de sunulmuştur.

Tablo 3.27: Öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Vücutlarında Fiziksel Sorunla Karşılaştıkları Bölgeler

Fiziksel Sorunla Karşılaşılan Bölgeler	f	%
Sağ Kol	36	22
Sol Kol	47	28
Sağ El	30	18
Sol El	41	24
Sağ Omuz	31	19
Sol Omuz	48	29
Sağ El Parmaklar	33	20
Sol El Parmaklar	58	35
Boyun	62	37
Bel	46	28
Sırt	73	44
Vücudumun Hiçbir Bölgesinde Sorunla Karşılaşmıyorum	12	11

Öğrencilerin %44’ü sırt, %37’si boyun, %35’i sol el parmaklar, %29’u sol omuz, % 28’i sol kol, %28’i bel, %24’ü sol el, %22’si sağ kol, %20’si sağ el parmaklar, % 19’u sağ omuz, % 18’i sağ el’de sorunla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin % 11’i çalgı çalışma sürecinde fiziksel hiçbir sorunla karşılaşmadığını ifade etmiştir.

Öğrencilere Göre Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Fiziksel Sorunların Nedenleri

Araştırmanın onbeşinci alt problemi şöyledir: İzmir’de bulunan AGSL’leri Müzik Bölümü öğrencilerine göre çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları fiziksel sorunların nedenleri nelerdir?

Bu problemde öğrencilerin sorulan açık uçlu soruya verdikleri yanıtlar içerik analizi yöntemlemleriyle çözümlenmiş ve frekanslar halinde sunulmuştur. Öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları fiziksel sorunların nedenleri, teknik yetersizlikten kaynaklanan sorunlar, öğrencinin psikolojik durumundan kaynaklanan sorunlar, bilinçli çalışmamaktan kaynaklanan sorunlar ve çalgıdan kaynaklanan sorunlar olarak sınıflara ayrılmıştır. İlgili bulgular Tablo 3.28’de verilmiştir.

Tablo 3.28: Öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Fiziksel Sorunların Nedenleri

<i>Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Fiziksel Sorunların Nedenleri</i>	f
Teknik Yetersizlikten Kaynaklanan Sorunlar	
Çalgıyı Yanlış Tutma	6
Dik Durmama	2
Kasları Yumuşatmadan Çalışma	1
Verimli Çalışma Konusunda Bilgi Sahibi Olmama	1
Öğrencinin Psikolojik Durumundan Kaynaklanan Sorunlar	
Çalgı Çalışırken Kendini Kasma	12
Heyecan	8
Çalamama Korkusundan Doğan Gerginlik	7
Kasları Germe	4
Stres	2
Kendini Sıkma	2
Tedirginlik	1
Kendini Rahat Hissetmeme	1

Tablo 3.28: Devam

<i>Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Fiziksel Sorunların Nedenleri</i>	f
Bilinçli Çalışmamaktan Kaynaklanan Sorunlar	
Yeterli Ve Bilinçli Çalışmama	7
Düzensiz Çalışma	5
Uzun Süre Ancak Verimsiz Çalışma	2
Yeterince Dinlenmeme	2
Spor Yapmama	2
Bedenini Yumuşatmadan Çalışma	1
Çalgıdan Kaynaklanan Sorunlar	
Çalgının Çok Büyük Olması	1
Çalgının Ağır Olması	1

Çalgı çalışma sürecinde karşılaşılan teknik yetersizlikten kaynaklanan sorunlar, çalgıyı yanlış tutma, dik durmama, kasları yumuşatmadan çalışma, verimli çalışma konusunda bilgi sahibi olmama gibi sorunlar olarak ortaya çıkmıştır.

Öğrencinin psikolojik durumundan kaynaklanan sorunlar, çalgı çalışırken kendini kasma, heyecan, çalamama korkusundan doğan gerginlik, kasları germe, stres, tedirginlik ve kendini rahat hissetmeme gibi sorunlardır.

Bilinçli çalışmamaktan kaynaklanan sorunlar, yeterli ve bilinçli çalışmama, uzun süre ancak verimsiz çalışma, düzensiz çalışma, yeterince dinlenmeme, spor yapmama, bedenini yumuşatmadan çalışmadır.

Çalgıdan kaynaklanan sorunlar ise çalgının çok büyük ve ağır olması şeklindedir.

Öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Bilgi ve Beceri Eksiliğinden Kaynaklanan Sorunlar

Araştırmanın onaltıncı alt problemi şöyledir: İzmir’de bulunan AGSL’leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları bilgi ve beceri eksikliklerinden kaynaklanan sorunlar nelerdir?

Bu problemde öğrencilerin sorulan açık uçlu soruya verdikleri yanıtlar içerik analizi yöntemleyle çözümlenmiş ve frekanslar halinde Tablo 3.29’da sunulmuştur. Öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları bilgi ve beceri eksikliklerinden kaynaklanan sorunlar bilgi eksikliğinden kaynaklanan sorunlar ve beceri eksikliğinden kaynaklanan sorunlar olarak ayrı ayrı incelenmiştir.

Tablo 3.29: Öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Bilgi ve Beceri Eksiliğinden Kaynaklanan Sorunlar

<i>Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Bilgi ve Beceri Eksiliğinden Kaynaklanan Sorunlar</i>	<i>f</i>
Bilgi Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar	
Teknik Bilgi Yetersizliği	5
Çalışma Konusunda Yeterli Bilgiye Sahip Olmama	1
Nota Bilgisi Eksikliği	1
Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar	
Deşifre Güçlüğü	1
Ezberlemekte Zorlanma	1
Çalışırken Tempoyu Koruyamama	1
Metronoma Uyamama	1
Parmak Çabukluğu Eksikliği	1

Öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları bilgi eksikliği sorunları teknik bilgi yetersizliği, çalışma konusunda yeterli bilgiye sahip olmama ve nota bilgisi eksikliği olarak bulunmuştur.

Öğrencilerin beceri eksikliğinden kaynaklanan sorunları ise deşifre güçlüğü, ezberlemekte zorlanma, çalışırken tempoyu koruyamama, metronoma uyamama ve parmak çabukluğu eksikliği olarak bulunmuştur.

Öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar

Araştırmanın onyedinci alt problemi şöyledir: İzmir’de bulunan AGSL’leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları konsantrasyon ile ilgili sorunlar nelerdir?

Bu problemde öğrencilerin sorulan açık uçlu soruya verdikleri yanıtlar içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiş ve frekanslar halinde Tablo 3.30’da sunulmuştur. Öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları konsantrasyon ile ilgili sorunlar, öğrenciden kaynaklanan konsantrasyon sorunları, çalışırken başarılı olamamaktan kaynaklanan konsantrasyon sorunları ve dış etkenlerden kaynaklanan konsantrasyon sorunları olmak üzere sınıflara ayrılmıştır.

Tablo 3.30: Öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Konsantrasyon ile İlgili Sorunlar

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Konsantrasyon Sorunları	f
Öğrenciden Kaynaklanan Konsantrasyon Sorunları	
Dikkat Dağınıklığı	14
İlgiyi Çalgı Üzerinde Toplayamama	6
Çalarken Başka Konular Düşünme	4
Heyecanlanma Nedeniyle Dikati Toplayamama	4
Öğretmensiz Çalışırken Verimli Olamama	2
Sabırsızlık	1
Kişisel Bir Problemi Olduğunda Çalışamama	1
Yapamama Korkusu	1
Çalışırken Başarılı Olamamaktan Kaynaklanan Konsantrasyon Sorunları	
Yapamadığı Zaman Vazgeçme	3
Çalışırken İstenilen Sesi Veremeyince Sinirlenme	1
Bir Parçayı Çalamayınca Sinirlenme	1
Yapılan Bir Hatada Kendine Olan Güveni Kaybetme	1
Dış Etkenlerden Kaynaklanan Konsantrasyon Sorunları	
Yan Odalardan Gelen Sesler	3
Dışarıdan Gelen Gürültüler	2
Çalışırken Odaya Başka Birinin Girmesi	2

Öğrenciden kaynaklanan konsantrasyon sorunları, dikkat dağınıklığı, ilgiyi çalgı üzerinde toplayamama, çalarken başka konular düşünme, heyecanlanma nedeniyle dikkati toplayamama, öğretmensiz çalışırken verimli olamama, sabırsızlık, kişisel bir problemi olduğunda çalışmama ve yapamama korkusu gibi sorunlar olarak bulunmuştur.

Çalışırken başarılı olamamaktan kaynaklanan konsantrasyon sorunları, yapamadığı zaman vazgeçme, çalışırken istenilen sesi veremeyince sinirlenme, bir parçayı çalamayınca sinirlenme, yapılan bir hatada kendine olan güveni kaybetme gibi sorunlardır.

Dış etkenlerden kaynaklanan konsantrasyon sorunları ise çalışma sırasında dışarıdan gelen gürültüler, çalışırken odaya başka birinin girmesi ve yan odalardan gelen seslerdir.

BÖLÜM IV

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırmanın amacı, İzmir’de bulunan AGSL’leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunları saptamak ve bu sorunları onların cinsiyet, yaş, okudukları okul ve sınıf, anadal çalgıları, anadal çalgı öğretmenlerinin cinsiyeti, ailelerinin aylık ortalama gelir düzeyi, anne ve baba öğrenim durumu, ailede müzikle uğraşan başka birey olup olmama durumu ve AGSL’lerine girmeden önce çalgı eğitimi alıp almama durumu gibi değişkenleri ile ilişkilerini ortaya çıkarmaktır. Bu amaçla elde edilen bulgular incelendiğinde varılan başlıca sonuçlar şunlardır:

1. İzmir’de bulunan AGSL’leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar içerisinde konsantrasyon ile ilgili sorunlarının en yüksek düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmada öğrencilerin konsantrasyon ile ilgili sorunları en yüksek düzeyde yaşamasının nedenleri, onların çalgıya ergenlik çağı gibi dikkati belirli bir noktaya toplamanın en güç olduğu dönemlerden birinde başlaması olabilir.

2. İzmir’de bulunan AGSL’leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlarına cinsiyet açısından bakıldığında, erkek öğrencilerin, Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar Envanteri’nin kapsadığı ölçeklerden Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği dışındaki ölçeklerin tümünden kız öğrencilere göre daha yüksek puanlar aldıkları ortaya çıkmıştır. Bu sonuca göre erkek öğrenciler çalgı çalışma sürecinde kız öğrencilere oranla sorunları daha yoğun olarak yaşamaktadırlar.

Öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar cinsiyetlerine göre önemli farklılıklar göstermemektedir.

3. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlarına yaşları açısından bakıldığında 17 yaşındaki öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları çalgı öğretmenlerinden, bilgi ve beceri eksikliklerinden kaynaklanan, fiziksel sorunları ve konsantrasyon ile ilgili sorunlarının en yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları fiziksel sorunları, okuldaki çalışma ortamından kaynaklanan ve konsantrasyon ile ilgili sorunları yaşlarına göre önemli farklılıklar göstermektedir.

18 yaşındaki öğrencilerin okuldaki çalışma ortamından kaynaklanan sorunlarının 15 ve 17 yaşındaki öğrencilere göre, 16 yaşındaki öğrencilerin okuldaki çalışma ortamından kaynaklanan sorunlarının ise 15 yaşındaki öğrencilere göre önemli ölçüde yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

16 ve 17 ve 18 yaşındaki öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları fiziksel sorunlarının 14 yaşındaki öğrencilere göre ve ayrıca 17 yaşındaki öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları fiziksel sorunlarının 15 yaşındaki öğrencilere göre önemli ölçüde yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

16, 17 ve 18 yaşındaki öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları konsantrasyon ile ilgili sorunları 14 yaşındaki öğrencilere göre ayrıca 17 yaşındaki öğrencilerin konsantrasyon ile ilgili sorunları 15 yaşındaki öğrencilere göre önemli ölçüde yüksektir.

4. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlarına okumakta oldukları okul açısından bakıldığında, Ümran Baradan AGSL'sindeki öğrenciler, Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar Envanteri'nin kapsadığı ölçeklerin tümünden Işıl Saygın AGSL'sindeki öğrencilere göre yüksek puanlar almışlardır. İki okuldaki öğrencilerin aldıkları puanlar birbirine çok yakın olmasına rağmen Ümran Baradan AGSL'sindeki öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde Işıl Saygın AGSL'sindeki öğrencilere oranla sorunları daha yoğun olarak yaşadıkları görülmektedir.

Öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları okuldaki çalışma ortamından kaynaklanan sorunlarının, onların okumakta oldukları okula göre önemli farklılıklar gösterdiği saptanmıştır. Bulgulara göre Ümran Baradan AGSL'sindeki öğrencilerin okuldaki çalışma ortamından kaynaklanan sorunlarının, Işıl Saygın AGSL'sine göre önemli derecede yüksek olduğu görülmektedir. Bu sorunların nedeni Ümran Baradan AGSL'sinin fiziksel ortamındaki yetersizlikler, okulun şehir merkezine uzak olmasından dolayı oluşan ulaşım sorunları, sosyal ve kültürel bağlantılarının Işıl Saygın AGSL'sine göre yetersiz olması olarak düşünülebilir.

5. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar okumakta oldukları sınıf açısından incelendiğinde, 10. (lise 2.) sınıfta okumakta olan öğrencilerin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar Envanteri'nin kapsadığı ölçeklerin tümünden diğer sınıflarda okumakta olan öğrencilere oranla daha yüksek puanlar aldıkları ortaya çıkmıştır. Bu sonuca göre 10. sınıf öğrencileri çalgı çalışma sürecinde diğer sınıfta okumakta olan öğrencilere oranla sorunları daha yoğun olarak yaşamaktadırlar.

Öğrencilerin çalgı öğretmenlerinden ve konsantrasyon ile ilgili sorunları onların okumakta oldukları sınıflara göre önemli farklılıklar göstermektedir.

Bulgulara göre 9. ve 10. sınıftaki öğrencilerin ve 10. ve 11. sınıftaki öğrencilerin çalgı öğretmenlerinden kaynaklanan sorunları önemli farklılıklar göstermektedir. 10. sınıfta okuyan öğrencilerin çalgı öğretmenlerinden kaynaklanan sorunları 9. ve 11. sınıftaki öğrencilere göre yüksektir.

Hazırlık ve 10. sınıf öğrencilerinin konsantrasyon ile ilgili sorunları önemli farklılıklar göstermektedir. 10. sınıf öğrencilerinin konsantrasyon ile ilgili sorunları hazırlık sınıfı öğrencilerine önemli ölçüde yüksek olarak bulunmuştur.

6. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunları onların çalmakta oldukları çalgı açısından

incelendiğinde gitar çalan öğrencilerin çalgı öğretmenlerinden kaynaklanan sorunlarının, ud-bağlama-kanun çalan öğrencilerin okuldaki çalışma ortamından kaynaklanan ve fiziksel sorunlarının, keman öğrencilerinin bilgi ve beceri eksikliğinden kaynaklanan sorunlarının ve flüt öğrencilerinin konsantrasyon ile ilgili sorunlarının en yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Viyola öğrencilerinin, çalgı öğretmenlerinden, okuldaki çalışma ortamından, bilgi ve beceri eksikliğinden kaynaklanan ve konsantrasyon ile ilgili sorunlarının en düşük düzeyde olduğu gözlenmiştir. Viyola öğrencileri envanterdeki dört ölçekten en düşük puanları alarak çalgı grupları içinde çalgı çalışma sürecinde en az sorun yaşayan öğrenciler olarak belirlenmiştir. Flüt öğrencileri, çalgı çalışma sürecinde fiziksel sorunları en az yaşayan öğrencilerdir.

Öğrencilerin çalgı öğretmenlerinden kaynaklanan sorunları, onların çalmakta oldukları çalgıya göre önemli farklılıklar göstermektedir.

Anadal çalgıları keman ve ud-bağlama-kanun olan öğrencilerin çalgı öğretmenlerinden kaynaklanan sorunları anadal çalgıları viyola olan öğrencilere göre önemli farklılıklar göstermektedir.

7. İzmir’de bulunan AGSL’leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunları onların anadal çalgı öğretmenlerinin cinsiyeti açısından incelendiğinde anadal çalgı öğretmenlerinin cinsiyeti erkek olan öğrencilerin çalgı öğretmenlerinden, bilgi ve beceri eksikliklerinden fiziksel ve konsantrasyon sorunlarının, anadal çalgı öğretmenlerinin cinsiyeti kadın olan öğrencilere göre yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları bilgi ve beceri eksikliklerinden kaynaklanan sorunları, onların anadal çalgı öğretmenlerinin cinsiyetine göre önemli farklılıklar göstermektedir. Anadal çalgı öğretmenin cinsiyeti erkek olan öğrencilerin bilgi ve beceri eksikliğinden kaynaklanan sorunları daha yoğun olarak yaşadığı görülmektedir

8. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar onların ailelerinin aylık ortalama gelir düzeyine göre önemli farklılıklar göstermemektedir.

9. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunları onların anne ve baba öğrenim durumları açısından incelendiğinde anne öğrenim durumu yüksek lisans olan öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaşılan sorunlar envanterinin kapsadığı bütün ölçeklerden en yüksek puanı aldıkları görülmektedir. Bu sonuca göre anne öğrenim durumu yüksek lisans olan öğrenciler çalgı çalışma sürecinde en çok sorunla karşılaşan öğrencilerdir. Anne öğrenim durumu ortaokul olan öğrencilerin fiziksel, bilgi-beceri eksikliği, okuldaki çalışma ortamı ve konsantrasyon ile ilgili sorunlarının, anne öğrenim durumu ilkokul olan öğrencilerin ise çalgı öğretmenlerinden kaynaklanan sorunlarının en düşük seviyede olduğu bulunmuştur.

Baba öğrenim durumu yüksek lisans olan öğrencilerin çalgı öğretmenlerinden ve okuldaki çalışma ortamından kaynaklanan sorunları, baba öğrenim durumu ilkokul olan öğrencilerin ise konsantrasyon ile ilgili sorunları en yüksek düzeyde bulunmuştur.

Öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar onların anne-baba öğrenim durumlarına göre önemli farklılık göstermemektedir.

10. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar, ailelerinde müzikle uğraşan başka birey olup olmama durumu açısından incelendiğinde ailelerinde müzisyen olmayan öğrencilerin puan ortalaması, Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar, Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Fiziksel Sorunlar, Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılan Bilgi Ve Beceri Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar, Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar Ölçeklerinde, daha yüksek olarak bulunmuştur. Ailelerinde müzikle uğraşan birey olmayan öğrencilerin ailelerinde müzikle uğraşan

birey olan öğrencilere oranla sorunları daha yoğun yaşadıkları anlaşılmaktadır. Çalgı çalışma sürecinde okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Ölçeği'nde ise ailesinde müzikle uğraşan birey olan öğrenciler olmayanlara göre daha yüksek puan almışlardır. Ailesinde müzikle uğraşan birey olan öğrencilerin okuldaki çalışma ortamı ile ilgili olarak diğer gruba oranla daha çok sorun yaşadıkları anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar onların ailelerinde müzikle uğraşan başka bir birey olup olmama durumuna göre önemli farklılık göstermemektedir.

11. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunları onların AGSL'sine girmeden önce çalgı eğitimi alıp almama durumu açısından incelendiğinde AGSL'sine girmeden önce çalgı eğitimi alan öğrenciler, Çalgı Öğretmeninden Kaynaklanan ve Okuldaki Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Ölçekleri'nden diğer gruba oranla daha yüksek puan almışlardır. Bu sonuç, çalgı eğitimi alan öğrencilerin almayanlara göre çalgı öğretmenlerinden ve okuldaki çalışma ortamından daha çok sorun yaşadıklarını göstermektedir.

AGSL'sine girmeden önce çalgı eğitimi almayan öğrencilerin ise çalgı eğitiminde karşılaşılan Fiziksel, Bilgi - Beceri Eksikliğinden ve Konsantrasyon İle İlgili Sorunlar Ölçekleri'ndeki puan ortalamaları çalgı eğitimi alan öğrencilere göre daha yüksek olarak hesaplanmıştır. İki grup arasında puan farkının birbirine çok yakın olduğu görülmekle beraber, AGSL'sine girmeden önce çalgı eğitimi almış olan öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde fiziksel, bilgi-beceri eksikliği ve konsantrasyon konularında daha az sorunla karşılaşmaları AGSL'sine girmeden önce alınan çalgı eğitiminin önemini göstermektedir.

Öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar AGSL'sine girmeden önce çalgı eğitimi alıp-almama durumlarına göre önemli farklılık göstermemektedir.

13. İzmir’de bulunan AGSL’leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları çalgı öğretmenlerinden kaynaklanan sorunları çalgı öğretmenlerinin öğrencilere yönelik olumsuz davranışlarından kaynaklanan sorunlar, okul yönetimi ile ilgili sorunlar, öğretmenlerin akademik yetetsizliklerinden kaynaklanan sorunlar olmak üzere sınıflara ayrılmıştır.

Çalgı öğretmenlerinin öğrencilere yönelik olumsuz davranışlarından kaynaklanan sorunlar ilgisiz davranma, başka öğrencilerle kıyaslama, derste çok konuşma, anlayışsız olma, surat asma, desteklememe, gereksiz bağırma, hep aynı bilgileri anlatma, küçümseme, kişisel problemlerle ilgilenmeme ve motive etmeme olarak bulunmuştur. Çalgı öğretmenlerinin öğrencilere yönelik olumsuz davranışlarından kaynaklanan sorunlar öğrencilerin özellikle çalgı derslerinde karşılaştıkları sorunlar olarak kendini göstermektedir. Öğretmenlerin öğrencilere karşı olan olumsuz davranışları onların kişisel özelliklerinden kaynaklanabileceği gibi, gün içindeki psikolojik durumlarına ve/veya karşısındaki öğrenciye göre değişebilmektedir.

Çalgı öğretmeni çalgı eğitiminin niteliğini belirleyen en önemli yapı-taşıdır. Öğrencinin bireysel olarak yeteneği, zekası, çalışma disiplini, çalgıya yönelik tutumu gibi bireysel özellikleri oldukça önemli olmakla birlikte, nitelikli bir çalgı eğitimcisi olmadan sağlıklı bir çalgı eğitiminin gerçekleşmesi oldukça güç görünmektedir.

Çalgı dersi süresinde çalgı öğretmenin öğrenciye karşı olan olumsuz tutum ve davranışları çalgı dersini bütünüyle etkileyen bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Her öğrenci farklı yapıya sahiptir. Bazı öğrenciler olumsuz davranışlardan etkilenmez ve çalgısını çalışmaya karşı olan isteği artarken, kimi öğrenci bu tip davranışlar karşısında kendine olan güvenini yitirmekte, çalgı öğretmenine, çalgısına, çalgı dersine ve okuluna karşı bir sevgisizlik ve isteksizlik beslemektedir. Bu durum başarısını büyük ölçüde etkilemektedir.

Galamian’a göre çalgı öğretmeni aynı zamanda iyi bir psikolog olmalıdır. Katı kurallarla yapılan eğitim yanlış bir eğitimidir. İşini ciddiye alan bir öğretmen her

öğrencide tümüyle yeni ve şekillendirilmesi gereken bir durumla karşı karşıya olduğunu bilmelidir (Galaman, 1999: 28).

Öğrencilerin yönetim ile ilgili sorunlarının her sene aynı öğretmenle çalışamama ve çalgı öğretmenlerinin sayıca yetersiz oluşu şeklinde olduğu gözlenmektedir.

Öğrencilerin her sene aynı öğretmenle çalışamamaları AGSL'lerindeki eğitim sisteminin henüz olgunlaşmadığının bir göstergesidir. Çalgı öğretmenlerinin sayıca yetersiz oluşundan kaynaklanan bu sorunda, kadrolu öğretmen yetersizliğinden dolayı okullar, ücretli öğretmenle çalışma yoluna gitmektedirler. Ücretli öğretmen, belirli bir kadrosu olmadığı için girdiği ders saati kadar ücret alan öğretmendir. Ücretli öğretmenin her sene devam etme zorunluluğu yoktur. Okul yönetimi, öğretmen açığını ücretli öğretmenlerle kapatmakla beraber diğer okullardan görevlendirme yoluyla atanan öğretmenlerle çalışma yoluna gidebilmektedir. Bu ve bunun gibi nedenlerden dolayı öğrenciler her sene farklı öğretmenle çalışmakta ve bunun getirdiği sorunları yaşamaktadırlar.

Çalgı öğretmenin akademik yetersizliğinden kaynaklanan sorunlar ise müzikal anlamda bir gelişim çabası içinde olmama ve çalgı ve müzik konusunda yeterli bilgiye sahip olmama şeklinde bulunmuştur.

Öğrencilerin karşılaştığı bir başka sorun ise değişik çalgı öğretmenlerinin tekniklerinin birbirine uymayışı şeklindedir. Ülkemizde çalgı eğitimciliği üzerine eğitim yapma olanağının bulunmayışı ve ülkede belli bir çalgı ekolünün oluşmamış olması bunun nedenleri arasında gösterilebilir. Çalgı ekolü, terim olarak bir çalgının çalınmasında ve öğretilmesinde kullanılan özgün yol ve yöntem anlamına gelmektedir (Aydar, 2002; 1). Çalgı öğretmenleri kendi öğretmenlerinden gördükleri kadarıyla eğitim vermekte, çalgı eğitimi bir usta çırak ilişkisi şeklinde yürütülmektedir.

Aydar (2002) ülkemiz müzik eğitiminde ihmal edilmiş konulardan birinin çalgı eğiticiliği eğitimi olduğundan bahsederek çalgı eğitimi veren kişilerin de bu eğitimi verebilmek için belirli eğitimden geçmesi gerektiğinin altını çizmiştir. Aydar'a göre ülkemizde çalgı eğitimi yaşlara ya da hedeflere göre ayrılmadığı gibi, çalgı eğitimi de hiç bir kategoriye ayrılmamaktadır (başlangıç eğitimi, orta ve üst düzey eğitim, hızlı çalgı eğitimi, özel yetenekli çocuk eğitimi, kitlesel çalgı eğitimi vb.). Eğitici olmak isteyenler bu konuya ancak yüksek lisans veya sanatta yeterlik aşamasında eğilebilmektedirler (Aydar, 2002; 4).

14. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları okuldaki çalışma ortamından kaynaklanan sorunları, çalgı çalışma odalarından kaynaklanan sorunlar, okulda çalgı çalışmaya ayrılan sürenin yetersizliğinden kaynaklanan sorunlar, diğer öğrencilerden kaynaklanan sorunlar olarak sınıflandırılmıştır.

Çalgı çalışma odalarından kaynaklanan sorunlar, çalgı çalışma odalarının kış mevsiminde soğuk olması, sayıca yetersiz, küçük ve havasız olması, ses geçirmesi şeklinde bulunmuştur. Çalışma ortamının çalışmayı önemli ölçüde etkileyen bir etken olduğu bir gerçektir. Öğrencinin çalgısını verimli olarak tam bir konsantrasyonla çalışabilmesi için öncelikle çalgısını çalıştığı ortamın fiziksel özelliklerinin çalgı çalışmaya uygun olması gerekmektedir.

Çalgı çalışma odalarının kış mevsiminde soğuk olması öğrencilerin üşümelerine, küçük olması rahat hareket edememelerine, ses geçirmesi diğer odalardan gelen seslerle dikkatlerinin dağılarak verimli çalışamamalarına, çalgı odalarının sayıca yetersiz oluşu, çalışmak istedikleri zaman çalgılarını çalışamamalarına sebep olabilmektedir. Bu sorunların ortadan kalkması okul idaresine ve okulun maddi olanaklarına bağlı olmaktadır. Yetkili kişilerin gereken önlemleri alarak bu sorunlara çözüm bulması gerekmektedir.

Okulda çalışmaya ayrılan sürenin yetersizliğinden kaynaklanan sorunlar ise diğer derslerin yoğun olmasından dolayı çalışamama ve çalgı dersi saatlerinin yetersiz oluşu gibi sorunlardır.

AGSL'lerinin ders programları sadece sanat derslerini kapsamakla kalmamakta, öğrencilerin öğrenmesi gereken oldukça yüklü bir kültür dersi programı bulunmaktadır. AGSL'sinde okuyan öğrenciler İngilizce hazırlık sınıfından sonra matematik, kimya, fizik, biyoloji, edebiyat, tarih, coğrafya gibi kültür derslerini okumaktadırlar. Okulların müfredatları bunu gerektirmektedir. Öğrenciler mezun oldukları zaman ÖSS sınavından yeterli puanı almakla yükümlüdürler. Bu ders yükü altındaki öğrenciden çalgısını her gün düzenli olarak aksatmadan çalışmasını istemek zor görünmekle birlikte öğrencinin özverisi, kişisel disiplini, çalgıya karşı tutumu, bilinçli yapısı, çalışma ve hedeflerine doğru ilerlemesinde belirleyici etkenler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Diğer öğrencilerden kaynaklanan sorunlar ise, diğer öğrencilerin çalışma sırasında çalgısını çalışmakta olan öğrenciyi rahatsız etmeleri ve teknikle ilgili olumsuz sözleri şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Bireysel çalışma sırasında diğer öğrencilerin çalışmakta olan öğrenciyi rahatsız ederek çalışmasını engellediği görülmektedir. Bazı öğrencilerin diğer öğrencinin çalışmasına gereken saygıyı ve önemi göstermediği anlaşılmaktadır. Öğrencilerin bireysel çalışmanın önemi konusunda yeterince bilinçlendirilmedikleri açıktır. Bununla birlikte öğrencilerin birbirlerinin teknik ve yorumları konusunda olumsuz yorumları öğrencinin çalışmaya karşı olan isteğini olumsuz yönde etkileyen bir başka etkidir.

15. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları fiziksel sorunlar, ağrı, kasılma, sıkma ve uyuşma türünde sorunlar olarak incelenmiştir.

Çalgı çalışma sürecinde öğrencilerin % 54'ü ağrı, %55'i kasılma, %25'i sıkma ve %12'si uyuşma türünde fiziksel rahatsızlıklarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Araştırma bulgularından öğrencilerin fiziksel sorunları oldukça yoğun olarak

yaşadıkları anlaşılmaktadır. Öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde fiziksel sorunlarla bu denli yoğun olarak karşılaşmaları oldukça büyük bir sorun olarak kendini göstermektedir. Çalışma sürecinde ağrı ve kasılma türünde sorunlarla karşılaşan öğrenci, çalışma sırasında ya da çalışma bittikten sonra ciddi fiziksel rahatsızlıklarla karşılaşabilir, çalgıya veya çalgı çalışmaya karşı bir isteksizlik duyabilir.

16. İzmir’de bulunan AGSL’leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları fiziksel sorunların vücutlarının hangi bölgesinde yoğun olarak yaşandığı incelenmiştir.

Bulgulara göre öğrencilerin özellikle sırt bölgesi (%44) , boyun bölgesi (%37) ve sol el parmaklarında (%35) sorun yaşadıkları görülmektedir. Ayrıca sol omuz (%29) ve sol kol (%28) bölgesinde de sorunlar vücudun diğer bölümlerine oranla daha yoğun olarak yaşanmaktadır.

Sırt ve boyun bölgesindeki sorunların öğrencilerin çalgılarını çalışırken yanlış duruşa ve/veya tutuşa sahip olmalarından kaynaklandığı söylenebilir. Öğrencilerin sol omuz, sol kol ve sol el parmaklarında sorun yaşamaları ise öğrencilerin çalgı çalışırken vücutlarının bu tarafını yoğun olarak kasma ve/veya sıkmalarından kaynaklanışı olabilir.

Öğrencilerin sağ kol, sağ omuz, sağ el ve sağ el parmaklarda diğer bölgelere oranla daha az sorunla karşılaşmaları, öğrencilerin çalışma sırasında vücutlarının bu bölgelerini daha az sıkmaları, kasmaları ya da bu bölgedeki tekniklerinin daha iyi olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Çalgı çalışma sürecinde fiziksel hiçbir sorunla karşılaşmadığını belirten öğrencilerin oranı %11’dir. Bu da araştırmanın bir başka önemli bulgusu olarak kendini göstermektedir. Fiziksel sorun yaşamayan öğrenci sayısının bu denli düşük olması, öğrencilerin çalışma sürecindeki teknik yetersizlik ve bilinçsiz çalışma alışkanlıklarının bir göstergesi olarak kendini göstermektedir

17. İzmir’de bulunan AGSL’leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları fiziksel sorunların nedenleri, teknik yetersizlikten kaynaklanan sorunlar, öğrencinin psikolojik durumundan kaynaklanan sorunlar, bilinçli çalışmamaktan ve çalgıdan kaynaklanan sorunlar olarak saptanmıştır.

Teknik yetersizlikten kaynaklanan sorunlar, çalgıyı yanlış tutma, duruş bozukluğu, gerekli egzersizleri yapmama, verimli çalışma konusunda bilgi sahibi olmama gibi sorunlar olarak ortaya çıkmıştır. Çalgısını yanlış tutan ve duruş bozukluğu olan öğrenci, bu doğal olmayan hareketlerden dolayı bir süre sonra vücudunun belli bölgelerinde ağrılar hissetmeye başlar, bu ağrılardan dolayı çalgısını çalmakta zorlanır.

Öğrencinin psikolojik durumundan kaynaklanan sorunlar, çalgı çalışırken kendini kasma, heyecan, çalamama korkusundan doğan gerginlik, kasları germe, stres, tedirginlik ve kendini rahat hissetmeme gibi sorunlardır. Öğrencilerin çalgılarını çalışırken kendilerini kasmaları, heyecan, stres ve çalamama düşüncesinin verdiği gerginliği yaşamaları, onların psikolojik durumlarının fiziksel sorunlarını nedeni etkilediğini göstermektedir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu çalgılarını çalışırken kaslarını germekte bu da bir süre sonra başlayan ağrı, kasılma ve kramplar olarak kendini göstermekte, bu durumu deneyimleyen öğrenci ise kendisini sıkmadan çalışmanın yollarını aramaktansa çalışmayı bırakma ve çalgı çalışmaktan soğuma yoluna gitmektedir. Öğrencilerin çalışma esnasında kendilerini bu denli sıkılmalarının nedeni onlara verilen yoğun ödev, kendilerinden beklenen yüksek performans ve teknik yetersizliklerine rağmen seviyelerinin oldukça üzerinde parçalar çalmak zorunda kalmaları olabilir.

Bilinçli çalışmamaktan kaynaklanan sorunlar, yeterli ve bilinçli çalışmama, uzun süre ancak verimsiz çalışma, düzensiz çalışma, yeterince dinlenmeme, spor yapmama, bedenini yumuşatmadan çalışmadır.

Öğrencilerin karşılaştıkları fiziksel sorunların nedenleri yeterli, bilinçli ve düzenli çalışma alışkanlıklarına sahip olmamalarıdır. Bir çalgıyı öğrenebilmek için

düzenli çalışmak, çalışırken belli bir hedef doğrultusunda ilerlemek önem taşımaktadır. Çalgı eğitiminde öğrenciye düzenli ve disiplinli bir çalışma alışkanlığının kazandırılması eğitimin istenilen amaca ulaşması açısından eğitimciler açısından zorunlu görünmektedir.

Galamian'a göre çalışma süresi iyi kullanılmalı ve günlük alışkanlık durumuna getirilmelidir. Hergün düzenli bir çalışma alışkanlığı çok yoğun da olsa, kesintili, düzensiz aralıklarla yapılan programsız bir çalışmadan daha yararlı olur (Galamian, 2002a: 42)

Çalgıdan kaynaklanan sorunlar ise çalgının çok büyük olması ve ağır olması şeklindedir. Öğrencilerin fiziksel yapılarının çalmakta oldukları çalgıya uygun olmaması fiziksel sorunlarla karşılaşmalarının bir başka nedenidir. Öğrencinin herhangi bir çalgıya karşı tutumu oldukça olumlu olabilir. Bu çalgı onun fiziksel yapısına (parmakları, dudakları, elleri) uygun değilse bu ilerde onun bir takım sorunlarla karşılaşmasına sebep olabilmektedir. Bu bağlamda çalgı eğitiminin başında öğrenci için kendi fiziksel yapısına uygun onu zorlamayacak çalgıyı seçmek fiziksel sorunlarla karşılaşmaması açısından yararlı olacaktır

18. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları bilgi eksikliği sorunları teknik bilgi yetersizliği, çalışma konusunda yeterli bilgiye sahip olmama ve nota bilgisi eksikliği olarak bulunmuştur.

Öğrencilerin beceri eksikliğinden kaynaklanan sorunları ise deşifre güçlüğü, ezberlemekte zorlanma, çalışırken tempoyu koruyamama, metronoma uyamama ve parmak çabukluğu eksikliği olarak bulunmuştur. Bu sorunların kaynağı, öğrencinin aldığı eğitimle doğrudan ilişkili olabileceği gibi öğrencinin kişisel özelliklerine göre de değişebilmektedir.

19. İzmir'de bulunan AGSL'leri Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkların konsantrasyon sorunları, öğrenciden kaynaklanan konsantrasyon sorunları, çalışırken başarılı olamamaktan kaynaklanan konsantrasyon

sorunları ve dış etkenlerden kaynaklanan konsantrasyon sorunları olmak üzere başlıklar altında incelenmiştir.

Öğrenciden kaynaklanan konsantrasyon sorunları, dikkat dağınıklığı, ilgiyi çalgı üzerinde toplayamama, çalarken başka konular düşünme, heyecanlanma nedeniyle dikkati toplayamama, kişisel bir problemi olduğunda çalışamama, yapamama korkusu, öğretmensiz çalışırken verimli olamama ve sabırsızlık gibi sorunlar olarak bulunmuştur.

AGSL'deki öğrenciler ergenlik döneminde çalgıya başlamakta ve çalışmalarını sürdürmektedirler (14-18 yaş). Bu yaşlar dikkat dağınıklığının yoğun olarak yaşandığı dönem olarak kendini göstermektedir. Bu bağlamda çalgı çalışmak gibi yoğun dikkat ve konsantrasyon gerektiren bir süreç için öğrenciler bu konuda yetersiz kalabilmektedirler.

Çalışırken başarılı olamamaktan kaynaklanan konsantrasyon sorunları, çalışırken istenilen sesi veremeyince sinirlenme, bir parçayı çalamayınca sinirlenme, yapılan bir hatada kendine olan güveni kaybetme, yapamadığı zaman vazgeçme gibi sorunlardır.

Dış etkenlerden kaynaklanan konsantrasyon sorunları ise çalışma sırasında dışarıdan gelen gürültüler, çalışırken odaya başka birinin girmesi, yan odalardan gelen seslerdir.

Öneriler

Yukarıda yer alan sonuçlardan yola çıkılarak çalgı eğitimcileri, program geliştiriciler, AGSL'leri yönetici ve çalgı öğretmenleri, müzik öğretmenleri yetiştiren kurumlar ve bu alanda çalışmakta olan araştırmacılar için şunlar önerilebilir.

Genel Öneriler

1. Problem durumunda da ortaya konduğu gibi müzik ve çalgı eğitimi küçük yaşta başlamalıdır. AGSL'lerindeki öğrenciler çalgı eğitimi için geç sayılabilecek bir yaşta çalgı eğitimlerine başlamaktadırlar. Erken yaşta çalgı eğitimine başlayan öğrencilerin algılama ve taklit yetenekleri daha güçlü, kas yapıları çalgı eğitimine daha uygundur. Bu bağlamda AGSL'lerindeki müzik ve çalgı eğitimine daha erken yaşlarda başlanması için düzenlemeler yapılmalıdır.

2. AGSL'lerindeki çalgı ve müzik dersi programları, ulaşılmak istenen hedefler doğrultusunda yeniden gözden geçirilerek gerekli düzeltme ve düzenlemeler yapılmalıdır.

3. AGSL'lerindeki eğitim kadrosunun ve çalgı eğitiminin kalitesinin artırılması için nitelikli eğitimciler ile çalışılmaya önem verilmelidir.

4. Çalgı öğretmeni kaynağı sadece Eğitim Fakülteleri ile sınırlandırılmamalıdır. Kaynağın çoğaltılmasına çaba gösterilmelidir.

5. Çalgı öğretmeni yetiştiren kurumlarda (Eğitim Fakülteleri VE Devlet Konservatuvarları) çalgı eğitimi eğitimciliğine yönelik dersler konulmalıdır.

6. 12 yıllık zorunlu eğitim gerçekleştiğinde ülkemizde orta eğitim düzeyinde çalgı eğitimi verecek tek okul AGSL'leri olacaktır. Bu açılarından önemi daha da artacak AGSL'lerindeki öğrenciler çalgı eğitimleri sırasında yetenek ve ilgileri

doğrultusunda müzik eğitimcisi ya da performans sanatçısı olarak biraşlara ayrılarak yetiştirilmelidirler.

7. AGSL'lerindeki öğrencilerin değişik öğretmenlerle çalışarak çalgı eğitimi ile ilgili farklı fikirler, bilgiler ve teknikler öğrenmeleri açısından yararlı olan workshop, seminer ve kursların daha düzenli ve etkili bir biçimde yapılmasına önem verilmelidir.

AGSL'lerindeki Çalgı Öğretmenlerine Yönelik Öneriler

1. AGSL'lerine öğretmen atamak için açılan merkezi sınavı kazanan öğretmenlerin 3 senelik öğretmenlik zorunluluğunun kaldırılması, bu okullardaki çalgı eğitiminin kalitesinin yükseltilmesi açısından yararlı olacaktır.

2. AGSL'lerindeki çalgı öğretmenlerinin yeni öğretim tekniklerinden haberdar olmaları, bilgi ve pratiklerinin artırılması gibi nedenlerle hizmetiçi eğitim çalışmalarına önem verilmelidir.

3. AGSL'lerindeki çalgı öğretmenlerinin sayıları ihtiyacı karşılamayacak oranda ise takviye edilmelidir.

4. AGSL'lerindeki çalgı öğretmenleri gelişen teknolojinin gerisinde kalmamalı, mesleği ile ilgili yayınları, konserleri, verilen seminerleri takip edebilmelidir. Bu gereksinimlerin karşılanabilmesi amacıyla AGSL'lerindeki çalgı öğretmenlerinin ücretleri iyileştirilmelidir.

5. AGSL'lerindeki çalgı öğretmenleri, daha önceden aldığı eğitiminin boyutu ne olursa olsun devamlı olarak kendini çalgısında, müzikte ve eğitimcilikte geliştirme çabası içinde olmalıdır. Her öğrettiği konudan sonra kendisine "bu konuyu bir dahaki sefere daha iyi nasıl anlatabilirim?" sorusunu sorarak bir öz gelişim çabası içine girmelidir.

6. AGSL'lerindeki çalgı öğretmenleri, öğrenciler için çalgı derslerini ilginç ve çekici hale getirerek sevdirmeli, öğrencilerin çalgıya ve çalgı dersine karşı olumlu tutumlar geliştirmelerini sağlamalıdır.

7. AGSL'lerindeki çalgı öğretmenleri, çalgı eğitimi için büyük önemi bulunan çalgıyı düzenli ve disiplinli çalışma alışkanlığını öğrencilere kazandırmalıdır.

Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaşılan Fiziksel Sorunların Çözümüne Yönelik Öneriler

1. Çalgı eğitiminin başlangıcında öğrenci için kendi fiziksel yapısına uygun onu zorlamayacak çalgıyı seçmek, çalgı çalışma sürecinde fiziksel sorunlarla karşılaşmaması açısından yararlı olacaktır.

2. Çalgı eğitimi sırasında öğrenci,

- Doğru duruş,
- Kasların sıkmadan kullanımı,
- Vücudunun ve eklem yerlerinin doğallığı ve rahatlığı,
- Hiçbir hareketi zorlanarak yapmaması konusunda bilgilendirilmelidir.

Öğrenci çalgısını bu bilinçle çalışmalı, çalgı eğitiminde bu konunun üzerinde önem ve öncelikle durulmalıdır.

3. Çalgı eğitimlerinde öğrenciler, teknikleri sağlam bir temel üzerine oturtulmadan yüksek seviyeli eserler çalmaya teşvik edilmemelidirler.

Okulların Fiziksel Ortamının İyileştirilmesine Yönelik Öneriler

1. AGSL'lerinin fiziki şartları çağdaş eğitim verilebilecek mekanlar olarak tasarlanmalı, ses ve ısı yalıtımı gibi sorunlar okulun yapım aşamasında çözülmeli, bu açılardan yetersiz olan okulların fiziki şartları iyileştirilmelidir.

2. AGSL'lerinin şehrin sosyal ve kültürel hareketliliğinden uzak ve ulaşımı güç yerleşim birimlerinde açılmamasına özen gösterilmelidir.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Çalgı eğitimi ile ilgili araştırmalar sürdürülmeli ve aşağıdaki ve benzer sorulara yanıtlar aranmalıdır.

- Çalgı eğitiminde çalgı öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
- Çalgı eğitiminde çalgı öğretmenlerinin ihtiyaç ve beklentileri nelerdir?

2. AGSL'leri müzik bölümleri ile ilgili araştırmalar sürdürülmeli ve aşağıdaki ve benzer sorulara yanıtlar aranmalıdır.

- AGSL'lerindeki öğrencilerin çalmakta oldukları çalgıya ve çalgı derslerine yönelik tutumları nelerdir?
- AGSL'lerindeki çalgı öğretmenleri ve yöneticilerinin ihtiyaç ve beklentileri nelerdir?

KAYNAKÇA

- AYDAR, S. Çetin (2002). “Evrensel Viyola Eğitiminin Türkiye Boyutu İçinde Ulusal Ekol Yaratma Araştırması” Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- BİLEN, Sermin (1995). “İşbirlikli Öğrenmenin Müzik Öğretimi ve Güdüsel Süreçler Üzerindeki Etkileri” Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- BORDO, Victor (1994). “Making Scales Mandotory” **The Insrumentalist**, Vol:49, Sayı:1, Illinois: Instrumentalist Company, [50-52]
- BYO, James (1990). “Teach Your Instrumental Students to Listen” **Music Educators Journal**, Vol:77, Sayı:4, Reston: The National Association for Music Education, [43-47]
- CAVNER, Delta; GOULD, Elizabeth (2003). “Whole language and music-listening instruction:part 2 of 2” **Music Educators Journal**, Vol:89, Sayı:5, Reston: The National Association for Music Education, [19-25]
- FLOHR, John W., MILLER, Daniel C., DEBEUS, Roger (2000). “EEG Studies With Young Children” **Music Educators Journal**, Vol:87, Sayı:2, Reston:The National Association for Music Education, [28-32]
- FOX, Donna B. (2000). “Music And The Babies Brain Early Experiences” **Music Educators Journal**, Vol:87, Sayı:2, Reston:The National Association for Music Education, [28-32]
- GALAMIAN, Ivan (1999). “Öğreticilere Birkaç Söz”, Çev: Hazar Alapınar, **Orkestra Dergisi**, Sayı:306, Yayın Yeri: İstanbul [28-32]

- GALAMIAN, Ivan (2002a). "Çalışma Üstüne", Çev: Hazar Alapınar, **Orkestra Dergisi**, Sayı:333, Yayın Yeri: İstanbul [40-53]
- GALAMIAN, Ivan (2002b). "Teknik ve Yorum", Çev: Hazar Alapınar, **Orkestra Dergisi**, Sayı:337, Yayın Yeri: İstanbul [22-31]
- GRAHAM, David (1998). "Teaching for Creativity in Music Performance" **Music Educators Journal**, Vol:84, Sayı:5, Reston: The National Association for Music Education, [24-28]
- GRIES, Peter (1994). "Teaching Musicality Through Rhythm" **The Instrumentalist**, Vol:49, Sayı:1, Illinois: Instrumentalist Company, [25-30]
- HALLAM, Susan (2001a). "Learning in Music", **Issues in Music Teaching**, Florence:Routledge, [61-75]
- HALLAM, Susan (2001b). "The Development of Expertise In Young Musicians: Strategy Use, Knowledge Acquisition and Individual Diversity" **Music Education Research**, Vol:3, No:1, Carfax Publishing, [7-23]
- HAYKIR, Mustafa (2003). "Anadolu Güzel Sanatlar Liselerindeki Öğrencilerin Sorunları Sorunların Sanat Eğitimine Etkisi ve Öğrencilerin Beklentileri" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- HODGES, Donald A. (2000). "Implication Of Music and Brain Research", **Music Educators Journal**, Vol:87, Sayı:2, Reston: The National Association for Music Education, [17-22]
- JORGENSEN, Harald (2002). "Instrumental Performance Expertise and Amount of Practise Among Instrumental Students In a Conservatoire" **Music Education Research**, Vol:4, No:1, Carfax Publishing, [155-167]

KARASAR, Niyazi (2002). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım Ltd. Şti.

LEHMAN, Paul R. (2002). "A Personal Perspective", **Music Educators Journal**, Vol:88, Sayı:5, Reston: The National Association for Music Education.

LEHR, Marjorie (1998). "Brain Building Subject", **Teaching Music**, Vol:6, Sayı:3, Reston: The National Association for Music Education, [40-42]

LEVINOWITZ, Lili M. (1999). "The Importance of Music in Early Childhood" **Music Educators Journal**, Vol:86, Sayı:1, Reston: The National Association for Music Education, [17-18]

NIELSEN, Siw (2001). "Self-regulating Learning Strategies in Instrumental Music Practise" **Music Education Research**, Vol:3, No:2, Carfax Publishing, [155-167]

PITTS, Stephanie; DAVIDSON, Jane (2000). "Developing Effective Practise Strategies: Case Studies of Three Young Instrumentalists" **Music Education Research**, Vol:2, No:1, Carfax Publishing, [45-56]

RIFE, Nora A., SHNEK, Zachary M., LAUBY, Jennifer L., LAPIDUS, Leah, B. (2001). "Children's Satisfaction With Private Music Lessons", **Journal of Research in Music Education**, Vol:49, Sayı:1, Reston: The National Association for Music Education.

RIVIERE, Janine (1996). "Singing Strings", **Teaching Music**, Vol:3, Sayı:6, Reston: The National Association for Music Education, [36-38]

ROBINSON, Mitchell (1996). "To Sing Or Not To Sing In Instrumental Class" **Music Educators Journal**, Vol:83, Sayı:1, Reston: The National Association for Music Education, [17-21]

- SCHLEUTER, Stanley (1997). **A Sound Approach To Teaching Instrumentalists**, New York: Schirmer Books.
- SCOTT-Kasner, C. (1999). "Developing Teachers for Early Childhood Programs" **Music Educators Journal**, Vol:86, Sayı:1, Reston: The National Association for Music Education, [19-25]
- SIMS, Wendy L. (1990). "Sound Approaches To Elementary Music Listening" **Music Educators Journal**, Vol:77, Sayı:4, Reston: The National Association for Music Education, [38-42]
- SMITH, Jean (1994). "Calisthenics for String Players" **The Instrumentalist**, Vol:49, Sayı:1, Illinois:Instrumentalist Company, [54-56]
- TAŞPINAR, Mehmet (1994). "**Türkiye'de Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinden Beklentiler ve Gelişmeler**" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir
- TAVŞANCIL, Ezel (2002). **Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi**, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım Ltd. Şti.
- TÜRNÜKLÜ, Abbas (2000). "Eğitim Bilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Bir Araştırma Tekniği: Görüşme", **Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi**, Sayı:24, Ankara: Pegem Yayınevi, (543-559).
- YANIK, Kimya (2003). "**Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Bünyesinde Bulunan Sanat Eğitimi Danışma ve Program Geliştirme Kurulunun Önemi ve İşlerliği**" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- YILDIRIM, Ali; ŞİMŞEK, Hasan (2000). **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

İNTERNET KAYNAKÇASI

<http://www.holmusic.topcities.com> (Son Ulaşım 23 Mart 2004)

<http://www.littlefolksmusic.com> (Son Ulaşım: 27 Mart 2004).

LYNE, Jenifer Kay (1991). **Beginning String Class Instruction: Practice and Theory**, Doctor of Education. <http://wwwlib.umi.com/dissertations/gateway> (Son Ulaşım: 06 Haziran 2004)

<http://www.meb.gov.tr/mevzuat/yedi.htm> (Son Ulaşım 14 Mart 2004).

<http://www.musica.uci.edu> (Son Ulaşım 23 Şubat 2004)

STABLEY, Nola (2000). **The Effects of Involvement In Chamber Music On The Intonation And Attitude Of The 6th and 7th Grade String Orchestra Players**, Doctor of Philosophy. <http://wwwlib.umi.com/dissertations/gateway> (Son Ulaşım: 01 Haziran 2004)

EK-1

ÇALGI ÇALIŞMA SÜRECİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR ENVANTERİ

Değerli Öğrenci,

Bu anket sizin çalgı çalışma sürecinde karşılaştığınız sorunların saptanması amacıyla hazırlanmıştır. Lütfen hiçbir seçeneği boş bırakmayınız.

Bu çalışmada vereceğiniz cevaplar yalnız araştırma amacıyla kullanılacaktır. Bilimsel bir araştırmaya olan katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Sabahat Özmenteş
Dokuz Eylül Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

LÜTFEN ADINIZI BELİRTMEYİN

1. Cinsiyetiniz: Kız ( ) Erkek( )

2. Yaşınız: 14( ) 15( ) 16( ) 17( ) 18( ) 19 ve üstü ( )

3. Okumakta olduğunuz okulun adı:

.....

4. Okumakta olduğunuz sınıf:
Hazırlık ( ) 9 ( ) 10 ( ) 11( )

5. Anadal Çalgınızı işaretleyiniz:

Keman( ) Viyola( ) Viyolonsel( ) Flüt( ) Gitar( ) Diğer( )

6. Anadal çalgı öğretmeninizin cinsiyeti:
Kadın( ) Erkek( )

7. Ailenizin aylık ortalama gelir düzeyi:
500 milyon ve az ( ) 500-1 milyar( ) 1-1.5 milyar( ) 1.5-2 milyar( ) 2 milyar ve üstü( )

8. Annenizin öğrenim durumu:

İlkokul( )
Ortaokul( )
Lise( )
Üniversite( )
Yüksek lisans( )

Babanızın öğrenim durumu:

İlkokul( )
Ortaokul( )
Lise( )
Üniversite( )
Yüksek Lisans( )

9. Ailenizde müzikle uğraşan başka birey var mı?
Evet( ) Hayır( )

10. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesine girmeden önce çalgı eğitimi aldınız mı?
Evet( ) Hayır( )

ÇALGI ÖĞRETMENİNDEN KAYNAKLANAN SORUNLAR

0Aşağıdaki ifadelerden her birini okuduktan sonra bu ifadenin size uygunluk derecesini gösteren sütuna ait olan ve ifadenin hizasında bulunan kutucuğu X ile işaretleyiniz.	Bana tamamen uygun	Bana oldukça uygun	Bana biraz uygun	Bana uygun değil	Bana hiç uygun değil
1. Çalgı öğretmenimi sevmiyorum.					
2. Çalgı öğretmenimden yeterli psikolojik destek alamıyorum.					
3. Çalgı öğretmenimden ders dışında çalgı eğitimim konusunda yeterli yardımı alamıyorum.					
4. Çalgı öğretmenim çalgısında kendini geliştirmek için çaba göstermiyor.					
5. Çalgı öğretmenim başarısız olduğumda sorumluluğu benim üzerime yüklüyor.					
6. Çalgı öğretmenimin ders sırasındaki olumsuz tavırları çalgı çalışmamı olumsuz yönde etkiliyor.					
7. Çalgı öğretmenimle diyalogum sınırlı.					
8. Çalgı öğretmenim beni motive etmiyor.					
9. Çalgı öğretmenim ihtiyacım olan konuları işlemiyor.					
10. Çalgı öğretmenimden çekindiğim için çalgı dersinde çok heyecanlanıyorum.					
11. Çalgı öğretmenim çalışma yöntemlerini yeterince öğretmiyor.					
12. Çalgı eğitimim sırasındaki öğretmen değişikliği çalgı eğitimimi olumsuz yönde etkiliyor.					
13. Çalgı öğretmenimden hoşlanmamam çalgıma olan ilgimi olumsuz yönde etkiliyor.					
14. Çalgı öğretmenimin egzersizlere çok ağırlık vermesi beni dersten soğutuyor .					
15. Çalgı öğretmenim bana karşı önyargılı davranıyor.					

Çalgı çalışma sürecinizde karşılaştığınız çalgı öğretmeninizden kaynaklanan diğer sorunlar nelerdir? Belirtiniz

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

OKULDAKİ ÇALIŞMA ORTAMINDAN KAYNAKLANAN SORUNLAR

Aşağıdaki ifadelerden her birini okuduktan sonra bu ifadenin size uygunluk derecesini gösteren sütuna ait olan ve ifadenin hizasında bulunan kutucuğu X ile işaretleyiniz.	Bana tamamen uygun	Bana oldukça uygun	Bana biraz uygun	Bana uygun değil	Bana hiç uygun değil
1. Çalgımı çalışmak istediğimde boş oda bulamıyorum					
2. Çalgı dersleri haftalık ders saati olarak yetersiz					
3. Okulda bireysel çalışma için yeterli zaman bulamıyorum					
4. Çalgımı çalışırken arkadaşlarım çalışmamı engelliyorlar					
5. Çalgı odaları küçük ve karanlık olduğu için çalışma isteğim azalıyor					
6. Çalgı odasında çalışırken yan odalardan gelen sesler dikkatimi toplamamı engelliyor					
7. Okuldaki çalışma odalarının sayıca az olmasından dolayı yeterince çalışamıyorum					
8. Bireysel çalışmam sırasında diğer öğrencilerin odaya girerek beni dinlemelerinden rahatsız oluyorum					

Çalgı çalışma sürecinizde okuldaki çalışma ortamı ile ilgili diğer sorunlarınız nelerdir? Belirtiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

ÇALGI ÇALIŞMA SÜRECİNDE KARŞILAŞILAN FİZİKSEL SORUNLAR

Aşağıdaki ifadelerden her birini okuduktan sonra bu ifadenin size uygunluk derecesini gösteren sütuna ait olan ve ifadenin hizasında bulunan kutucuğu X ile işaretleyiniz.	Bana tamamen uygun	Bana oldukça uygun	Bana biraz uygun	Bana uygun değil	Bana hiç uygun değil
1. Bireysel çalışmam sırasında çok fazla yoruluyorum					
2. Bireysel çalışmam sırasında fiziksel sorunlarla karşılaşıyorum					
3. Bireysel çalışmam sırasında karşılaştığım fiziksel sorunlarım (ağrı, kasılma, sıkma, uyuşma vs.) çalgı çalışmamı olumsuz yönde etkiliyor					
4. Çalgımı çalarken parmaklarımı sıkmadan kullanmakta zorlanıyorum					
5. Bireysel çalışmam sırasında karşılaştığım fiziki problemlerden dolayı çalgımı çalışmak istemiyorum					
6. Çalgı sınavlarında ellerim titriyor					
7. Çalgı çalışırken kaslarımın çok gergin olduğunu hissediyorum					
8. Bireysel çalışmam sırasında karşılaştığım fiziksel problemlerden dolayı çalgımı çalmakta zorlanıyorum					

Size göre fiziksel sorunlarınızın nedenleri nelerdir? Belirtiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

Bireysel çalışmanız esnasında hangi tür fiziksel sorunlarla karşılaşıyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

Ağrı( )

Kasılma( )

Sıkma( )

Uyuşma( )

Fiziksel sorunla karşılaşmıyorum( )

Bireysel çalışmanız sırasında vücudunuzun hangi bölgesinde sorunla karşılaşıyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

Sağ kolumda( ) Sağ elimde( ) Sağ omzumda( ) Sağ el parmaklarımda( )
Sol kolumda( ) Sol elimde( ) Sol omzumda( ) Sol el parmaklarımda( )

Boynumda( ) Belimde( ) Sırtımda( )
Vücudumun hiçbir bölgesinde sorunla karşılaşmıyorum( )

ÇALGI ÇALIŞMA SÜRECİNDE KARŞILAŞILAN BİLGİ VE BECERİ EKSİKLİĞİNDEN KAYNAKLANAN SORUNLAR

Aşağıdaki ifadelerden her birini okuduktan sonra bu ifadenin size uygunluk derecesini gösteren sütuna ait olan ve ifadenin hizasında bulunan kutucuğu X ile işaretleyiniz.	Bana tamamen uygun	Bana oldukça uygun	Bana biraz uygun	Bana uygun değil	Bana hiç uygun değil
1. Bir eseri deşifre çalmakta zorlanıyorum					
2. Çalgım konusunda yeterli teknik bilgiye sahip değilim					
3. Çalgı çalmanın ciddiyetini eğitimimin başında yeterince kavrayamadım					
4. Çalgı dersinde verilen ödevleri hazırlamak için çok fazla çalışmam gerekiyor					
5. Metronomsuz çalıştığmda ritimleri doğru çalmakta zorlanıyorum					
6. Metronomsuz çalıştığmda tempoyu korumakta zorlanıyorum					
7. Karşılaştığım sorunların teknik bilgi eksikliğimden olduğunu düşünüyorum					

Çalgı çalışma sürecinde bilgi ve beceri eksikliğinden kaynaklanan diğer sorunlarınız nelerdir?Belirtiniz.

.....
.....
.....
.....
.....

**ÇALGI ÇALIŞMA SÜRECİNDE KARŞILAŞILAN KONSANTRASYON İLE İLGİLİ
SORUNLAR**

Aşağıdaki ifadelerden her birini okuduktan sonra bu ifadenin size uygunluk derecesini gösteren sütuna ait olan ve ifadenin hizasında bulunan kutucuğu X ile işaretleyiniz.	Bana tamamen uygun	Bana oldukça uygun	Bana biraz uygun	Bana uygun değil	Bana hiç uygun değil
1. Bireysel çalgı çalışmam sırasında sıkılıyorum					
2. Bireysel çalgı çalışmam sırasında kötü sesler çıktığı zaman çalışma isteğimi kaybediyorum					
3. Bireysel çalgı çalışmam sonucunda verimli olamıyorum					
4. Bir etüdü uzun süre çalışmaktan sıkılıyorum					
5. Bir eseri uzun süre çalışmaktan sıkılıyorum					
6. Bireysel çalgı çalışmam sırasında yeterince dikkatimi toplayamıyorum					
7. Çalgımı çalışırken gözüm başka bir şeye kayıyor					
8. Çalgımı çalışırken aklıma başka konular geliyor					
9. Çalgımı çalışırken dikkatim dağıldığında bir daha toparlayamıyorum					
10. Çalgımı çalışırken en ufak bir hatada ilgim dağılıyor					
11. Çalıştığım parçada takılınca sinirlenir hemen bırakırım					
12. Günlük sorunlarım çalgımı çalışmamı olumsuz yönde etkiliyor.					
13. Çalgımı uzun süre çalışamıyorum					

Çalgı çalışma sürecinde karşılaştığınız konsantrasyon ile ilgili diğer sorunlar nelerdir? Belirtiniz.

.....

.....

.....

.....

.....